

СТАТИСТИЧКИ КАЛЕНДАР СРБИЈЕ 2008.

Издаје и шtamпање :

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

ISSN 1820-6794

**Статистички
календар
Србије**

2008.

Издавач: Републички завод за статистику
За издавача: др Драган Вукмировић, директор

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311(477.11)

СТАТИСТИЧКИ календар Србије ... / одговара
Драган Вукмировић. - 2008- . - Београд
(Милана Ракића 5) : Републички завод за
статистику Србије, 2008- (Београд :
Републички завод за статистику Србије). - 15
cm

Годишње. - Делимично је наставак:
Статистички календар - Србија и Црна Гора.
Завод за статистику = ISSN 1820-242X
ISSN 1820-6794 = Статистички календар Србије
COBISS.SR-ID 146000396

Штампа: Републички завод за статистику

ПРЕДГОВОР

Статистички календар је нова едиција Републичког завода за статистику Србије, која доноси најзначајније статистичке податке о друштвеном и економском развоју земље, али и сажете податке из историје Србије. Избор података извршен је према потребама и интересовању најширег круга корисника, почевши од ученика основних школа до најстаријих слојева становништва.

Републички завод за статистику Србије настојао је да пружи корисницима најновије податке према периодици завршених истраживања. Ова публикација резултат је свих статистичких истраживања која се врше на основу јединственог програма. У том погледу ово је заједничка публикација целог статистичког информационог система. Поред статистичке грађе РЗСС, Статистички календар садржи податке преузете од Народне банке Србије, МУП Србије, Министарства правде, Министарства за рад, борачка и социјална питања, Института за јавно здравље Републике Србије »Др Милан Јовановић Батут«, Републичког завода за пензионо и инвалидско осигурање, Републичког завода за тржиште рада, Хидрометеоролошког завода Републике Србије и других институција.

Републички завод за статистику Србије ће са захвалношћу и уважавањем примити све примедбе и сугестије које би допринеле побољшању садржине и начина приказивања података у овој новој едицији.

Београд, фебруар 2008. године

ДИРЕКТОР

Др Драган Вукмировић

САДРЖАЈ

Предговор	1
СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД.....	7
Географски преглед.....	9
Клима, животна средина и културна баштина	14
Избори.....	28
Становништво	29
Запосленост и зараде.....	33
Потрошња становништва.....	40
Цене.....	41
Пољопривреда	42
Шумарство	46
Индустрија и енергетика.....	47
Грађевинарство.....	49
Спољна трговина	51
Унутрашња трговина	55
Угоститељство и туризам.....	56
Саобраћај.....	58
Образовање.....	65
Наука	73
Култура.....	74
Здравство.....	78
Социјално осигурање	80
Социјална заштита.....	81
Правосуђе	84
Међународни преглед.....	85
РЕПУБЛИКА СРБИЈА - ОПШТИ ПРЕГЛЕД.....	103
Химна и грб.....	105
Кратка историја Србије.....	106
Национални идентитет	134

Општи ДЕО	143
Општи подаци о Земљи	144
Позивни бројеви у међународном телефонском саобраћају	149
Време у појединим земљама - Србија 12 часова	153
Временске зоне	154
Међународни празници	155
Називи, кодови и ознаке неких валута света	156
Ваздушна удаљеност неких светских метропола	161
Азбука, абецеда, грчки алфабет	161
Називи за месеце	162
Римски бројеви	162
Мерне јединице	163
Мере папира	167
Математика	168
Статистички појмови	172
Физика	181
Хемија	182
Астрономија	186
Информатика	189
Медицина	190
Исхрана	192
Додатак	195
Адресе, телефони и веб сајтови	195

Статистички преглед

ГЕОГРАФСКИ ПРЕГЛЕД

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ГЕОГРАФСКЕ КООРДИНАТЕ КРАЈЊИХ ТАЧАКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

	Северна географска ширина	Источна географска дужина ¹⁾	Општина	Место
Север	46°11'	19°40'	Суботица	10 km северно од Суботице
Југ	41°53'	20°36'	Гора	Рестелица
Исток	43°11'	23°00'	Димитровград	Стара пл., врх Сребрна глава
Запад	45°55'	18°49'	Сомбор	Бачки Брег

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ По Гриничу.

ДУЖИНА ГРАНИЦА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

	Границе		
	укупно	сувоземне	речне
Укупно	2397	1717	680
Мађарска	166	154	12
Румунија	544	267	277
Бугарска	371	342	29
Македонија	252	252	-
Албанија	122	122	-
Црна Гора	236	232	4
Босна и Херцеговина	391	165	226
Хрватска	315	183	132

Извор: Републички геодетски завод.

ПОВРШИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

	Површина	
	km ²	учешће, %
Република Србија	88361	86,5
Централна Србија	55968	63,4
Војводина	21506	24,3
Косово и Метохија	10887	12,3

Извор: Савезна геодетска управа, 1953.

ТЕРИТОРИЈАЛНА ПОДЕЛА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (01.01.2006)

	Република Србија			
	укупно	централна Србија	Војводина	Косово и Метохија
Окрузи	29	17	7	5
Општине	194	120	45	29
Насеља	6168	4252	467	1449
Градска насеља	207	129	52	26

ЈЕЗЕРА

Језеро	Површина, km ²	Надморска висина, m	Највећа дубина, m	преко km ²
				Запремина воде, мил. m ³
Ђердапско ¹⁾ (на Дунаву)	253	69,5	92	5000
Власинско (на реци Власини)	16,0	1 213	22	165
Перућачко (на Дрини)	12,4	290	70	340
Газиводе	11,9	692,7	105	370
Зворничко (на Дрини)	8,1	140	28	42
Златарско (на Увцу)	7,2	880	75	250
Потпећко (на Лиму)	7,0	437	40	43
Палићко	5,6	101	3,5	11
Бело	4,8	75	2,5	7

Извор: Географски факултет, Београд.

¹⁾ Румунији припада 75 km².

ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾

Врх	Планина	преко 2000 m
		Надморска висина, m
Ђеравица	Проклетије	2656
Пескови	Шар-планина	2651
Бистра	Шар-планина	2609
Црни Врх	Шар-планина	2585
Вртоп	Шар-планина	2555
Гусан	Проклетије	2539
Богдаш	Проклетије	2533
Жути камен	Проклетије	2522

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ Обухваћени су значајнији планински врхови преко 2000 m.

ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ¹⁾ (наставак)

преко 2000 m

Врх	Планина	Надморска висина, m
Маја е Ропс	Богихевица	2501
Љуботен	Шар-планина	2498
Маја	Шар-планина	2493
Ветерник	Копривник	2461
Хајла	Хајла	2403
Коритник	Коритник	2393
Русулија	Жљеб	2381
Стреоц	Стреочка планина	2377
Тромеђа	Проклетије	2366
Жљеб	Жљеб	2365
Раса е Жогит	Јуничка планина	2305
Ошљак	Ошљак	2212
Качина глава	Шар-планина	2207
Овчинец	Шар-планина	2177
Миџор	Стара планина	2168
Поглед	Мокра гора	2154
Бандера	Сува планина (Пећка)	2098
Острвица	Острвица	2092
Маљи Ксула е Прифтит	Шар-планина	2092
Дупљак	Стара планина	2032
Мурга	Шар-планина	2025
Панчићев врх	Копаоник	2017
Маја е Бјељакут	Паклен (Пећки)	2014

Извор: Војногеографски институт, Београд.

¹⁾ Обухваћени су значајнији планински врхови преко 2000 m.

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ

km

Река	Дужина		Пловност у Републици Србији	Улива се у
	укупно	у Републици Србији		
Дунав	2783	588	588	Црно Море
Тиса	966	168	168	Дунав
Сава	945	206	206	Дунав
Тамиш	359	118	3	Дунав

ВАЖНИЈЕ РЕКЕ (наставак)

km

Река	Дужина		Пловност у Републици Србији	Улива се у
	укупно	у Републици Србији		
Дрина	346	220	-	Саву
Западна Морава ¹⁾	308	308	-	Велику Мораву
Јужна Морава ²⁾	295	295	-	Велику Мораву
Ибар	272	272	-	Западну Мораву
Бегеј (пловни)	244	75	75	Тису
Нишава	218	151	-	Јужну Мораву
Тимок ³⁾	202	202	-	Дунав
Велика Морава	185	185	3	Дунав
Топлица	130	130	-	Јужну Мораву
Пек ⁴⁾	129	129	-	Дунав
Бели Дрим	125	108	-	Дрим
Ђехотина	125	100	-	Дрину
Расина	92	92	-	Западну Мораву
Ситница	90	90	-	Ибар
Јабланица	85	85	-	Јужну Мораву
Црни Тимок	84	84	-	Тимок
Колубара	82	82	-	Саву
Јадар	79	79	-	Дрину
Јасеница	79	79	-	Велику Мораву
Млава	78	78	-	Дунав
Ђетиња	75	75	-	Западну Мораву
Ветерница	75	75	-	Јужну Мораву
Пуста	71	71	-	Јужну Мораву
Власина	70	70	-	Јужну Мораву
Ресава	65	65	-	Велику Мораву
Гружа	62	62	-	Западну Мораву

Извор: Географски факултет, Београд.

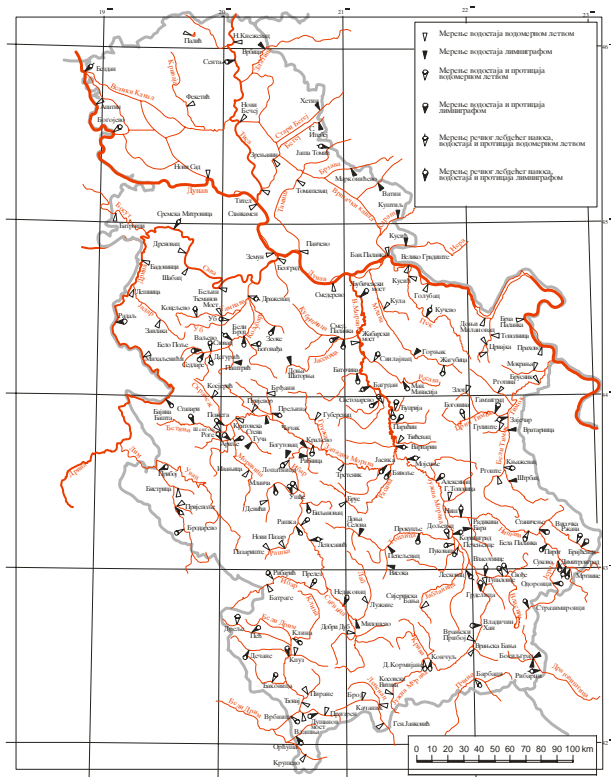
1) С Голијском Моравицом.

2) С Биначком Моравом.

3) С Белим Тимоком и Трговишким Тимоком.

4) С Липом.

ХИДРОЛОШКЕ СТАНИЦЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извор: Хидрометеоролошки завод Републике Србије.

ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА БАШТИНА

	Република Србија		
	укупно ¹⁾	централна Србија	Војводина
Заштићена природна баштина	474	297	129
Национални паркови	5	3	1
Паркови природе	14	4	9
Предели	17	14	2
Резервати	74	46	22
Споменици природе	312	198	89
Културно-историјски предели	43	32	6
Заштићене природне реткости²⁾	644		
Природне реткости биљне врсте	215		
Природне реткости животињске врсте	429		
Дивље врсте флоре и фауне заштићене контролом сакупљања, коришћења и промета	122		

Извор: Завод за заштиту природе Србије (www.natureprotection.org.yu).

¹⁾ Укључени су подаци за Косово и Метохију.

²⁾ Подаци које није могуће територијално разграничити.

НАЦИОНАЛНИ ПАРКОВИ

	Година проглашења	Површина, ha	Надморска висина, m
Ђердап	1974	63 608	70 - 806
Тара	1981	19 175	1 000 - 1 591
Кopaоник	1981	11 810	640 - 2 017
Фрушка Гора	1960	25 393	100 - 539
Шар-планина	1986	39 000	1 220 - 2 640

Извор: Завод за заштиту природе Србије (www.natureprotection.org.yu).

ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА ПОД МЕЂУНАРОДНОМ ЗАШТИТОМ

Природна и културна добра под заштитом Унеска

Стари Рас - Сопоћани

Дечани

Пећка Патријаршија

Грчаница

Црква Богородице Љевишке

Царска палата Феликс Ромулијана код Гамзиграда

Резервати биосфере

Голија - Студеница¹⁾

Рамсарска подручја

Обедска бара (1977)

Лудошко језеро (1977)

Стари Бегеј - Царска бара (1996)

Слано Копово (2004)

Лабудово окно

Пештерско поље

35 ИВА подручја²⁾

61 ИРА подручја³⁾

13 РВА подручја⁴⁾

Извор: Завод за заштиту природе Србије (www.natureprotection.org.yu).

¹⁾ Унесков програм – МАВ.

²⁾ Међународно значајна станишта птица.

³⁾ Међународно значајна биљна подручја.

⁴⁾ Међународно значајна станишта лептирова.

ИВА ПОДРУЧЈА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА

ИВА код	Национално име
1	Горње подунавље
2	Језеро Суботица и пешчано земљиште
3	Бечеј - рибњак
4	Јегричка
5	Ковиљски рит
6	Фрушка Гора
7	Босутска шума
8	Засавица
9	Обедска бара
10	Дунавска кречњачка литица
11	Јазово - Мокрин
12	Слано Копово

IBA код	Национално име
13	Царска бара
14	Уздин - рибњак
15	Вршачки брег
16	Делиблатска пешчара
17	Цер-планина
18	Ваљевске планине
19	Тара - планина
20	Овчарско-кабларска клисура
21	Увац - Милешевка
22	Копаоник
23	Проклетије
24	Шар-планина
25	Пчиња
26	Власина
27	Јерма
28	Сува планина
29	Стара планина - Видиц
30	Сићевачка клисура
31	Злотска клисура - Дубачница
32	Ресавска клисура
33	Дубовац - Рам
34	Ђердапска клисура
35	Мала Врбица

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА И СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

Најпознатија **мезолитска** налазишта на територији Србије су Власац и Лепенски вир не десној обали Дунава, у Ђердапу. Након овог периода наступа период неолита.

Археолошки налази¹⁾ омогућују да се култура земљорадничко-сточарских заједница на територији Србије подели на четири развојне етапе, и то:

- старији неолит (култура Протостарчево, око 5300-4800. год. п. н. е.),
- средњи неолит (култура Старчево, око 4800-4400. год. п. н. е.),
- млађи неолит (култура Винча-Тордош, око 4440-3800. год. п. н. е.),
- финални неолит (култура Винча-Плочник, око 3800-3200. год. п. н. е.)

¹⁾ "Културе млађег каменог доба на тлу Србије" – Драгослав Срејовић (преузето са веб сајта www.rastko.co.yu).

Распрострањеност неолитских налазишта антрополошког материјала на тлу Републике Србије¹⁾

1. Лепенски Вир III/а
2. Ајмана
3. Велесница
4. Дивостин
5. Камењар - Ниш
6. Рудник Косовски
7. Лепенски Вир III/б
8. Падина б/III
9. Златара - Рума
10. Старчево
11. Течић
12. Винча
13. Обреж
14. Ушће Каменичког потока
15. Визић - Голокут
16. Доња Брањевина
17. Гомолава
18. Мостонга - Моштаница
19. Богојево - Банцелалас

У централном регистру тренутно су уписана 2283 непокретна културна добра, од тога 2003 споменика културе, 65 просторно културно-историјских целина, 149 археолошких налазишта и 66 знаменитих места.

Ред. бр. ²⁾	Назив	Општина
------------------------	-------	---------

Списак археолошких налазишта од изузетног значаја

1.	Винча - локалитет Бели брег	Гроцка
2.	Виминацијум	Пожаревац
3.	Гамзиград	Зајечар

¹⁾ Живко Микић, Филозофски факултет, Београд: *Прилог антрополошком упознавању неолита у Србији* (преузето с веб сајта www.rastko.co.yu).

²⁾ Редни број у централном регистру Завода за заштиту споменика културе Републике Србије.

Ред. бр. ²⁾	Назив	Општина
4.	Царичин град	Лебане
5.	Медиана, локалитет Брзи Брод	Ниш
6.	Понтес	Кладово
7.	Караташ	Кладово
8.	Краку Лу Јордан	Кучево
9.	Рудна Глава	Мајданпек
10.	Велика хумка	Пожега
11.	Жидовар	Орашац
12.	Град-Старчево	Панчево
13.	Басијана	Рума
14.	Гомолава	Рума
15.	Сирмијум	Сремска Митровица
16.	Тителски плато	Тител
17.	Челарево	Бачка Паланка
18.	Улпијана, римски муниципијум и ранохришћанско епископско седиште	Липљан

Списак археолошких налазишта од великог значаја

1.	Градац	Баточина
2.	Равна - Timacum Minus	Књажевац
3.	Хумска чука	Ниш
4.	Пећина Рисовача	Аранђеловац
5.	Кулина (Балајнац)	Мерошина
6.	Римска некропола	Пријепоље
7.	Висибаба, археолошки локалитети: Блашковина, Болница, Варошиште, Весовина и Крчевина, Савинац	Пожега
8.	Ремесиана	Бела Паланка
9.	Дренград	Прокупље
10.	Римско утврђење Ледерата	Велико Градиште
555.	Турски Шанац	Б. Паланка
556.	Градина	Беочин
557.	Град	Вршац
558.	Калакача	Инђија
559.	Акуминкум	Инђија
560.	Михаљевачка шума	Инђија
561.	Црквине	Кањижа
562.	Градиште	Кикинда
563.	Матејски брод	Нови Бечеј
564.	Кастелум Онагринум	Нови Сад
565.	Локалитет у Гргуревцима	Ср. Митровица

Ред. бр. ²⁾	Назив	Општина
566.	Хумка код Варцалове воденице	Рума
567.	Чапхор	Врбас
568.	Перес	Суботица
569.	Градина на Босуту	Шид

Лепенски вир

Винча

ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ ПОД ЗАШТИТОМ

Назив културног добра	Број
Манастири	132
Православне цркве ¹⁾	478
Римокатоличке цркве	32
Самостани	3
Евангелистичке цркве	4
Џамије	12
Синагоге	1
Остали верски објекти ²⁾	11

Извор: Завод за заштиту споменика културе Републике Србије (www.heritage.sr.gov.yu).

¹⁾ Поред српских православних цркава, у овај број улазе руске и румунске православне цркве.

²⁾ Овде су убројане реформаторске, алмашке, русинска грко-католичка, латинска и др. цркве.

МАНАСТИРИ У СРБИЈИ ПО ЕПАРХИЈАМА¹⁾

Назив епархије	Број манастира
Укупно	159
Банатска	7
Бачка	3
Београдска	5

¹⁾ Извор: www.spc.org.yu

МАНАСТИРИ У СРБИЈИ ПО ЕПАРХИЈАМА¹⁾ (наставкак)

Назив епархије	Број манастира
Браничевска	19
Ваљевска	7
Врањска	8
Жичка	27
Милешевска	3
Нишка	16
Рашко-призренска	14
Сремска	17
Тимочка	7
Шабачка	9
Шумадијска	17

Манасија

Милешева

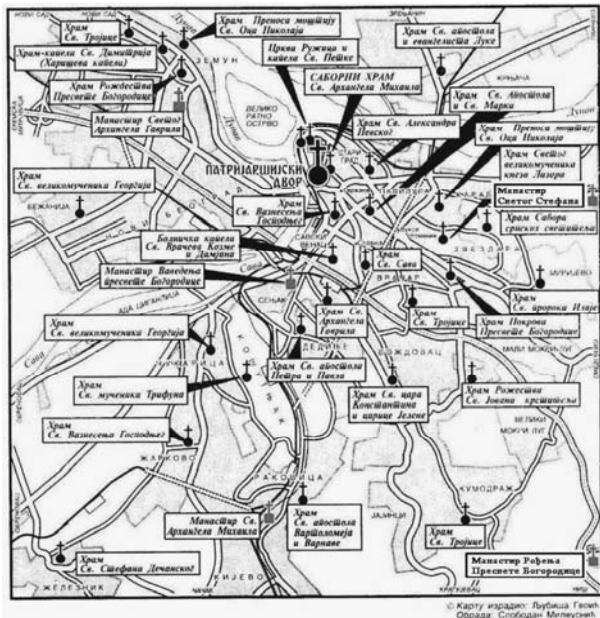

Сопоћани

Студеница

¹⁾ Извор: www.spc.org.yu

Манастири на територији Београда

ЦРКВЕ И МАНАСТИРИ НА КОСОВУ И У МЕТОХИЈИ.

Очувани споменици саграђени до 1459. године:

○ – манастири

○ – цркве

Рушевине манастира и црква подигнутих до 1459. године:

○ – манастири

○ – цркве

△ – испоснице

Споменици подигнути од 1459. до XX века:

○ – очувани манастири

○ – манастири у рушевинама

○ – очуване цркве

○ – цркве у рушевинама

СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА
ПРИРЕЂИВАЧ: БЕОГРАДСКЕ НОВИНЕ

Манастири на Косову и Метохији

КОРИШЋЕЊЕ И ЗАШТИТА ВОДА

	2004	2005	2006
Коришћење вода, мил. m³			
У насељима	509	513	495
У индустрији	7362	4026	3782
За наводњавање	65	69	83
Отпадне воде, мил. m³			
Из насеља	385	370	363
Из индустрије	6948	3477	3072
Пречишћене воде, мил. m³			
Из насеља	60	76	72
Из индустрије	187	235	240

¹⁾ Нису укључени губици воде.

КОРИШЋЕЊЕ ВОДА У ПОЉОПРИВРЕДИ И НАНЕТЕ ШТЕТЕ

	1999	2002	2005
Наводњаване површине, хил. ha	18	30	21
Одводњаване површине, хил. ha	2073	2068	2033
Поплављене обрадиве површине, хил. ha	46	175	274
Број поплавлених насеља	127	134	149
Еродирано земљиште, km ²	3486	284	1635

КОРИШЋЕЊЕ ВОДЕ ЗА НАВОДЊАВАЊЕ ПО СЛИВОВИМА

	Захваћене воде, хил. m ³			
	укупно ¹⁾	из подзе- мних вода	из водотока	из акумула- ција и језера
2006	90020	2140	84415	3087
Дунав	40696	1177	39259	260
Сава	38951	0	38891	60
Тиса	6708	707	4965	1036
Бегеј	769	0	769	0
Тамиш	1833	0	183	1650
Тимок	343	0	300	43
Велика Морава	18	18	0	0
Јужна Морава	702	238	48	38

¹⁾ Укључене су и воде из осталих извора снабдевања.

Линкови институција које се баве индикаторима животне средине:

www.sepa.sr.gov.yu - Агенција за заштиту животне средине

www.ekoserb.sr.gov.yu - Министарство заштите животне средине

www.hidmet.sr.gov.yu - Републички хидрометеоролошки завод

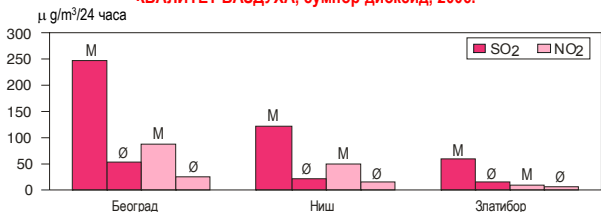
www.minpolj.sr.gov.yu - Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

	Пондерисана вредност у $\mu\text{g}/\text{m}^3/24$ часа	2003	2004	2005	2006
Београд - Врачар	Сумпор-диоксид	92	71	73	53
	Азот-диоксид	-	27	23	24
	Дим	39	41	35	31
Златибор	Сумпор-диоксид	17	10	12	14
	Азот-диоксид	-	6	6	5
	Дим	5	3	4	7

Извор: Републички хидрометеоролошки завод (www.hidmet.sr.gov.yu).

КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА, сумпор-диоксид, 2006.

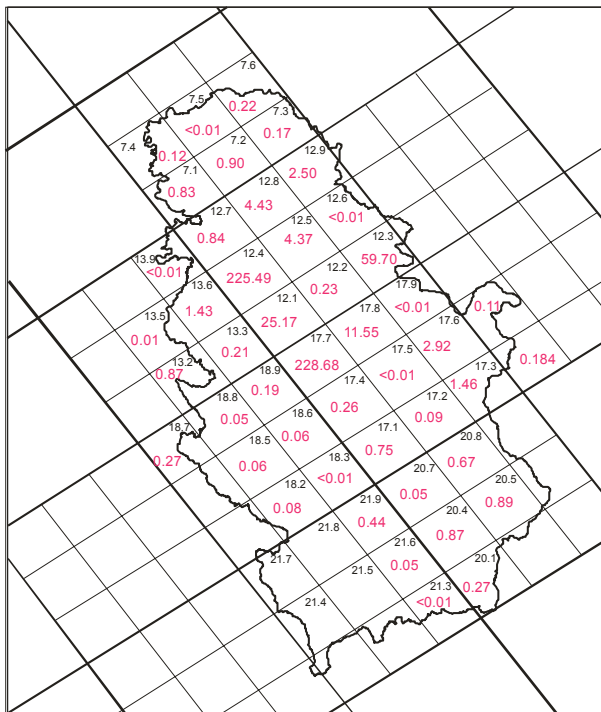
M – максимална вредност; SO₂ – сумпор-диоксид; NO₂ – азот-диоксид

ХЕМИЗАМ ПАДАВИНА, 2006.

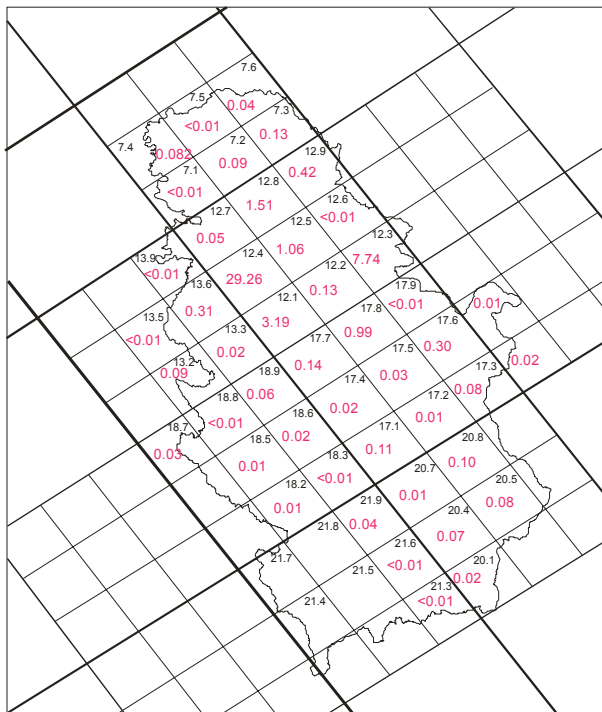

M – максимална вредност; m – минимална вредност

ЕМИСИЈА SO₂ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2005.
У Gg

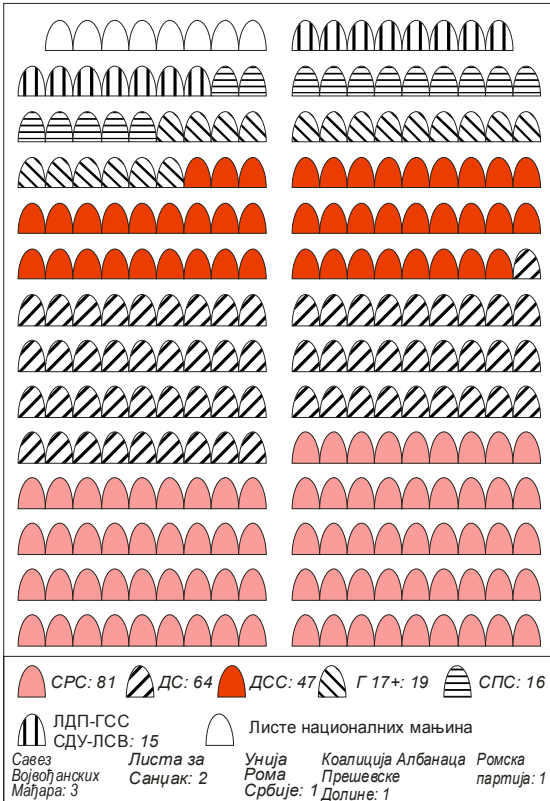

ЕМИСИЈА NO₂ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2005.
У Gg

ИЗБОРИ

САСТАВ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 2007.

СТАНОВНИШТВО

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА, ПРЕМА ПОПИСИМА Република Србија

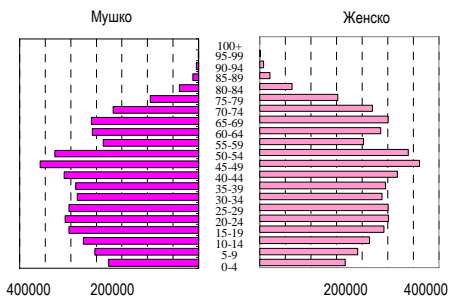
	1921	1931	1948	1953	1961
Становништво	4819430	5725912	6527966	6979154	7642227
Мушко	2339348	2828106	3171201	3411534	3757437
Женско	2480082	2897806	3356765	3567620	3884790
Становника на 1km ²	54,5	64,8	73,9	79,0	86,5
Домаћинства	985219	1157254	1485737	1616671	1929234
Лица на 1 домаћинство	4,9	5,0	4,4	4,3	4,0

СТАНОВНИШТВО И ДОМАЋИНСТВА, ПРЕМА ПОПИСИМА (наставак) Република Србија

	1971	1981	1991	2002 ¹⁾
Становништво	8446591	9313676	9778991	7498001
Мушко	4173735	4629327	4851189	3645930
Женско	4272856	4684349	4927802	3852071
Становника на 1km ²	95,6	105,4
Домаћинства	2248038	2568761	2707402	2521190
Лица на 1 домаћинство	3,8	3,6	3,6	3,0

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

Становништво Републике Србије, по полу и старости, попис 2002.

ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА
Република Србија

	Живо-рођени	Умрли		Природни прираштај	Закључени бракови	Разведени бракови
		укупно	одојчад			
1948	175128	86472	22303	88656	94080	14376
1953	186267	84894	20186	101373	70875	7952
1961	155783	69749	12917	86034	70201	10609
1971	151130	76184	8027	74946	77845	10111
1981	151518	87763	5309	63755	69499	9797
1991	142641	97598	3079	45043	57704	8372
2002 ¹⁾	78101	102785	790	-24684	41947	9982
2005 ¹⁾	72180	106771	579	-34591	38846	7661

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ПРИРОДНО КРЕТАЊЕ СТАНОВНИШТВА (наставак)
Република Србија

	Живо-рођени	Умрли	Природни прираштај	Просечна старост становништва			Очекивана дужина живота	
				укупно	мушко	женско	мушке деце	женске деце
1948	26,7	13,2	13,5	29,1	28,1	29,9		
1953	26,6	12,1	14,5	29,4	28,4	29,9	58,7	60,4
1961	20,3	9,1	11,2	30,5	29,6	31,4	62,4	64,9
1971	17,9	9,0	8,9	32,4	31,5	33,3	66,2	70,0
1981	16,2	9,4	6,8	33,7	32,8	34,6	67,8	72,6
1991	14,6	10,0	4,6	34,9	33,9	36,0	68,4	74,2
2002 ¹⁾	10,4	13,7	-3,3	40,2	39,0	41,5	69,7	75,0
2005 ¹⁾	9,7	14,3	-4,6	40,6	39,3	41,8	70,0	75,4

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ОСНОВНИ КОНТИНГЕНТИ И ИНДИКАТОРИ СТАНОВНИШТВА, 2005.

	РЕПУБЛИКА СРБИЈА		
	укупно	централна Србија	Војводина
Укупно становништво	7440769	5427851	2012918
Просечна старост	40,57	40,76	40,07
Индекс старења ¹⁾	100,62	103,25	93,67
Основни контингенти становништва			
Радни (15-64)			
Број	4991743	3620446	1371297
%	67,09	66,70	68,12
Пунолетни (18 и више)			
Број	5995398	4378446	1616952
%	80,57	80,67	80,33
Предшколски (0-6)			
Број	522887	383751	139136
%	7,03	7,07	6,91
Школообавезни (7-14)			
Број	649599	469479	180120
%	8,73	8,65	8,95
Фертилни (15-49)			
Број	1749888	1269305	480583
%	23,52	23,39	23,87
Очекивано трајање живота живорођене деце			
Мушко	70,02	70,57	68,58
Женско	75,43	75,71	74,71

¹⁾ Однос старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва.

**СТАНОВНИШТВО, ПРЕМА НАЦИОНАЛНОЈ ИЛИ ЕТНИЧКОЈ
ПРИПАДНОСТИ, ПО ПОПISУ 2002.**

	Република Србија		
	укупно	централна Србија	Војводина
Укупно	7498001	5466009	2031992
Срби	6212838	4891031	1321807
Црногорци	69049	33536	35513
Југословени	80721	30840	49881
Албанци	61647	59952	1695
Бошњаци	136087	135670	417
Бугари	20497	18839	1658
Буњевци	20012	246	19766
Власи	40054	39953	101
Горанци	4581	3975	606
Мађари	293299	3092	290207
Македонци	25847	14062	11785
Муслимани	19503	15869	3634
Немци	3901	747	3154
Роми	108193	79136	29057
Румуни	34576	4157	30419
Руси	2588	1648	940
Русини	15905	279	15626
Словаци	59021	2384	56637
Словенци	5104	3099	2005
Украјинци	5354	719	4635
Хрвати	70602	14056	56546
Чеси	2211	563	1648
Остали	11711	6400	5311
Неизјашњени и неопредељени	107732	52716	55016
Регионална припадност	11485	1331	10154
Непознато	75483	51709	23774

ЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАРАДЕ

СТАНОВНИШТВО, ПРЕМА АКТИВНОСТИ, ОКТОБАР 2006.

	Република Србија		
	укупно	централна Србија	Војводина
Укупно	7560529	5497564	2062965
Становништво старо 15 и више година	6512300	4770875	1741424
Становништво млађе од 15 година	1048229	726688	321541
Активно	3323716	2406003	917713
Запослено	2630691	1877973	752719
У пољопривреди	501937	370975	130962
Незапослено	693024	528030	164994
Неактивно	3188584	2364873	823711
Пензионери	1618279	1223944	394335
Домаћице	502158	372030	130128
Ученици и студенти	566850	419040	147810
Неспособни за рад	242882	165191	77691
Остали	258414	184669	73746
Стопе за лица радног узраста (15-64 године)			
Стопа активности	63,6	63,3	64,3
Стопа запослености	49,9	48,8	52,5
Стопа незапослености	21,6	22,8	18,4

¹⁾Извор: Анкета о радној снази.

ЗАПОСЛЕНИ, Република Србија, 2001-2006.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Запослени¹⁾	2101668	2066721	2041395	2050854	2068964	2025627
Запослени у предузећима, установама, задругама и другим организ.²⁾	1752226	1676835	1611632	1580140	1546471	1471750
А Пољопривреда, шумарство и водопривреда	84050	79643	73334	68896	63887	58336
Б Рибарство	1215	1245	1111	1177	1171	1059
В Вађење руда и камена	36628	33999	32881	32120	30552	28664
Г Прерађивачка индустрија	619113	566635	525374	483654	459950	420957
Д Произв. ел. енергије, гаса и воде	48731	47484	47008	46470	45554	43676
Ђ Грађевинарство	97521	91814	89157	88274	88063	85512
Е Трговина на велико и мало, оправка	206293	202695	201321	208279	204730	197808
Ж Хотели и ресторани	37939	35905	30166	27869	26964	24736
З Саобраћај, складиштење и везе	126872	123652	119403	119028	115961	110161
И Финансијско посредовање	42421	32147	30068	29381	29264	29979
Ј Послови с некретношћу, изнајмљивање	56324	56255	54896	58895	62942	67139
К Државна управа и социјално осигурање	63850	65113	67675	70847	71119	69065
Л Образовање	119355	127865	127871	131101	129149	125437
Љ Здравствени и социјални рад	162588	163293	163104	164743	166174	157720
М Др. комуналне, друштвене и личне услуге	49366	49119	48267	49412	50992	51503
Приватни предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени³⁾ код њих	349442	389886	429763	470714	522493	553877

¹⁾ Без података о пољопривредницима.

²⁾ Број запослених у предузећима установама, задругама и организацијама, у свим секторима својине.

Извор података: Полугодишње истраживање о запосленима и о зарадама запослених. Укључени су и запослени у малим предузећима (до 50 запослених) који нису обухваћени редовним Полугодишњим истраживањем о запосленима и зарадама запослених, а о којима су подаци добијени оценом на основу Анкете за допуну полугодишњег истраживања о запосленима и о зарадама запослених.

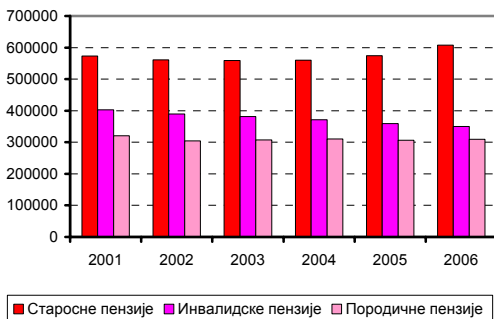
³⁾ Извор података: Републички завод за здравствено осигурање.

КОРИСНИЦИ ПЕНЗИЈА¹⁾, Република Србија, 2001-2006.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	1297004	1255814	1248662	1241082	1239573	1267574
Старосне пензије	573238	561229	559072	559899	574071	607533
Инвалидске пензије	403187	389872	381799	370983	359219	350166
Породичне пензије	320579	304713	307791	310200	306283	309875
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	203045	212945	212507	214772	224178	229293
Старосне пензије	176215	183744	182508	183329	189417	193519
Инвалидске пензије	9260	10146	10635	11230	11949	12086
Породичне пензије	17570	19055	19364	20213	22812	23688
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	41207	42905	43472	43938	45225	47181
Старосне пензије	15018	15684	15744	15805	16542	18024
Инвалидске пензије	14459	15010	15204	15295	15524	15684
Породичне пензије	11730	12211	12524	12838	13159	13473

¹⁾ Стање у децембру.

Корисници пензија, 2001-2006.

ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ, Република Србија, 2001-2006.

у дин.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања запослених, укупно	4865	6721	8102	9578	11650	13406
Старосне пензије	5841	8038	9696	11465	13896	15885
Инвалидске пензије	4551	6248	7543	8910	10812	12425
Породичне пензије	3612	4894	5892	6977	8494	9776
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника, укупно	484	1337	2298	2788	3497	5011
Старосне пензије	493	1364	2350	2844	3583	5142
Инвалидске пензије	525	1456	2475	2961	3771	5433
Породичне пензије	364	1006	1711	2062	2593	3749
Корисници права на основу пензијског и инвалидског осигурања самосталних делатности	4822	6469	7918	9360	11357	13002
Старосне пензије	5610	7507	9220	10929	13295	15206
Инвалидске пензије	5063	6797	8300	9818	11878	13499
Породичне пензије	3540	4741	5794	6860	8338	9548

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА, ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА¹⁾, 2005. И 2006. (стање 31. децембар)

хиљ.

	Незапослени	
	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾
УКУПНО	895697	916257
Укупно	895697	916257
Високо, више и средње стручно образовање	311429	312146
Висококвалификовани и квалификовани	252814	256147
Приучени (полуквалификовани) и ниже стручно образовање	50032	50326
Неквалификовани	281422	297638

Извор: Национална служба за запошљавање.

¹⁾ Сходно члану 4. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 71/03 и 84/04).

**НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА, ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА¹⁾,
2005. И 2006. (стање 31. децембар) (наставак)**

ХИЉ.

	Незапослени	
	2005 ¹⁾	2006 ¹⁾
Жене		
Свега	486378	494240
Високо, више и средње стручно образовање	195907	194701
Висококвалификовани и квалификовани	107002	106864
Приучени (полуквалификовани) и ниже стручно образовање	28940	28801
Неквалификовани	154529	163874

Извор: Национална служба за запошљавање.

¹⁾ Сходно члану 4. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 71/03 и 84/04).

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ, ПРЕМА ПОЛУ¹⁾

у дин.

	Укупно	Жене	Мушкар- ци	Укупно	Жене	Мушкар- ци
	Септембар 2005.			Септембар 2006.		
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	26741	25624	27645	32450	31204	33453
Централна Србија	26609	25458	27549	32421	31277	33345
Град Београд	33531	31409	35469	41254	38976	43302
Војводина	27112	26100	27915	32530	30999	33755

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1.

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ, ПРЕМА СТЕПЕНУ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ¹⁾

у дин.

	Република Србија				Република Србија			
	укупно	централна Србија		Војводина	укупно	централна Србија		Војводина
		свега	град Београд			свега	град Београд	
	Септембар 2005.				Септембар 2006.			
Укупно	26741	26609	33531	27112	32450	32421	41254	32530
Висока стручна спрема	45993	45757	52644	46704	54866	54991	64632	54482
Виша стручна спрема	30614	30173	36334	31910	36354	36029	44169	37322
Средња стручна спрема	25248	25160	29853	25483	30641	30683	36779	30531
Нижа стручна спрема	16911	16333	19776	18480	20212	19872	23698	21091
Висококвалификовани	30876	30835	37029	31035	35750	35566	42543	36507
Квалификовани	20821	20428	25718	22020	25089	24488	30713	26924
Полуквалификовани	17195	16675	20181	18797	21027	20427	23849	22819
Неквалификовани	15686	15265	18511	16502	19008	18285	23077	20461

¹⁾ Извор: Полугодишње истраживање РАД-1.

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ ПРОСЕЧНИХ НЕТО ЗАРАДА, 2002-2006.

претходна година = 100

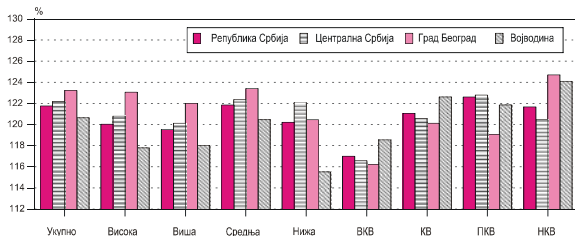
	Ланчани индекси номиналних просечних нето зарада	Ланчани индекси реалних просечних нето зарада ¹⁾
2002	152	130
2003	125	114
2004	123	110
2005	124	106
2006	124	111

¹⁾ Индекси реалних просечних нето зарада представљају однос између индекса номиналних просечних нето зарада и индекса трошкова живота.

**ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ИНДЕКСИ НОМИНАЛНИХ И РЕАЛНИХ
ПРОСЕЧНИХ ЗАРАДА, ПО ОБЛАСТИМА ДЕЛАТНОСТИ, 2005. И 2006.**

	Просечне бруто зараде		Просечне нето зараде		Индекси просечних бруто зарада, 2006	
	2005	2006	2005	2006	номи- нални	реални
Укупно	25514	31745	17443	21707	124,4	111,4
Пољопривреда, шумарство и водопривреда	20301	25951	13835	17683	127,8	114,4
Рибарство	24085	23724	16341	16137	98,5	88,2
Вађење руда и камена	30745	38992	20989	26739	126,8	113,5
Прерађивачка индустрија	20366	25830	13945	17710	126,8	113,6
Производња ел. енергије, гаса и воде	35590	42488	24369	28994	119,4	106,9
Грађевинарство	22389	28219	15235	19195	126,0	112,8
Трговина на велико и мало, оправка	22621	28926	15498	19863	127,9	114,5
Хотели и ресторани	17665	21516	12000	14678	121,8	109,0
Саобраћај, складиштење и везе	29737	36029	20341	24724	121,2	108,5
Финансијско посредовање	56348	70864	38852	48896	125,8	112,6
Послови с некретнинама, изнајмљивање	32076	37039	22007	25387	115,5	103,4
Државна управа и социјално осигурање	33210	40542	22633	27630	122,1	109,3
Образовање	27265	33166	18550	22583	121,6	108,9
Здравствени и социјални рад	26792	32790	18328	22334	122,4	109,6
Друге комуналне, друштвене и личне услуге	28846	33866	19693	23099	117,4	105,1

Индекси просечних зарада 2006/2005, према степену стручне спреме

ПОТРОШЊА СТАНОВНИШТВА

ПОТРОШАЧКА КОРПА ЗА ЧЕТВОРОЧЛАНО ДОМАЋИНСТВО У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, 2006, ПО МЕСЕЦИМА

дин.

Месец	Потрошачка корпа		Просечна зарада без пореза и доприноса дин.	Однос потрошачке корпе и зараде	
	просечна	минимална		просечна	минимална
Јануар	24980,27	15543,91	18191	1,37	0,85
Фебруар	25195,48	15712,86	19567	1,29	0,80
Март	25380,03	15821,15	20094	1,26	0,79
Април	26192,82	16343,85	20887	1,25	0,78
Мај	26988,65	17310,13	20713	1,30	0,84
Јун	27232,14	17255,32	21777	1,25	0,79
Јул	26288,65	16599,37	21774	1,21	0,76
Август	26024,72	16307,34	21925	1,19	0,74
Септембар	25908,61	16308,88	22259	1,16	0,73
Октобар	26041,54	16141,05	22340	1,17	0,72
Новембар	26271,15	16141,05	23148	1,13	0,70
Децембар	26211,12	16262,17	28267	0,93	0,58

ЦЕНЕ

ИНДЕКСИ ЦЕНА НА МАЛО У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

база 2005 = 100

	Јан.	Феб.	Март	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.
1999	15,2	15,5	15,7	16,3	16,5	16,7	17,0	17,6	19,9	21,6	22,0	21,8
2000	21,8	22,2	22,8	23,6	24,6	25,8	26,5	27,7	29,9	37,8	45,0	46,2
2001	47,7	49,3	49,8	54,4	55,5	57,6	59,0	60,6	61,4	63,0	64,0	65,0
2002	65,3	66,0	66,6	67,2	67,4	67,8	70,6	70,8	71,5	72,6	74,0	74,6
2003	75,2	75,7	76,0	76,4	76,9	77,4	77,9	78,3	78,8	79,2	79,9	80,4
2004	80,8	81,5	81,8	82,5	83,4	84,6	85,8	86,3	87,8	88,2	89,2	91,5
2005	93,9	95,3	96,1	96,9	98,0	98,8	100,7	101,1	102,3	104,0	105,3	107,6
2006	108,1	109,6	110,0	111,9	113,7	113,7	113,6	114,4	114,1	113,7	114,6	114,7

ПРОСЕЧНИ ГОДИШЊИ ИНДЕКСИ ЦЕНА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

база претходна година = 100

Година	Цене на мало	Трошкови живота	Цене произвођача индустријских производа	Цене произвођача пољопривредних производа	Цене угоститељских услуга
1999 ¹⁾	141,1	143,5	143,2	143,1	141,9
2000 ¹⁾	170,0	179,6	202,6	255,3	205,9
2001 ¹⁾	191,8	193,3	187,7	171,2	182,4
2002 ¹⁾	119,5	116,6	108,8	101,1	121,7
2003	111,7	109,9	104,6	100,5	110,5
2004	110,1	111,4	109,1	110,0	106,7
2005	116,5	116,2	114,2	115,6	119,2
2006	112,7	111,7	113,3	109,2	121,7

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ПОЉОПРИВРЕДА

ЛАНЧАНИ ИНДЕКСИ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ, укупно

претходна година = 100

	2002	2003	2004	2005	2006
РЕПУБЛИКА СРБИЈА					
Пољопривреда, укупно¹⁾	96,6	92,8	119,5	95,0	99,7
Билна производња	95,8	83,2	143,9	94,1	97,4
Ратарство	95,3	74,2	156,3	98,4	92,9
Воћарство	95,2	164,7	102,8	75,5	126,8
Виноградарство	103,7	114,0	94,3	56,7	149,4
Сточарство	101,8	98,1	99,6	102,3	97,4
Централна Србија					
Пољопривреда, укупно¹⁾	97,7	96,1	113,0	91,5	99,9
Билна производња	101,7	88,1	133,0	88,0	99,5
Ратарство	100,4	75,2	147,9	94,5	90,9
Воћарство	104,0	156,3	102,5	72,1	131,2
Виноградарство	108,9	110,2	95,1	54,5	158,3
Сточарство	100,9	97,5	100,9	100,6	95,9
Војводина					
Пољопривреда, укупно¹⁾	94,9	87,5	130,9	100,2	99,5
Билна производња	89,0	77,0	160,1	101,5	95,3
Ратарство	90,5	73,1	165,5	102,2	94,6
Воћарство	51,5	249,5	105,3	97,3	107,1
Виноградарство	84,1	132,6	91,0	65,8	117,9
Сточарство	103,8	99,4	96,9	106,2	100,7

¹⁾ Индекси су израчунати на основу индексне листе у коју је укључено 56 економски важних пољопривредних производа за које статистика утврђује производњу. За пондерационе коефицијенте узети су помични трогодишњи просеци цена произвођача Републике Србије. Индекс укупне пољопривредне производње израчунат је на бази финалне нето производње.

ОПШТИ ПРЕГЛЕД РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ, 2002-2006.

	2002	2003	2004	2005	2006
Неки показатељи развоја пољопривреде					
РЕПУБЛИКА СРБИЈА					
Индекси производње - нето (1995=100)	107	99	118	113	112
Предузећа и задруге - број	1059	1035	1011	974	903
Приватна газдинства - број ¹⁾	778891
Трактори, хиљ.
Предузећа и задруге	9,9	9,0	8,6	7,6	6,8
Условна грла стоке, хиљ.	1516	1552	1529	1571	1602
Приватна газдинства	1380	1426	1418	1443	1469
Пољопривредна површина, хиљ. ha	5 107	5 115	5 113	5 112	5 105
Приватна газдинства	4073	4079	4086	4084	4071
Обрадива површина, хиљ. ha	4255	4253	4252	4242	4228
Приватна газдинства	3615	3627	3637	3626	3610
Процент учешћа у реализацији и откупу					
Предузећа и задруге	60	59	56	51	52
Приватна газдинства	40	41	44	49	48

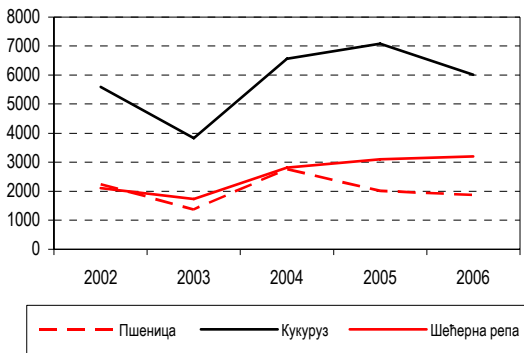
БИЉНА ПРОИЗВОДЊА, Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Производња, хиљ. тона					
Пшеница	2240	1365	2758	2007	1875
Раж	11	8	15	16	15
Кукуруз	5586	3817	6569	7085	6016
Сунцокрет	280	354	438	351	385
Дуван	18	12	12	11	11
Шећерна репа	2098	1738	2814	3101	3189
Кромпир	918	679	975	970	930
Шљиве	197	571	561	304	556
Јабуре	96	246	184	198	240
Грожђе	396	450	425	241	359

БИЉНА ПРОИЗВОДЊА, Република Србија (наставак)

	2002	2003	2004	2005	2006
Принос по ha, тона (по стаблу, чокоту, kg)					
Пшеница	3,2	2,2	4,3	3,6	3,5
Раж	1,9	1,4	2,4	2,2	2,2
Кукуруз	4,7	3,2	5,5	5,8	5,1
Сунцокрет	1,8	1,8	2,3	1,8	2,1
Дуван	1,6	1,3	1,6	1,6	1,1
Шећерна репа	40,4	27,0	46,6	48,2	4,4
Кромпир	10,1	7,7	11,0	11,4	11,0
Шљиве	4,7	13,4	13,2	7,1	13,3
Јабуке	6,6	16,8	12,3	13,4	16,4
Грожђе	1,0	1,2	1,2	0,7	1,12

Биљна производња у Републици Србији, 2002-2006.

БРОЈ СТОКЕ И ЖИВИНЕ, Република Србија

хиљ. грла

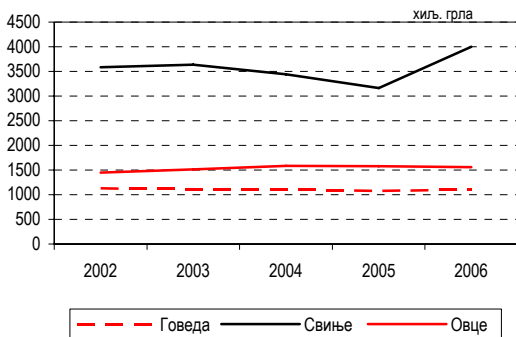
	2002	2003	2004	2005	2006 ¹⁾
Говеда	1128	1112	1102	1079	1106
Свиње	3587	3634	3439	3165	3999
Овце	1448	1516	1586	1576	1556
Живина	18804	17677	16280	16631	16595

¹⁾ Стање на дан 01. децембар (уместо 15. јануар).

ПРОИЗВОДЊА МЕСА И МЛЕКА, Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Месо, хиљ. тона					
Говеђе	97	95	93	90	83
Свињско	277	258	242	253	255
Овчије	15	18	20	21	20
Живинско	66	59	65	67	75
Млеко, мил. литара					
Укупно	1596	1590	1593	1616	1602

Број стокe у Републици Србији, 2002-2006.

ШУМАРСТВО

ПОВРШИНА ШУМА

Република Србија

ha

	Укупно	Државне шуме	Приватне шуме
2002	1949871	923509	1026362
2005	1984513	1021450	963063
Централна Србија	1821451	858490	962961
Војводина	163062	162960	102

ПОСЕЧЕНО ДРВО

Република Србија

хиљ. m²

	Бруто маса, укупно	По сектору својине		По врсти дрвећа	
		државне	приватне	лишћара	четинара
2002	2745	2033	712	2547	198
2003	2593	1766	827	2400	193
2004	2718	2004	714	2526	192
2005	2485	1840	645	2274	211
2006	2610	1925	685	2393	217

ШТЕТЕ У ШУМАМА, 2002-2006.

Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Бесправна сеча, m ³	8954	16720	11991	10534	7455
Остале штете од човека ¹⁾ , m ³	3204	2914	3221	1686	2463
Штета од инсеката, m ³	5796	10384	1043	3302	1402
Штета од елементарних непогода, m ³	5280	8812	9544	20090	9172
Штета од биљних болести, m ³	7033	5690	11857	2741	7933
Штета од пожара ²⁾					
ha	969	1402	202	52	494
m ³	12785	37521	1502	528	1080

¹⁾ Обухваћени су: крађа шумских сортимената, бесправна паша, бесправно заузеће земљишта, еколошко тровање и остале штете од човека.

²⁾ Обухваћене су штете од пожара и у приватним шумама.

ИНДУСТРИЈА И ЕНЕРГЕТИКА

ЕНЕРГЕТСКИ БИЛАНС ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ¹⁾

GWh

	Република Србија	
	2005 ²⁾	2006 ³⁾
Производња енергије трансформацијом	36474	36481
Хидроелектране	12032	10965
Термоелектране	24254	25378
Индустријске енергане	188	138
Увоз ⁴⁾	6751	8567
Извоз ⁴⁾	8694	9377
Укупно расположива енергија	34531	35671
Сопствена потрошња у енергетском сектору	3519	3693
Губици у преносу	5349	5725
Енергија расположива за финалну потрошњу	25663	26253
Финална потрошња енергије	25663	26253
Индустрија	5757	6336
Грађевинарство	297	190
Саобраћај	246	256
Домаћинства	14191	14062
Пољопривреда	216	214
Остали потрошачи	4956	5195

¹⁾ Биланс електричне енергије урађен је по стандардима Међународне агенције за енергетику (IEA).

²⁾ Коначни подаци.

³⁾ Претходни подаци.

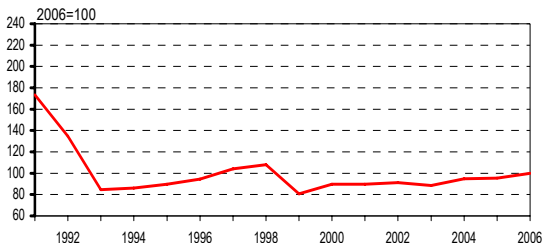
⁴⁾ Увоз и извоз обухватају сав улаз електричне енергије у земљу, односно сав излаз електричне енергије из земље по било ком основу.

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ И ПРОДУКТИВНОСТИ РАДА, 2002-2006.

Претходна година = 100

	Индустријска производња			Продуктивност рада		
	Република Србија			Република Србија		
	укупно	централ-на Србија	Војводина	укупно	централ-на Србија	Војводина
2002	101,8	101,6	102,2	112,7	112,9	112,2
2003	97,0	96,6	97,9	110,9	110,3	112,1
2004	107,1	107,0	107,2	112,5	112,6	111,9
2005	100,8	99,8	102,6	109,0	108,1	110,7
2006	104,7	105,7	102,8	114,2	116,1	110,2

Индустријска производња у Републици Србији

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ, ПО ОБЛАСТИМА, 2002-2006.

Република Србија

Претходна година = 100

	2002	2003	2004	2005	2006
Индустрија - укупно	101,8	97,0	107,1	100,8	104,7
Вађење руда и камена	101,6	100,8	99,3	102,1	104,1
Вађење енергетских сировина	97,4	105,3	98,2	100,0	102,8
Вађење осталих сировина и материјала	112,1	91,0	107,5	115,9	111,6
Прерађивачка индустрија	102,7	95,4	109,6	99,3	105,3
Остала прерађивачка индустрија	94,1	97,8	95,0	89,3	162,4
Произв. ел. енергије, гаса и воде	98,3	102,3	99,9	106,6	102,2

ГРАЂЕВИНАРСТВО

ИНДЕКСИ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ, Република Србија

	2002/2001	2003/2002	2004/2003	2005/2004	2006/2005
Вредност изведених радова - текуће цене	173,2	122,4	139,3	125,8	127,1
Вредност изведених радова - сталне цене	176,8	119,7	131,3	113,7	110,9

ИЗВЕДЕНИ ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ, Република Србија

	хилъ. дин		
	1996	2001 ¹⁾	2006 ¹⁾
Укупно	5485368	33319802	157324232
Зграде	3683705	19212893	78071632
Стамбене	2409558	12324590	42482785
Нестамбене	1274147	6888303	35588847
Остале грађевине	1801663	14106909	79252600
Саобраћајна инфраструктура	1244794	10312643	58541303
Цевоводи, комуникациони и електрични водови	497018	3200022	16407936
Сложене индустријске грађевине	47854	317049	3004526
Остале непоменуте грађевине	11997	277195	1298835

¹⁾ Без извођача са Косова и Метохије.

ЗАВРШЕНЕ ГРАЂЕВИНЕ НОВОГРАДЊЕ¹⁾, Република Србија

	Јед. мере	1996-2006	2006
Зграде	хилъ. m²	21264	2548
Стамбене	хилъ. m²	15607	1779
Зграде с једним станом	хилъ. m ²	5373	470
Зграде с два и више станова	хилъ. m ²	10194	1294
Зграде за становање заједница	хилъ. m ²	40	15
Нестамбене	хилъ. m²	5657	769
Хотели и сличне зграде	хилъ. m ²	208	30
Пословне зграде	хилъ. m ²	612	146
Зграде за трговину на велико и мало	хилъ. m ²	1058	177
Зграде за саобраћај и комуникације	хилъ. m ²	267	15
Индустријске зграде и складишта	хилъ. m ²	1569	258
Зграде за културно-уметничку делатност и забаву, образовање, болнице и остале зграде за здравствену заштиту	хилъ. m ²	492	50

ЗАВРШЕНЕ ГРАЂЕВИНЕ НОВОГРАДЊЕ¹⁾, Република Србија (наставак)

	Јед. мере	1996-2006	2006
Остале нестамбене зграде	хиљ. м ²	1450	94
Остале грађевине			
Аутопутеви, путеви и улице	km	4422	698
Железничке пруге	km трасе	158	5
Гасовод	km	1733	328
Водовод	km	1852	247
Пароводи и топоводи	km	117	9
Канализациона мрежа	km	1277	235

¹⁾ Без извођача са Косова и Метохије од 1999. године.

ИЗГРАЂЕНИ СТАНОВИ, Република Србија

	Завршени станови		Број незавршених станова	Изграђени станови на 1000 становника
	број	површина у м ²		
1953	11718	647000	...	1,7
1960	26303	1300901	37320	3,4
1970	51773	3044700	67181	6,2
1980	50267	3607648	127926	5,5
1990	41547	3075399	109861	4,2
2000 ¹⁾	10372	809477	39490	1,0
2001 ¹⁾	10496	821761	37783	1,1
2002 ¹⁾	10713	838381	39809	1,1
2003 ¹⁾	13871	1123818	36344	1,9
2004 ¹⁾	16388	1224000	34516	2,2
2005 ¹⁾	16417	1242953	32767	2,2
2006 ¹⁾	18162	1308650	31287	2,5

¹⁾ Без извођача са Косова и Метохије.

СТАМБЕНИ ФОНД ПРЕМА ПОПИСИМА, Република Србија

	Број станова, хиљ.	Површина станова, хиљ. м ²	Просечна површина стана, м ²	Просечна површине стана на 1 лице, м ²	Просечан број лица на 1 стан
31.03.1961	1765	81953	46,4	10,7	4,3
31.03.1971	2154	104631	48,6	12,4	3,9
31.03.1981	2581	155121	60,1	16,8	3,6
31.03.1991	2852	192144	67,4	19,6	3,4
31.03.2002	2744	181206	66,0	23,9	2,8

СПОЉНА ТРГОВИНА

СПОЉНОТРГОВИНСКИ БИЛАНС, Република Србија

у мил. USD

	2002	2003	2004	2005	2006
Извоз	2075	2756	3523	4482	6428
Увоз	5614	7477	10753	10461	13172
Дефицит	-3539	-4721	-7230	-5980	-6744
Покривеност увоза извозом (%)	37,0	36,9	32,8	42,8	48,8

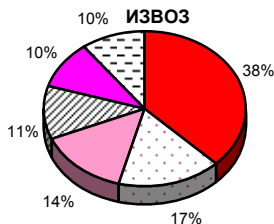
ПРВИХ ДЕСЕТ ЗЕМАЉА СПОЉНОТРГОВИНСКИХ ПАРТНЕРА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, 2006.

Земља	Извоз		Земља	Увоз	
	мил. USD	% од укупног		мил. USD	% од укупног
Укупно	6428	100	Укупно	13172	100
Италија	926	14,4	Руска Федерација	2142	16,3
Босна и Херцеговина	749	11,7	Немачка	1251	9,5
Немачка	637	9,9	Италија	1100	8,3
Република Црна Гора	616	9,6	Кина	782	5,9
Руска Федерација	311	4,8	Румунија	437	3,3
Република Македонија	300	4,7	Бугарска	421	3,2
Словенија	253	3,9	Босна и Херцеговина	343	2,6
Хрватска	251	3,9	Француска	342	2,6
Француска	235	3,7	Хрватска	334	2,5
Мађарска	188	2,9	Словенија	308	2,3

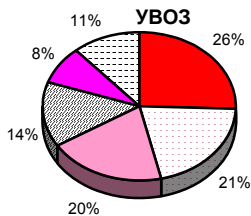
ИЗВОЗ И УВОЗ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПО СЕКТОРИМА СМТК

	Извоз			Увоз		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Укупно	1185	4482	6428	10753	10461	13172
Храна и живе животиње	3523	776	1065	624	591	650
Пића и дуван	641	55	114	162	115	160
Сирове материје, осим горива	56	198	278	333	467	627
Минерална горива и мазива	195	164	225	1634	2029	2595
Животињска и биљна уља и масти	91	43	31	18	20	40
Хемијски производи	62	494	650	1408	1467	1867
Производи сврстани по материјалу	384	1595	2418	2090	2168	2743
Машине и транспортни уређаји	378	443	711	3390	2693	3377
Разни готови производи	507	703	925	1023	879	1099
Друга роба и трансакције	24	12	11	72	32	14

Првих 5 сектора по учешћу у извозу и увозу, 2006.

- Производи сврстани по материјалу
- Храна и живе животиње
- Разни готови производи
- Машине и транспортни уређаји
- Хемијски производи
- Остало

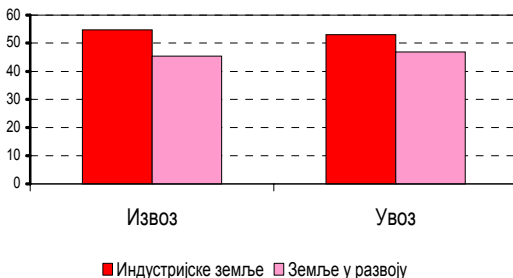

- Машине и транспортни уређаји
- Производи сврстани по материјалу
- Минерална горива и мазива
- Хемијски производи
- Разни готови производи
- Остало

СТРУКТУРА ИЗВОЗА И УВОЗА, Република Србија

	Извоз		Увоз	
	2005	2006	2005	2006
По ВЕС намени				
Укупно	100	100	100	100
Средства за рад	5,4	5,8	15,9	15,6
Репродукција	66,8	67,1	62,6	62,9
Потрошна роба	27,7	27,1	21,5	21,5
По развијености земаља				
Укупно	100	100	100	100
Индустријске земље	56,3	54,7	55,7	53,1
ЕУ	95,6	96,0	89,9	91,4
ЕФТА	1,6	1,5	2,3	2,0
Остале развијене земље	2,8	2,5	7,8	6,6
Земље у развоју	43,7	45,3	44,3	46,9
По облицима организовања				
Укупно	100	100	100	100
Друштво са ограниченом одговорношћу	52,2	62,6	57,6	67,5
Акционарско друштво	36,0	32,8	20,6	24,1
Јавно предузеће	1,7	1,5	11,7	5,4
Самосталне радње	1,3	1,3	0,7	0,7
Друштвено предузеће	2,4	0,6	0,6	0,2
Ортачко друштво	0,3	0,3	0,4	0,3
Остали облици организовања	6,0	0,8	8,3	1,7

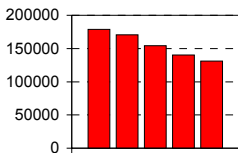
Структура извоза и увоза, по развијености земаља, мил. USD, 2006.

ДЕСЕТ НАЈВАЖНИЈИХ ПРОИЗВОДА У СПОЉНОТРГОВИНСКОЈ РАЗМЕНИ ПО НССТ, Република Србија, 2006.

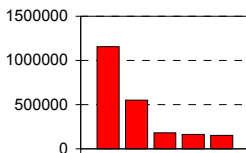
Производ	Извоз		Производ	Увоз	
	мил. USD	% од укупног		мил. USD	% од укупног
Укупно	6428	100	Укупно	13172	100
Топло ваљани производи, неплатирани	499	7,8	Нафта, сирова	1155	8,8
Кукуруз, остали	173	2,7	Природни гас, гасовити	552	4,2
Шећер, рафинисани	156	2,4	Путнички аутомобили, састављени	341	2,6
Ваљани производи превучени калајем ширине 600 mm и више	140	2,2	Лекови за малопродају	205	1,6
Плоче, лимови од рафинисаног бакра	133	2,1	Плинско уље	184	1,4
Нове спољне гуме за путничке аутомобиле	131	2,0	Кокс, металуршки	182	1,4
Малине, смрзнуте	124	1,9	Моторна возила за превоз особа, аутобуси	174	1,3
Покривачи подова, од пластичних маса	100	1,6	Руде бакра и концентрати	152	1,2
Плоче, лимови од легура алуминијума	95	1,5	Лака уља од нафте и минерала, остала	148	1,1
Лекови за малопродају	89	1,4	Руде гвожђа, агломерисане	130	1,0

Пет најважнијих производа у спољнотрговинској размени, по ЦТ, хиљ. USD, 2006.

Извоз

1. Траке, остале, ТВ, дебљине 4,75-10 mm
2. Кукуруз, жути
3. Шећер, бели
4. Лим, бели, калајисани, ширине \geq 600 mm
5. Нове спољне гуме за аутомобиле

Увоз

1. Нафта и уља од битуменозних минерала
2. Природни гас, у гасовитом стању
3. Кокс и полукокс од каменог угља, остали
4. Дизел гориво, за остале сврхе, S до 0,05% м
5. Руде бакра и концентрати

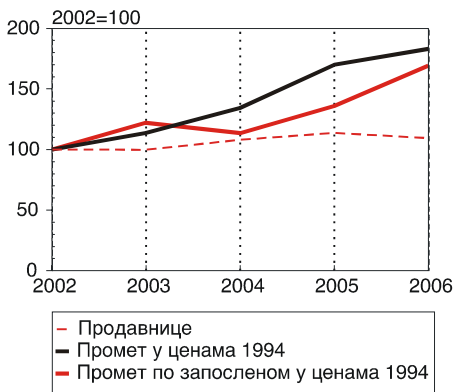
УНУТРАШЊА ТРГОВИНА

ПРОДАВНИЦЕ И ПРОМЕТ У ТРГОВИНИ, Република Србија

	Трговина на мало			Промет ¹⁾ у трговини на велико, мил. дин.
	продавнице	промет ¹⁾ , мил. дин.	промет ¹⁾ по 1 продавници, хиљ. дин.	
2002	95996	13188	137	18473
2003	95800	15012	157	19072
2004	103657	17718	171	23709
2005	109232	22418	205	27749
2006	105061	24148	230	31433
Централна Србија	75492	17780	236	23406
Војводина	29569	6368	215	8027

¹⁾ У ценама и динарима 1994. године.

Индекси развоја трговине на мало, 2002 - 2006.

УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ

КАПАЦИТЕТ И ПРОМЕТ У УГОСТИТЕЉСТВУ, Република Србија

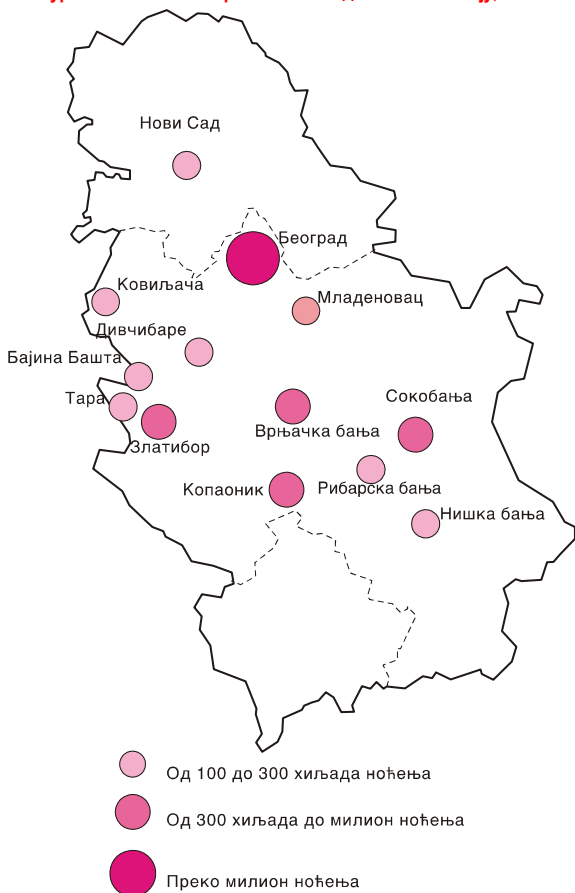
	Лежаји	Промет, мил. дин.			
		укупно	од тога		
			храна и напици	пића	смеш- тај
2001	92490	21670	11964	4739	4018
2002	87325	26611	14030	6527	4786
2003	85634	29734	15626	7494	5231
2004	85867	32130	16411	8472	5922
2005	86731	37641	17408	11326	7482
Централна Србија	77835	31683	14675	9091	6824
Војводина	8896	5958	2733	2235	658

ДОЛАСЦИ И НОЋЕЊА ТУРИСТА

ХИЉ.

	Доласци		Ноћења		Просечна дужина боравка
	укупно	домаћи	укупно	домаћи	
2002	2210	1898	7207	6469	3,3
2003	1998	1659	6685	5893	3,3
2004	1972	1580	6643	5792	3,4
2005	1989	1536	6499	5507	3,3
2006	2006	1537	6592	5577	3,3
Централна Србија	1739	1348	5869	5019	3,4
Војводина	267	189	723	558	2,7

Туристичка места са преко 100 хиљада ноћења гостију, 2006.

САОБРАЋАЈ

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ, Република Србија, 2002-2006.

	2002	2003	2004	2005	2006
КОПНЕНИ САОБРАЋАЈ					
Железнички саобраћај					
Дужина пруга, km	3809	3809	3809	3809	3809
Од тога: електрифицираних	1247	1247	1247	1254	1254
Путничка кола	816	794	793	804	784
Путничка места, хиљ.	50	49	49	49	49
Теретна кола	13609	12077	10406	10561	9014
Носивост, хиљ. тона	588	541	479	496	439
Погонска снага, хиљ. kW	1115	1102	1049	1016	960
Друмски саобраћај					
Путеви, km	37981	38036	38507	38616	38799
Од тога: савремени коловоз	23709	24137	24062	24312	24894
туцаник	8239	8429	8538	8453	8314
земљани	6033	5599	5907	5851	5591
Аутобуси, број	1951	1944	1973	2144	2168
Седишта, хиљ.	97799	97523	99396	105552	108449
Теретни аутомобили					
и прикључна возила, број	3204	2530	1551	1946	1489
Носивост, хиљ. тона	45030	37584	24311	29588	13646
Погонска снага, хиљ. kW	413	340	360	384	354
Градски саобраћај					
Путничка места, хиљ.	428	461	451	429	461
Од тога: аутобуси	367	400	390	368	397
тролејбуси	13	14	14	15	20
трамваји	48	47	47	46	44
Цевоводни саобраћај					
Дужина нафтовода, km	372	372	374	374	374
Дужина гасовода, km	1169	1169	1167	1289	1300
ВОДЕНИ САОБРАЋАЈ					
Саобраћај унутрашњим пловним путевима					
Пловне реке и канали, km ¹⁾	1360	1360	1360	1360	1360
Теретна пловила, број	476	470	468	425	603
Носивост, хиљ. тона	431	435	383	404	531
Потискивачи и тегљачи, број	155	139	141	130	126
Погонска снага, хиљ. kW	83	78	77	75	68

¹⁾ За бродове носивости преко 150 t.

ИНФРАСТРУКТУРА И КАПАЦИТЕТИ, Република Србија, 2002-2006.
(наставак)

	2002	2003	2004	2005	2006
ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ					
Аеродроми, број	2	2	2	2	2
Авиони, број	25	25	25	17	15
Путничка места, број	3140	3227	3246	2060	1694
Нето носивост, тона	368	368	368	229	192
Поштанске активности и телекомуникације					
Поште, број	1529	1518	1569	1567	1510
Претплатници фиксне телефоније, број	2298670	2409272	2456991	2687148	2760270
Претплатници мобилне телефоније, број	2419609	2990770	4323577	5222136	6679386

ПРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ, Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Превезени путници, хиљ. ¹⁾	97335	91018	89150	89020	92128
Путнички километри, мил.	6127	5950	5883	6754	7415
Превезена роба, хиљ. тона	21960	21699	23673	28267	29799
Тонски километри, мил.	4682	4806	5603	6830	7787

¹⁾ Без градског саобраћаја.

РЕГИСТАР ДРУМСКИХ, МОТОРНИХ И ПРИКЉУЧНИХ ВОЗИЛА, Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Мотоцикли	12339	13287	14824	16042	20380
Путнички аутомобили	1343658	1388109	1455059	1481497	1511837
Специјална путничка возила	15548	16107	16525	15920	15109
Аутобуси	8911	9144	9211	9696	9312
Теретна возила	96890	101433	110075	116440	126045
Специјална теретна возила	22554	24713	28179	28222	27498
Радна возила	1352	1483	1635	1813	1864
Вучна возила	119031	121377	125873	126816	128017
Прикључна возила	94249	96509	99664	101465	103859

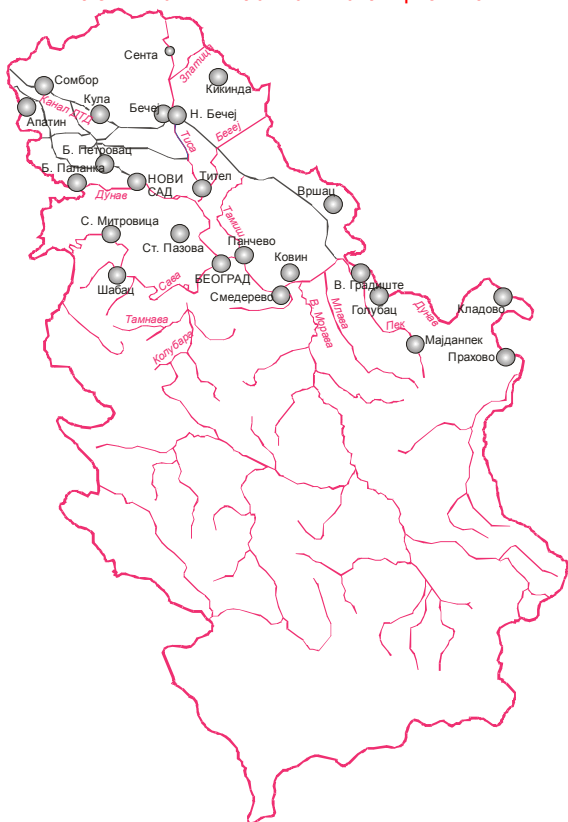
ПРАТЕЋЕ И ПОМОЋНЕ АКТИВНОСТИ У САОБРАЋАЈУ, Република Србија

	2002	2003	2004	2005	2006
Железнички саобраћај					
Отпутовали путници, хиљ.	7667	6431	6430	5764	5389
Утоварена роба, мил. тона	5,3	5,7	7,2	7,2	6,6
Истоварена роба, мил. тона	6,7	7,2	7,3	7,0	7,0
Транзитна роба, мил. тона	1,8	2,5	3,0	3,6	4,5
Саобраћај унутрашњим пловним путевима					
Укупан промет, хиљ. тона	8985	6894	8717	15046	14024
Обим промета	6104	4942	6305	9887	9451
Унутрашњи промет-истовар	2880	1952	2412	5159	4573
Извоз	1085	408	464	1179	1472
Увоз	2139	2582	3429	3549	3406
Транзит	2703	2603	3288	4400	4512
Ваздушни саобраћај					
Укупан промет путника, хиљ.	1401	1615	1814	1824	2152
Унутрашњи промет-отпутовали	219	229	245	228	116
Међународни промет					
Приспели	588	689	783	795	1019
Отпремљени	594	699	786	801	1017
Гранични промет друмских моторних возила - улаз					
Путнички аутомобили	2944582	2769182	3572300	3996892	4092271
Аутобуси	144201	138933	147007	145133	134561
Мотоцикли	908	385	425	2735	2503
Теретна возила	221780	...	220416	243438	276096
Теретна возила - транзит	247411	...	384368	471083	573836
Претовар терета					
Претоварена роба, хиљ. тона	4639	5479	6302	7427	6505
Изманипулисана роба	5811	6367	6972	8315	8544
Од тога: механизацијом	5482	6094	6629	8123	8021
Поштанске активности и телекомуникације					
Писмоносне пошиљке, мил.	190	186	213	225	262
Пакетске пошиљке, хиљ.	1272	1214	1213	1193	1476
Платни промет, хиљ.	93262	81312	119019	124011	124805
Фиксна мрежа, импулси у мил.	54691	62636	69170	74469	75669
Мобилна мрежа, минути у хиљ.	399253	557588	752134	1187179	2600339

ДРУМСКИ И ВОДЕНИ САОБРАЋАЈ

ПЛОВНИ ПУТЕВИ И ЛУКЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ¹⁾

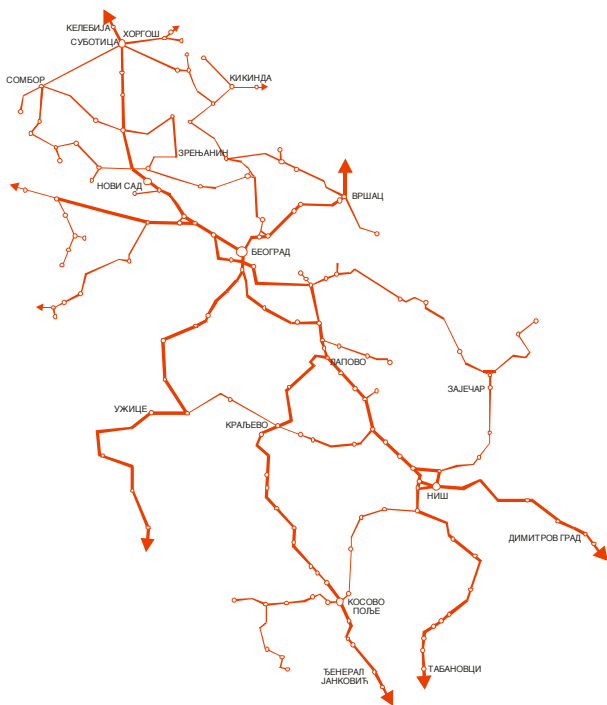
¹⁾ Коригована мапа "Пловпута" с веб сајта www.plovput.co.yu.

УКУПАН ПРОМЕТ У ЛУКАМА

t

СРБИЈА - укупно	13.961.154
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА	
Београд	2.475.051
Прахово	332.693
Смедерево	2.607.128
Богатић	232.481
Велико Градиште	298.170
Голубац	201.595
Кладово	545
Мајданпек	1.401
Неготин	332.693
Пожаревац	1.896.480
Шабац	328.031
ВОЈВОДИНА	
Нови Сад	1.007.610
Ковин	219.511
Панчево	1.455.448
Сремска Митровица	732.816
Алибунар	183.277
Апатин	54.032
Бачка Паланка	116.757
Бачки Петровац	2.123
Бела Црква	214.987
Беочин	131.722
Бечеј	53.838
Вршац	15.288
Жабалъ	962
Зрењанин	158.376
Кула	231.996
Нови Бечеј	7.921
Оџаци	89.682
Пећинци	18.686
Рума	670.795
Сента	3.479
Сомбор	46.217
Стара Пазова	169.926
Тител	948

ШЕМА ЖЕЛЕЗНИЧКИХ ПРУГА¹⁾

¹⁾ www.zeleznicasrbije.co.yu

ОБРАЗОВАЊЕ

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ШКОЛАМА¹⁾

	Одељења	Наставници		Ученици/ студенти	
		укупно	с пуним радним временом	укупно	који су завршили школовање

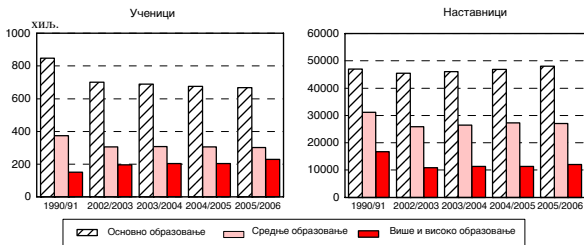
РЕПУБЛИКА СРБИЈА

1966	42273	58278	58807	1502443	179893
1970	49286	92075	67049	1530906	200333
1980	56081	121940	81454	1733362	256439
1990	58959	96314	90134	1710178	254923
1993	47321	83617	69428	1315562	202737
1994	46218	84614	70038	1290186	193854
1995	46411	85291	70288	1299154	194989
1996	46814	85816	70547	1338452	206246
1997	46882	85338	70924	1334864	201459
1998 ²⁾	42476	82055	67413	1273548	195998
1999	44003	82234	67664	1285847	198813
2000	43573	81325	67059	1262934	194194
2001	43316	81419	65034	1220080	186450
2002	43409	82160	65055	1203839	193288
2003	43614	83912	68050	1199234	193034
2004	43639	85556	68333	1183816	187243
2005	43606	87333	69341	1198028	189886
Основно образовање	32450	47569	39074	666993	84143
Средње образовање	11156	27298	19507	301680	78206
Више и високо образовање	-	12466	10760	229355	27537

¹⁾ Подаци о броју одељења, наставника и ученика односе се на школску, а остали подаци на календарску годину.

²⁾ Од 1998. без података за Косово и Метохију.

Основно, средње, више и високо образовање

 ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ
 Република Србија

	Редовно основно образовање			
	школе ¹⁾	одељења	ученици	наставници ²⁾
Укупно				
1966/67	1024	6632	203002	7913
1976/77	1075	10116	292447	13271
2004/05 ⁴⁾	244	1805	33648	3056
2005/06 ⁴⁾	247	1823	33415	3111
Албански				
1966/67	667	4415	140572	4780
1976/77	805	8148	246963	10229
2004/05	55	400	9372	603
2005/06	58	409	9480	639
Бугарски⁵⁾				
1966/67	84	206	5828	281
1976/77	60	160	3078	237
2004/05	28	66	776	92
2005/06	27	65	759	94
Мађарски⁵⁾				
1966/67	197	1440	40363	2034
1976/77	146	1315	31397	2046
2004/05	107	989	17768	1761
2005/06	109	1010	17594	1806

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ Република Србија (наставак)

	Редовно основно образовање			
	школе ¹⁾	одељења	ученици	наставници ²⁾
Румунски				
1966/67	30	167	4358	265
1976/77	30	151	2896	244
2004/05	27	122	1512	198
2005/06	27	121	1483	217
Русински				
1966/67	4	33	1024	53
1976/77	4	43	998	64
2004/05	3	37	672	74
2005/06	3	37	646	74
Словачки				
1966/67	31	258	7805	322
1976/77	20	227	5595	348
2004/05	18	182	3439	317
2005/06	17	169	3305	268
Турски				
1966/67	11	113	3053	178
1976/77	10	72	1520	103
2004/05	-	-	-	-
2005/06	-	-	-	-
Хрватски				
1966/67	-	-	-	-
1976/77	-	-	-	-
2004/05	6	9	109	11
2005/06	6	12	148	13

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

⁴⁾ Без података за Косово и Метохију.

⁵⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ
Република Србија (наставак)

	Редовно средње образовање				Остало образовање	
	школе ¹⁾	одељења	ученици	наставници ²⁾	ученици у школама за специјално образовање ³⁾	ученици у школама за образовање одраслих
Укупно						
1966/67	88	583	17223	1432	369	1178
1976/77	256	1847	57693	4381	837	7506
2004/05 ⁴⁾	41	410	9420	1233	1419	206
2005/06 ⁴⁾	42	418	9575	1342	1418	212
Албански						
1966/67	46	372	10964	609	-	829
1976/77	149	1420	46949	2748	134	6119
2004/05	4	84	2340	180	-	-
2005/06	4	90	2515	229	-	-
Бугарски⁵⁾						
1966/67	1	9	229	26	-	-
1976/77	-	-	-	-	-	-
2004/05	-	-	-	-	-	-
2005/06	-	-	-	-	-	-
Мађарски⁵⁾						
1966/67	35	170	5190	692	369	264
1976/77	84	354	8983	1341	654	1208
2004/05	32	301	6481	924	1354	206
2005/06	33	303	6455	992	1346	212
Румунски						
1966/67	2	11	271	29	-	-
1976/77	9	21	453	106	-	21
2004/05	2	8	174	52	-	-
2005/06	2	8	172	50	-	-
Русински						
1966/67	-	-	-	-	-	-
1976/77	2	8	201	28	17	-
2004/05	1	4	80	24	24	-
2005/06	1	4	75	24	29	-

ШКОЛЕ И УЧЕНИЦИ С НАСТАВОМ НА ЈЕЗИКУ НАРОДНОСТИ Република Србија (наставак)

	Редовно средње образовање				Остало образовање	
	школе ¹⁾	одељења	ученици	наставници ²⁾	ученици у школама за специјално образовање ³⁾	ученици у школама за образовање одраслих
Словачки						
1966/67	1	9	266	18	-	30
1976/77	6	23	579	105	32	158
2004/05	2	13	345	53	41	-
2005/06	2	13	358	47	43	-
Турски						
1966/67	3	12	303	58	-	55
1976/77	6	21	528	53	-	-
2004/05	-	-	-	-	-	-
2005/06	-	-	-	-	-	-
Хрватски						
1966/67	-	-	-	-	-	-
1976/77	-	-	-	-	-	-
2004/05	-	-	-	-	-	-
2005/06	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Као јединица рачуна се школа у којој постоје одељења с наставом на језицима народности.

²⁾ Код наставника је представљен број појава.

³⁾ Односи се на основно и на средње образовање.

⁴⁾ Без података за Косово и Метохију.

⁵⁾ Укључене су и школе с двојезичком наставом на српском и мађарском језику, као и на српском и бугарском наставном језику.

УСТАНОВЕ ЗА ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ И УЧЕНИЧКИ СТАНДАРД

	Установе			Корисници		
	укупно	вртићи и васпитне групе предшколске деце	домови ученика и студентски домови	укупно	вртићи и васпитне групе предшколске деце	домови ученика и студентски домови

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

1966	787	657	130	70438	42067	28371
1976	1203	1083	120	111413	83189	28224
1986	1693	1592	101	195263	165773	29490
2004 ¹⁾	1922	1840	82	184512	162256	22256
2005	1962	1873	89	191399	167441	23958
2006	2062	1970	92	197970	173203	24767

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ВИШЕ ШКОЛЕ И ФАКУЛТЕТИ

	Школе	Студенти				Наставници		Сарадници у настави	
		укупно	студенткиње	финансирани из буџета ¹⁾		укупно	с пуним радним временом	укупно	с пуним радним временом
				свега	студенткиње				

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

1938/39	11	9210	2081	9210	2081	297	...	227	...
1947/48	16	27633	9226	25393	8300	466	...	244	...
1955/56	31	35296	11347	29188	9104	1083	761	1402	961
1966/67	97	94517	32432	59791	22280	3560	1759	2757	1826
1976/77	127	197858	74001	122193	48572	5763	4126	4214	3295
2002/03 ²⁾	135	197322	109905	100558	58271	6511	4596	4391	2620
2003/04	201	203909	113299	107373	62580	6992	5854	4366	3941
2004/05	223	218368	121628	108161	62765	7534	6207	4653	4167
2005/06	243	229355	127034	110520	63939	7737	6506	4729	4254
2006/07 ³⁾	272	238710	131988	111950	65027	8150	6855	4734	4281

¹⁾ До школске 1999/2000. године подаци се односе на редовне студенте.

²⁾ Од школске 2001/02. године без података за Косово и Метохију.

³⁾ Претходни подаци.

ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ, 2002-2005.

		Република Србија				
		укупно			централ- на Србија	Војводи- на
		2003	2004	2005	2005	
Укупно	свега	19748	22047	27537	20767	6770
	жене	11590	13344	16523	12459	4064
Факултети наука – високо образовање	свега	12590	14265	18008	13210	4798
	жене	7397	8712	11026	8174	2852
Филозофски		625	692	795	618	177
Филолошки		1028	1086	1462	1194	268
Дефектолошки		187	301	261	261	-
За физички културу		332	302	351	239	112
Педагошко-технички		12	204	28	-	28
Учитељски факултет		828	1201	1264	681	583
Економски		1525	1695	2590	2054	536
Правни		1093	1225	1495	1181	314
Политичких наука		161	191	283	283	-
Народне одбране		97	97	149	149	-
Факултети за менаџмент		313	579	1600	829	771
Полицијска академија		89	115	63	63	-
Организационих наука		223	290	725	410	315
Природно-математички		877	856	1038	709	329
Технички		2912	2935	3080	2187	893
Заштита на раду		73	63	112	112	-
Пољопривредни		394	469	492	305	187
Шумарски		122	144	175	175	-
Ветеринарски		103	124	112	108	4
Медицински		977	1084	1180	965	215
Фармацеутски		243	310	369	364	5
Стоматолошки		376	302	384	323	61
Богословски факултет						
	свега	...	56	22	22	-
	жене	...	16	5	5	-
Факултети уметности						
	свега	511	594	695	555	140
	жене	320	369	446	350	96
Музичке уметности		165	223	229	151	78
Ликовне уметности		111	127	208	160	48
Примењене уметности		106	129	167	167	-

ДИПЛОМИРАНИ СТУДЕНТИ, 2002-2005. (наставак)

	Република Србија				
	укупно			централ- на Србија	Војводи- на
	2003	2004	2005	2005	
Драмске уметности	51	102	68	54	14
Менаџмент у уметности	78	13	23	23	-
Факултети – више образовање					
свега	123	53	328	267	61
жене	71	39	207	188	19
Природно-математички	-	4	21	21	-
Економски	-	49	86	86	-
Факултет за менаџмент	-	-	52	-	52
Правни	-	-	160	160	-
Пољопривредни	-	-	9	-	9
Више школе					
свега	6524	7079	8484	6713	1771
жене	3802	4208	4839	3742	1097
Педагошке	798	956	1024	512	512
Економске и пословне	2037	2282	2453	1687	766
За раднике унутрашњих послова	180	167	226	226	-
Техничке	1532	1649	1977	1698	279
За индустријски менаџмент	175	246	203	203	-
Саобраћајне	320	333	288	288	-
Пољопривредна	128	190	251	221	30
Шумарска	31	10	24	24	-
Медицинске	709	633	764	764	-
Музичка	26	31	34	34	-
Ликовне и примењене уметности	118	120	84	84	-
За менаџмент	189	194	606	606	-
Школе за спорт	281	268	550	366	184

1) Од 2001. без података за Косово и Метохију.

НАУКА

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКЕ И РАЗВОЈНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ, 1968-2004.

	Институције	Радници с пуним радним временом		Укупан број радова ¹⁾	Приходи од научноистраживачког рада, хилъ. дин.
		научни радници-истраживачи	стручни сарадници с високом спремом		

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Укупно, 2005.	163	11551	4894	2920	7300526
Самосталне научноистраживачке установе					
1968	85	2292	764	1988	...
1978	236	4241	750	3699	...
2003 ²⁾	54	2394	2641	1662	3834326
2004	57	2487	2867	1362	2207892
2005	55	2270	2951	1052	3357467
Истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа и установа					
1968	61	425	485	854	...
1978	28	598	213	386	...
2003 ²⁾	33	503	772	210	884922
2004	29	385	526	259	643309
2005	31	404	464	184	844589
Високошколске научноистраживачке установе					
1978	112	4710	1571	1187	...
2003 ²⁾	78	8456	1319	2041	1642432
2004	77	8765	1451	1519	1567583
2005	77	8877	1479	1684	3098470

Централна Србија

2005	141	9083	4325	2519	5903915
------	-----	------	------	------	---------

Војводина

2005	22	2468	569	401	1396611
------	----	------	-----	-----	---------

¹⁾ Исказани су радови који су прошли кроз рецензију без обзира на то у којој су години започети.

²⁾ Од 2001. године без података за Косово и Метохију.

КУЛТУРА

НАУЧНЕ, СТРУЧНЕ И ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

	Научне и стручне библиотеке								Школске библиотеке ¹⁾	
	укупно	према броју књига, часописа и новина (листова)							књиге, у хиљ. приме-рака	библио-теке
501-1000		1001-5000	5001-10000	10001-50000	50001-100000	100001-500000	преко 500000			

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

1959	306	65	132	48	46	3	11	1	3069	3008	1802
1971	397	34	148	88	100	8	14	5	5945	3089	5455
1980	467	25	159	92	153	16	17	5	7594	2846	9546
2001 ²⁾	380	18	86	67	158	31	17	6	9367	2097	13408
2004 ²⁾	328	11	69	70	124	25	15	3	6940	2038	13124

Централна Србија

2004	259	8	57	55	96	20	11	3	5797	1546	9102
------	-----	---	----	----	----	----	----	---	------	------	------

Војводина

2004	69	3	12	15	28	5	4	-	1143	492	4022
------	----	---	----	----	----	---	---	---	------	-----	------

¹⁾ Стање 30. јуна дате године.

²⁾ Без података за Косово и Метохију.

НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ

	Укупно	Счита-они-цом	Према броју књига, часописа и новина (листова)						Књиге, у хиљ. приме-рака
			250-500	501-1000	1001-2000	2001-3000	3001-5000	преко 5000	

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

1959	1611	892	587	425	330	96	77	96	3019
1971	1043	665	95	208	226	112	129	273	6193
1980	1244	772	72	116	194	160	214	428	10906
2001 ¹⁾	640	437	9	25	54	37	87	428	11869
2004 ¹⁾	536	385	4	26	41	26	76	363	12037

Централна Србија

2004	296	192	4	22	33	16	39	182	8247
------	-----	-----	---	----	----	----	----	-----	------

Војводина

2004	240	193	-	4	8	10	37	181	3790
------	-----	-----	---	---	---	----	----	-----	------

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ПРОФЕСИОНАЛНА ПОЗОРИШТА

	По- зори- шта	Се- ди- шта ¹⁾	Пре- дста- ве ²⁾	Особље							По- се- ти- оци, хиљ.
				уку- пно	уметничко				тех- нич- ко	ад- мини- стра- тивно	
					дра- ма	опе- ра ³⁾	бал- лет	о- ста- ло			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА											
1955/56	26	12712	4480	2294	642	208	117	368	762	197	1701
1975/76	25	10728	4896	2464	574	212	154	290	940	294	1761
1985/86	28	12471	4778	2768	574	198	177	338	1054	427	1398
2003/04 ⁴⁾	39	12464	4437	3042	569	239	181	372	1181	500	989
2004/05 ⁴⁾	40	12701	4473	2934	545	233	173	378	1118	487	927
2005/06 ⁴⁾	40	12807	4425	2845	498	224	173	393	1104	453	952
Централна Србија											
2005/06	28	8829	3449	1916	355	127	109	259	727	339	765
Војводина											
2005/06	12	3978	976	929	143	97	64	134	377	114	187

¹⁾ Седишта и места за стајање.

²⁾ Обухваћена су и гостовања у иностранству.

³⁾ Укључено је и особље оперете.

⁴⁾ Без података за Косово и Метохију.

РАДИО-СТАНИЦЕ

	Радио- станице, укупно ¹⁾	Радио-предајници (одашиљачи), по таласним подручјима				Емисије радио-програма, хиљ. часова ²⁾		
		број		јачина, у kW		укупно	музички програм	говорни програм
		укупно	УКТ (FM)	укупно	УКТ (FM)			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА								
1951	7	190	...	19	10	9
1966	8	47	27	1201	338	29	18	11
1980	52	20€	113	4264	795	136	86	50
2004 ³⁾	206	318	261	(702)	(269)	1205	698	507
2005 ³⁾	212	35€	30€	(548)	(326)	1279	722	557
2006 ³⁾	215	389	342	(697)	(492)	1269	693	576
Централна Србија								
2005	186	293	251	(506)	(298)	1142	659	483
2006	182	332	296	(678)	(473)	1142	639	503
Војводина								
2005	26	6€	54	(42)	(28)	137	63	74
2006	33	57	46	(19)	(19)	127	54	73

¹⁾ Обухваћени су и програми у оквиру радио-станица.

²⁾ Обухваћени су само часови емисија радио дифузног програма сопствене производње, док међусобни преноси између матичних и локалних и само локалних радио-станица нису обухваћени.

³⁾ Без података за Косово и Метохију.

ТЕЛЕВИЗИЈА

	ТВ станице (програми)	Телевизијски предајници и репетитори		Домаћи програм, у часовима	
		број	јачина зрачења, у kW	укупно	информа- тивне емисије
РЕПУБЛИКА СРБИЈА					
1970	1	51	509,9	1968	723
1980	3	317	6458	7987	2943
1990	5	426	9947	17486	6487
2005 ¹⁾	93	439	(3710)	409926	98117
2006 ¹⁾	100	347	(2625)	473573	95122
Централна Србија					
2005	84	409	(2602)	368684	82308
2006	91	324	(2066)	427915	80124
Војводина					
2005	9	30	(1108)	41242	15809
2006	9	23	(559)	45658	14998

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

ТЕЛЕВИЗИЈА (наставак)

	Домаћи програм, у часовима							
	културно-уметничке и забавне емисије					образо- вање	спорт	рекла- ме и огласи
	ТВ драма	филм- ски програм	хумор и сатира	дечје емисије	музички програм			
РЕПУБЛИКА СРБИЈА								
1970	66	230	186	78	72	292	172	149
1980	220	865	422	254	280	833	763	1407
1990	87	3222	718	852	1946	1551	968	1645
2005 ¹⁾	13376	100977	35590	16509	72106	20772	18345	34134
2006 ¹⁾	12296	94070	38497	13264	76679	23587	18921	35133
Централна Србија								
2005	11792	92694	31035	15450	69339	18336	16548	31182
2006	10765	88780	33422	12065	74071	20853	17190	32290
Војводина								
2005	1584	8283	4555	1059	2767	2436	1797	2952
2006	1531	5290	5075	1199	2608	2734	1731	2843

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

БИОСКОПИ

	Биоскопи	Седишта	Представе			Посетиоци, хиљ.			Посетиоци на 1000 становника ¹⁾
			укупно	домаћих филмова	страних филмова	укупно	домаћих филмова	страних филмова	
РЕПУБЛИКА СРБИЈА									
1947	296	88694	84324	5120	79204	19045	168	18877	333
1980	518	176450	196612	23814	172798	30464	4845	25619	365
1990	370	139327	126373	10341	116032	7575	1228	6347	843
2002 ²⁾	156	65213	81101	12542	68559	4129	1255	2874	583
2003	149	60559	79606	12375	67231	3056	562	2494	431
2004	152	62376	78859	16651	62208	2795	893	1902	394
2004	127	54174	68663	15054	53609	2243	662	1581	436
2005	148	58957	63503	13672	49831	2099	955	1144	299
2006 ³⁾	120	48398	59173	11495	47678	1720	490	1230	247
Централна Србија									
2006	98	41528	51164	9857	41307	1461	407	1054	287
Војводина									
2006	22	6870	8009	1638	6371	259	82	176	137

¹⁾ На број становника старијих од пет година.

²⁾ Од 2002. без података за Косово и Метохију.

КЊИГЕ И БРОШУРЕ, ПО ОБЛАСТИ ИЗДАЊА И СЕДИШТУ ИЗДАВАЧА, 2006.

	Република Србија ¹⁾	Централна Србија	Војводина	Бивше југословенске републике	Иностранство
УКУПНО	14785	12012	2548	95	130
Општа група	1618	1311	285	14	8
Филозофија, психологија	330	276	49	-	5
Религија, теологија	411	322	64	17	8
Друштвене науке (опште)	3396	2913	422	30	31
Природне науке	507	406	92	3	6
Примењене науке, медицина, техника	1799	1460	321	3	15
Уметност	1147	793	341	3	10

¹⁾ Укупним бројем књига и брошура обухваћене су и публикације које су штампане у Републици Србији, а чији су издавачи из бивших југословенских република и из иностранства.

**НЕПОКРЕТНА РЕГИСТРОВАНА КУЛТУРНА ДОБРА, ПРЕМА ВРСТИ,
ПОПИС 1994.**

	Република Србија			
	укупно	централ- на Србија	Војво- дина	Косово и Метохија
Укупно	2347	1277	660	410
Археолошка налазишта	197	82	31	84
Просторне и градитељске целине	81	60	13	8
Стамбена архитектура	508	334	117	57
Јавна архитектура	230	158	58	14
Верска архитектура	721	329	218	174
Војна архитектура	65	41	16	8
Привредна архитектура	204	103	84	17
Меморијална архитектура	341	170	123	48

ЗДРАВСТВО

**ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ, БОЛЕСНИЧКЕ
ПОСТЕЉЕ И РАД, 1997-2006.**

Република Србија

	Лекари	Зубни лекари	Дипломирани фармацеути	Посете у ванболнич. здравств. орг., хиљ. ¹⁾
1997	19296	3592	1870	43092
1998	19478	3537	1767	42329
1999	19430	3458	1827	41231
2000	19698	3438	1339	42668
2001	19908	3374	1830	43940
2002	20243	3393	1842	42932
2003	19900	3378	1869	43770
2004	20211	3284	1913	43990
2005	19685	3106	1829	45249
2006	19644	2460	1877	41123

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

¹⁾ Приказане су посете лекару у ординацији и саветовалишту.

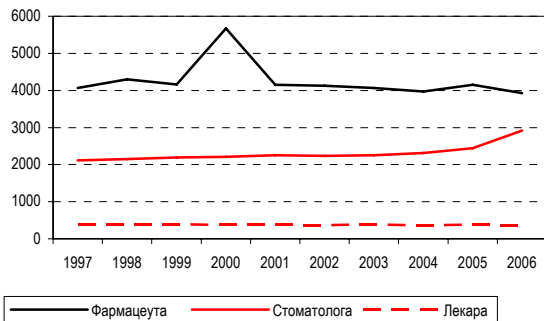
ЗДРАВСТВЕНИ РАДНИЦИ ЗАПОСЛЕНИ У ЗДРАВСТВУ, БОЛЕСНИЧКЕ ПОСТЕЉЕ И РАД, 1997-2006. (наставак)

Република Србија

	Болесничке постеље	Исписани болесници	Болеснички дани, хиљ.	Становника	
				на једног лекара	на једну болесничку постељу
1997	48692	992280	12684	403	160
1998	48302	1009007	12626	398	160
1999	46709	837395	10149	397	165
2000	46165	943788	11576	390	167
2001	46547	980127	11771	388	166
2002	46486	1046484	11951	371	161
2003	45647	1036675	11667	282	165
2004	45283	1087656	12054	369	165
2005	44142	1091725	11580	378	169
2006	42583	1089219	11235	377	174

Извор: Институт за заштиту здравља Србије.

Број становника на једног лекара, стоматолога и фармацеута, 1997-2006.

СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ, 2001-2005.

хиљ.

	2001	2002	2003	2004	2005
Република Србија					
Осигурана лица (просек)					
Активни осигураници	1928	2508	2119	2054	2064
Уживаоци права из пензијског и инвалидског осигурања	1266	1315	1321	1373	1403
Лица привремено ван радног односа	54	134	191	183	171
Чланови породице ¹⁾	1896	2613	2033	2361	2379
Коришћење права					
Привремена неспособност-спреченост за рад					
Дани ²⁾	8065	10017	10410	10031	10527
Несрећа на послу и професионално обољење	334	455	567	518	526
Болест	7292	8988	9400	9073	9584
Нега чланова породице, изолација, пратилац	439	574	443	440	417
Коришћење других права					
Издати лекови	31381	33202	43367	46156	50093
Болничко лечење					
Случајеви	910	1042	990	1011	1045
Дани	10462	10038	11000	11072	11601
Исплата погребних трошкова, хиљ. ³⁾	6561	67	71	-	-
Активних осигураника, хиљ.	24	33	37	38	36
Осталих осигураних лица	37	34	34	36	35

Извор: Републички фонд за здравствено осигурање.

- 1) Од 1995. године на основу коефицијената за израчунавање чланова породице, изведених из резултата Пописа становништва 1991. године.
- 2) Од 1998. године само на терет средстава Завода за здравствено осигурање.
- 3) Погребни трошкови и трошкови сахране укинута су новим Законом о здравственом осигурању.

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ

	Установе			
	укупно	за децу и омладину лишену родитељског старања	за децу и омладину ометену у развоју	за васпитање деце и омладине
РЕПУБЛИКА СРБИЈА				
1986	53	18	20	15
1996	52	19	20	13
2000 ¹⁾	46	20	17	9
2002	43	19	15	9
2004 ²⁾	41	20	15	6
2006 ³⁾	43	20	17	6

1) Од 2000. без података за Косово и Метохију.

2) Функцију установа за васпитање деце и омладине преузели су центри за социјални рад, који су обухваћени редовним статистичким истраживањем.

3) Претходни подаци.

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ И ШТИЋЕНИЦИ (наставак)

	Штићеници у установама			
	укупно	за децу и омладину лишену родитељског старања	за децу и омладину ометену у развоју	за васпитање деце и омладине
РЕПУБЛИКА СРБИЈА				
1986	5708	1568	3466	674
1996	6165	1716	3843	606
2000 ¹⁾	5261	1598	3362	301
2002	5144	1422	3395	327
2004 ²⁾	5080	1544	3296	240
2006 ³⁾	4864	1252	3612	791

1) Од 2000. без података за Косово и Метохију.

2) Функцију установа за васпитање деце и омладине преузели су центри за социјални рад, који су обухваћени редовним статистичким истраживањем.

3) Претходни подаци.

ДОМОВИ ЗА СТАРЕ

УСТАНОВЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ ОДРАСЛИХ И ШТИЋЕНИЦИ

	Установе			Штићеници у установама		
	укупно	за професионалну рехабилитацију	за смештај одраслих и старих лица	укупно	за професионалну рехабилитацију	за смештај одраслих и старих лица
РЕПУБЛИКА СРБИЈА						
1986	69	26	43	11163	2773	8390
1996	88	41	47	14781	2169	12612
2000 ¹⁾	78	33	42	13483	1740	11743
2002	78	33	45	13995	1301	12694
2004	74	31	43	13396	1236	12160
2006 ²⁾	81	29	52	14410	1069	13341

¹⁾ Од 2000. без података за Косово и Метохију.

ДОДАТАК НА ДЕЦУ

хиљ.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
--	------	------	------	------	------	------

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Број корисника	390	400	265	263	263	252
Број деце	665	682	489	490	491	476

Централна Србија

Број корисника	261	267	183	178	176	173
Број деце	445	456	341	336	333	320

Војводина

Број корисника	117	121	74	76	78	70
Број деце	198	203	131	135	140	137

Косово и Метохија

Број корисника	12	12	8	9	9	9
Број деце	22	23	17	19	18	19

Извор: Од 2001. год. - Министарство за социјална питања, а од 2004. год. - Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

ПРАВОСУЂЕ

КРИВИЧНА ДЕЛА, Република Србија, 2001-2005.

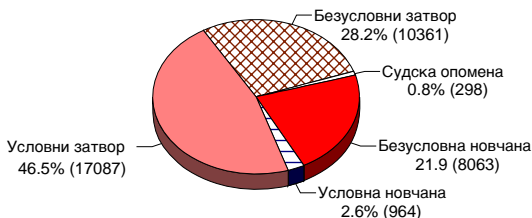
	Пунолетна лица			Малолетна лица		
	кривичне пријаве ¹⁾	опту-жења	осуде	кривичне пријаве	опту-жења	осуде
2001	93431	44859	33168	3640	3277	2398
2002	104061	47915	33675	3251	3620	2322
2003	95733	43591	33017	2415	3089	2080
2004	88453	44881	34239	3120	2726	1983
2005	100536	47870	36901	2945	3232	2234

¹⁾ Поступак окончан и укључени непознати учиниоци.

ПРИВРЕДНИ ПРЕСТУПИ, Република Србија, 2001-2005.

	Одговорна лица			Правна лица		
	пријаве	опту-жења	осуде	пријаве	опту-жења	осуде
2001	9006	7463	5250	8294	6776	4825
2002	11385	7589	4990	10120	6870	4586
2003	4934	7562	3797	4516	7032	3579
2004	6171	5523	2908	5956	5443	2703
2005	6597	5051	3262	6410	4729	3147

Изречене санкције према пунолетним учиниоцима у Републици Србији, 2005.

МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД

МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О СТАНОВНИШТВУ, 2000-2006.

Држава	Број становника, у хилџ.	Природни прираштај на 1000 становника	Умрла одојчад на 1000 живорођених	Очекивано трајање живота	
				мушкарца	жене
Европа					
Аустрија	8045	0,6	4,5	76,4	82,2
Белгија	10239	1,3	4,7	75,5	81,4
Белорусија	9800	-5,2	6,9	62,6	74,4
Бугарска	7785	-5,2	11,6	69,2	76,1
Велика Британија	58495	2,2	5,3	76,4	80,9
Грчка	10556	-0,1	4,0	76,7	81,7
Естонија	1356	-2,8	6,3	66,3	77,6
Италија	57478	-0,3	4,1	77,7	83,6
Летонија	2319	-5,0	9,4	66,0	76,3
Литванија	3436	-3,1	7,9	66,3	77,7
Мађарска	9981	-3,7	6,6	68,7	76,9
Немачка	82491	-1,3	4,1	76,3	81,9
Португалија	10445	0,7	3,8	74,2	80,9
Румунија	21692	-2,5	16,7	68,2	75,5
Руска Федерација	144168	-5,6	11,5	58,7	71,7
Република Словачка	5380	0,4	6,8	70,2	78,1
Словенија	1996	-0,3	3,7	72,9	80,9
Република Србија¹⁾	7441	-4,6	8,0	70,0	75,4
Украјина	49246	-7,5	10,0	61,9	73,2
Финска	5229	1,9	3,3	75,3	82,1
Француска	59900	4,3	4,0	76,1	83,3
Холандија	12850	3,5	4,4	76,9	81,5

¹⁾ Без података за Косово и Метохију.

**МЕЂУНАРОДНИ ПРЕГЛЕД СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА О
СТАНОВНИШТВУ, 2000-2006. (наставак)**

Држава	Број становника у хиљ.	Природни прираштај на 1000 становника	Умрла одојчад на 1000 живорођених	Очекивано трајање живота	
				мушкарца	жене
Хрватска	4438	-2,1	6,1	71,9	78,8
Чешка Република	10212	-0,9	3,7	72,6	79,2
Швајцарска	7524	1,8	4,2	78,3	83,3
Шведска	9016	1,1	3,1	78,4	82,7
Шпанија	42440	1,9	3,5	76,7	83,5
Азија					
Јапан	127670	0,6	2,8	78,8	85,6
Кина	1276270	6,0	23,0	71,0	74,0
Африка					
Алжир	32930	16,0	34,0	69,4	71,8
Египат	68559	19,6	21,9	65,7	69,6
Америка					
Бразил	186405	13,0	28,0	67,0	73,6
Мексико	103263	14,0	22,0	71,9	76,9
САД	211865	5,8	6,8	75,1	80,1
Канада	32268	3,2	5,3	77,8	82,6
Океанија					
Аустралија	20111	3,1	4,7	78,3	83,2
Нови Зеланд	4063	7,5	5,1	77,4	81,9

ЗАПОСЛЕНОСТ

хиљ.

	Извор података	2003	2004	2005
Европа				
Аустрија ¹⁾	ВА	3798	3744	3825
Белгија ¹⁾²⁾	ВА	4070	4144	4212
Белорусија	ДА	4339	...	4348
Бугарска ¹⁾	ВА	2834	2922	2980
Велика Британија ¹⁾	ВА	27821	28010	28191
Данска ¹⁾	ВА	2693	2720	2752
Италија ¹⁾	ВА	22133	22404	22563
Мађарска ¹⁾	ВА	3922	3900	3902
Немачка ¹⁾	ВА	36172	35463	36353
Норвешка ¹⁾	ВА	2269	2278	2289
Пољска ¹⁾	ВА	13617	13795	14116
Португалија ¹⁾	ВА	5128	5123	5123
Румунија ¹⁾	ВА	9223	9158	...
Руска Федерација ¹⁾	ВА	66496	67134	68603
Словенија ¹⁾	ВА	896	943	949
Република Србија¹⁾³⁾	ВА	3130	2931	2733
Финска ¹⁾	ВА	2385	2367	2400
Француска ¹⁾	ВА	24485	24861	25029
Холандија ¹⁾	ВА	7935	8106	8111
Хрватска ¹⁾	ВА	1536	1542	1580
Чешка Република ¹⁾	ВА	4733	4707	4764
Швајцарска ¹⁾	ВА	3951	3959	3974
Шведска ¹⁾²⁾	ВА	4234	4290	4336
Шпанија	ВА	16695	17971	18973
Азија				
Индонезија ¹⁾	ВА	91000
Јапан ¹⁾⁴⁾	ВА	63160	63300	63560
Кина	ВА	744320	75825	75200
Република Кореја ¹⁾⁴⁾	ВА	22139	22557	22856
Пакистан	ВА
Турска ¹⁾²⁾	ВА	21147	21791	22046
Африка				
Алжир ¹⁾	ВА	6684	7798	...

ЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

хиљ.

	Извор података	2003	2004	2005
Египат ¹⁽⁴⁾	ВА	18119	18718	19341
Мароко ¹⁾	ВА	9603
Америка				
Аргентина	ВА	8571
Бразил	ВА	80163
Канада ¹⁾	ВА	15746	15947	16170
Колумбија	ВА	17467	17578	...
Мексико	ВА	40633	40216	40471
САД ¹⁽⁴⁾	ВА	137736	139252	141727
Океанија				
Аустралија ¹⁽⁴⁾	ВА	9459	9677	9987
Нови Зеланд ¹⁽⁴⁾	ВА	1921	2017	2073

Подаци се односе на укупан број запослених радника и службеника.

Извор података:

ВА - Анкета о радној снази

ДА - Анкета бироа за запошљавање.

¹⁾ Становништво старо 15 и више година.

²⁾ Укључујући професионалну војску; без војника на служењу обавезног војног рока.

³⁾ Укључени су запослени у радњама и власници радњи.

⁴⁾ Укључујући оружане снаге.

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

хиљ.

	Извор података	2003	2004	2005
Европа				
Аустрија	ВА	169	195	208
Белгија	ВА	364	380	390
Белорусија	FB	136	83	68
Бугарска	ВА	449	400	334
Велика Британија	ВА	1414	1361	1373
Данска	ВА	156	160	140
Италија	ВА	2096	1960	1889
Мађарска	ВА	245	253	302
Немачка	ВА	4023	4111	4575
Норвешка	ВА	107	104	111
Пољска	ВА	3329	3230	3046
Португалија	ВА	342	365	422
Румунија	ВА	692	800	...

НЕЗАПОСЛЕНОСТ (наставак)

хиљ.

	Извор података	2003	2004	2005
Руска Федерација	ВА	5716	5775	5208
Словенија	ВА	63	63	66
Република Србија	ВА	1019	6654	7198
Финска	ВА	235	229	221
Француска	ВА	2656	2734	2717
Холандија	ВА	355	387	402
Хрватска	ВА	256	246	222
Чешка Република	FB	542	426	410
Швајцарска	ВА	170	179	184
Шведска	ВА	217	300	351
Шпанија	ВА	2242	2214	1913
Азија				
Индонезија	ВА	9530
Јапан	ВА	3500	3130	2930
Кина	ВА	8000	8270	...
Република Кореја	ВА	818	860	887
Пакистан	ВА
Турска	ВА	2493	2502	2519
Африка				
Алжир	ВА	2078	1672	...
Египат	ВА	2241	2154	2451
Мароко	ВА	1299
Америка				
Аргентина	ВА	1584
Бразил	ВА	8640
Канада	ВА	1289	1234	1173
Колумбија	ВА	2878	2767	...
Мексико	ВА	883	1528	1471
САД	ВА	8774	8149	7591
Океанија				
Аустралија	ВА	607	567	537
Нови Зеланд	ВА	94	82	79

Подаци се односе на лица која нису у радном односу и која траже запослење. Извор података:

ВА - Анкета о радној снази

Е - Званична процена

FB - Евиденција бироа за запошљавање.

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, ПО ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2005. (процена)

	Укупно, мил. USD	Просе- чна стопа раста, %, 1990- 2004	Структура употребе бруто домаћег производа, %			
			финална потро- шња домаћин- ства	финална потро- шња државе	бруто инвести- ције	нето извоз робе и услуга
Европа						
Аустрија	306065	2,3	56	18	21	4
Белгија	370815	2,0	53	23	21	2
Босна и Херцеговина	9132	8,5	85	23	21	-29
Бугарска	26419	-0,2	70	19	28	-16
Велика Британија	2198796	2,3	65	22	17	-4
Грчка	225201	2,8	69	14	24	-8
Данска	258718	2,1	49	26	21	4
Италија	1762475	1,3	59	20	21	0
Мађарска	109239	1,5	55	23	23	-2
Македонија	5651	0,2	78	19	21	-17
Немачка	2794856	1,9	59	19	17	5
Норвешка	295513	3,1	42	20	21	17
Пољска	290006	2,4	63	19	19	0
Португалија	183300	2,2	65	21	22	-9
Руска Федерација	765968	-0,7	50	17	20	13
Словенија	34030	2,4	55	20	26	0
Република Србија	26231	5,1¹⁾	70	18	33	-22
Финска	193155	1,8	52	22	20	6
Француска	2126578	1,9	57	24	20	-1
Холандија	624187	2,3	49	24	19	8
Хрватска	36947	0,4	55	20	27	-7
Чешка Република	122345	1,2	50	22	26	2
Швајцарска	365887	1,2	60	11	22	7
Шведска	357685	2,1	48	27	17	8
Шпанија	1124612	2,9	58	18	30	-5
Азија						
Азербејџан	12561	1,2	42	10	42	10
Израел	129648	4,5	55	27	18	1
Индија	800783	5,9	58	11	31	-3
Индонезија	281276	4,7	65	8	22	5
Иран	216713	5,7	44	13	30	8
Јапан	4558950	1,5	57	18	23	1
Кина	1981648	9,7	38	14	43	6
Малезија	130770	6,4	44	13	20	23

**БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД, ПО ТРЖИШНИМ ЦЕНАМА, 2005. (процена)
(наставак)**

	Укупно, мил. USD	Просе- чна стопа раста, %, 1990- 2004	Структура употребе бруто домаћег производа, %			
			финална потро- шња домаћин- ства	финална потро- шња државе	бруто инвести- ције	нето извоз робе и услуга
Пакистан	110017	4,1	81	8	20	-8
Тајланд	176602	5,0	57	12	31	-1
Турска	362614	4,2	67	13	25	-7
Филипини	97653	3,5	70	10	15	-5
Африка						
Алжир	102257	2,6	34	12	32	24
Гана	10393	4,5	74	15	30	-20
Јужна Африка	238825	2,2	63	20	18	-1
Мароко	51461	2,9	57	19	30	-6
Мауританија	1672	4,4	92	22	44	-59
Северна и Средња Америка						
Гватемала	31923	3,6	87	9	20	-16
Канада	1131760	2,7	55	19	22	4
Мексико	768437	3,1	68	12	22	-2
САД	12455800	3,0	71	16	19	-5
Јужна Америка						
Аргентина	183310	3,1	61	12	21	6
Бразил	799413	2,1	55	20	21	5
Венецуела	132373	2,4	46	11	22	21
Еквадор	33062	2,9	66	11	24	-1
Колумбија	121877	2,9	62	19	20	-1
Панама	15241	4,9	62	13	18	6
Уругвај	16792	2,3	73	11	13	3
Чиле	111339	5,5	58	11	22	8
Океанија						
Аустралија	709446	3,2	57	18	27	-2
Нови Зеланд	109607	2,9	60	18	25	-2

1) Просечна стопа раста, 2000-2005.

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

2000 = 100

	2003	2004	2005
Европа			
Аустрија	106,0	112,6	117,3
Белгија	101,7	105,2	104,8
Велика Британија	96,3	97,1	95,3
Грчка	99,3	100,5	99,4
Данска	103,2	103,2	104,9
Ирска	123,5	123,9	127,6
Италија	96,9	97,8	96,0
Литванија	138,8	153,9	164,8
Луксембург	109,8	114,1	114,8
Мађарска	114,4	122,9	132,0
Немачка	99,5	102,5	106,0
Норвешка	95,3	97,5	96,7
Пољска	110,7	124,8	129,9
Португалија	102,7	100,0	100,3
Румунија	117,2	122,3	124,9
Словачка Република	119,3	124,2	129,0
Словенија	106,9	112,8	116,5
Република Србија	99,2	106,8	107,3
Украјина	139,6	156,1	160,5
Финска	103,4	109,0	109,1
Француска	99,6	102,1	102,3
Холандија	100,1	102,6	101,4
Хрватска	116,3	120,6	126,7
Чешка Република	114,7	125,7	134,0
Швајцарска	94,2	98,4	101,0
Шведска	100,2	105,5	108,3
Шпанија	100,5	102,3	102,4

ИНДЕКСИ ИНДУСТРИЈСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ (наставак)

2000 = 100

	2003	2004	2005
Азија			
Бангладеш	119,5	128,0	138,3
Израел	93,0	99,4	103,2
Индија	116,2	126,0	136,2
Индонезија	109,6	84,0	115,2
Јапан	95,4	100,5	101,7
Република Кореја	114,5	126,2	134,1
Малезија	109,6	122,5	127,5
Пакистан	132,7	152,6	172,0
Тајланд	123,7	133,9	139,0
Турска	108,7	119,2	125,7
Африка			
Алжир	102,1	102,5	104,1
Јужна Африка	106,1	111,2	113,5
Мароко	114,3	119,3	127,7
Тунис	105,7	110,0	110,9
Северна и Средња Америка			
Канада	98,5	100,4	101,7
Мексико	96,3	100,3	101,9
САД	97,6	100,0	103,2
Јужна Америка			
Аргентина	94,2	107,4	117,0
Боливија	101,5	101,6	108,1
Бразил	104,4	113,2	116,6
Колумбија	103,2	110,8	114,9
Перу	109,5	115,2	122,5
Чиле	108,3	117,6	122,6
Океанија			
Аустралија	108,7	108,5	109,1
Нови Зеланд	111,2	110,7	112,8

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЈА

мил. kWh

	2002	2003	2004
Европа			
Аустрија	62 488	60 100	64 125
Белгија	82 069	84 630	85 643
Бугарска	42 679	42 600	41 621
Велика Британија	387 364	398 671	395 853
Грчка	54 608	58 478	59 344
Данска	39 317	46 264	40 477
Ирска	25 170	25 235	25 627
Исланд	8 416	8 500	8 623
Италија	*285 276	293 884	303 347
Мађарска	36 156	34 145	33 708
Немачка	571 645	599 470	616 785
Норвешка	130 705	107 405	110 598
Пољска	144 126	151 631	154 159
Португалија	46 107	46 852	45 105
Румунија	54 735	55 140	56 503
Руска Федерација	891 285	916 286	931 865
Република Србија	31 550	32 259	33 844
Украјина	173 734	180 354	182 157
Финска	74 901	84 230	85 817
Холандија	96 066	96 763	100 770
Хрватска	12 286	12 690	13 295
Чешка Република	76 348	83 227	84 333
Швајцарска	66 893	67 166	65 299
Шведска	146 733	135 435	151 727
Шпанија	244 963	260 727	280 007
Азија			
Индија	596 543	633 275	665 873
Јапан	1 064 101	1 051 104	1 080 124
Малезија	74 196	78 427	82 282
Сирија	28 013	29 534	32 077
Африка			
Јужна Африка	220 688	237 127	247 777
Тунис	11 281	11 829	13 067
Северна и Средња Америка			
Канада	601 135	589 967	598 514

ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЈА (наставак)

мил. kWh

	2002	2003	2004
Мексико	214 628	217 867	224 077
Панама	5 293	5 576	5 860
САД	4 050 864	4 081 468	4 174 481
Јужна Америка			
Аргентина	85 055	92 609	100 260
Бразил	345 671	364 339	387 451
Перу	21 981	22 925	25 547
Чиле	45 483	48 780	51 984
Океанија			
Аустралија	226 320	228 045	239 497
Нови Зеланд	40 346	40 441	41 813

ИНДЕКСИ ТРОШКОВА ЖИВОТА¹⁾

2000=100

	Укупно				Исхрана			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Европа								
Аустрија	102,7	104,5	105,9	108,1	103,3	105,2	107,3	109,5
Белгија	102,5	104,2	105,8	108,0	104,2	106,5	108,7	110,4
Белорусија	161,1	229,8	295,0	348,3	156,8	217,9	267,6	320,1
Бугарска	107,4	113,6	116,3	123,4	106,5	106,5	105,4	112,5
Велика Британија	101,8	103,5	106,5	109,6	103,3	104,0	105,4	106,0
Грчка	103,4	107,1	110,9	114,1	105,1	110,7	116,2	116,8
Данска	102,4	104,8	107,0	108,3	103,9	106,1	107,7	106,6
Италија	102,8	105,4	108,2	110,5	104,1	107,9	111,3	113,7
Мађарска	109,2	115,0	120,3	128,5	113,8	119,9	123,2	131,2
Македонија	105,5	107,4	108,7	108,2	106,9	108,8	107,3	104,0
Немачка	102,0	103,4	104,5	106,2	104,5	105,3	105,2	104,8
Норвешка	103,0	104,4	106,9	107,4	98,1	96,5	99,7	101,5
Пољска	105,5	107,5	108,4	112,2	105,1	104,6	103,0	108,6
Португалија	104,3	108,0	111,6	114,2	106,5	108,1	110,9	112,1
Румунија	134,5	164,8	189,9	212,5	135,7	160,5	184,1	201,5
Руска Федерација	121,5	140,6	159,9	177,3	121,7	136,5	151,8	167,4
Словачка								
Република	107,1	110,7	120,2	129,2	105,8	107,3	111,0	116,4
Словенија	108,4	116,5	123,0	127,4	109,0	117,5	123,1	124,2
Република Србија	189,2	220,4	241,2	267,2	188,2	200,4	202,0	224,5
Украјина	112,0	112,8	118,7	129,4	114,4	114,4	121,5	135,1
Финска	102,6	104,2	105,1	105,3	104,4	107,4	108,1	108,9
Француска	101,7	103,6	105,8	108,0	105,1	107,8	110,2	110,9

ИНДЕКСИ ТРОШКОВА ЖИВОТА¹⁾ (наставак)

2000=100

	Укупно				Исхрана			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Холандија	104,2	107,6	109,9	111,2	107,0	110,9	111,7	107,8
Хрватска	104,5	106,3	108,2	110,4	102,1	102,3	104,0	105,5
Чешка Република	104,7	106,6	106,6	109,7	104,3	104,3	104,0	109,0
Швајцарска	101,0	101,7	102,3	103,1	102,1	104,5	105,9	106,5
Шведска	102,4	104,6	106,6	107,0	102,9	106,2	106,5	106,1
Шпанија	100,0	103,5	106,7	109,9	100,0	104,7	109,0	113,2
Азија								
Индија	105,5	109,8	113,7	118,0	102,9	105,3	107,7	111,2
Индонезија	111,5	124,7	133,0	141,3	108,5	120,2	121,2	128,3
Јапан	99,3	98,4	98,1	98,1	99,4	98,6	98,4	99,3
Кина	100,7	99,9	101,1	...	100,0	99,4	102,8	...
Пакистан	103,2	107,4	110,5	118,7	101,8	105,9	108,6	120,2
Турска	154,4	223,8	280,4	310,1	150,3	224,5	290,0	316,1
Африка								
Египат	102,2	105,0	109,5	127,4	101,1	105,3	112,3	100,0
Јужна Африка	105,7	115,4	122,1	123,8	105,4	122,0	131,9	134,9
Мароко	100,6	103,4	104,6	106,2	99,0	103,2	104,6	106,2
Нигерија	118,9	134,2	153,1	...	128,0	144,8	153,8	...
Тунис	102,0	104,8	107,6	111,5	102,0	106,1	109,7	115,1
Северна и Средња Америка								
Канада	102,6	104,8	107,8	109,8	104,5	107,2	109,1	111,3
Мексико	106,4	111,7	116,8	122,3	105,4	109,6	115,1	122,9
САД	102,8	104,5	106,9	109,7	103,2	105,0	107,3	111,0
Јужна Америка								
Аргентина	98,9	124,5	141,3	147,5	98,1	132,0	157,3	165,1
Бразил	106,8	115,9	132,9	141,7	106,7	117,0	140,8	146,5
Перу	102,0	102,2	104,5	108,3	100,5	100,2	101,0	106,6
Уругвај	104,4	118,9	142,0	155,0	103,1	117,2	142,5	159,2
Чиле	103,6	106,1	109,1	110,3	100,8	102,9	105,8	104,4
Океанија								
Аустралија	104,4	107,6	110,5	113,1	106,5	110,4	114,4	117,1
Нови Зеланд	102,6	105,4	107,2	109,7	106,0	109,4	109,4	110,3

¹⁾ Због разлика у обухвату и методама коришћеним у израчунавању индекса, приказани подаци не дају подједнако веран одраз промена и нивоа цена, и њихова тачност разликује се од земље до земље.

ИНДЕКСИ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ¹⁾

1999-2001=100

	2003	2004	2005
ЦЕО СВЕТ	106,2	110,7	111,3
Европа	98,2	104,5	101,2
Аустрија	96,2	101,3	98,9
Белгија	100,0	103,2	97,0
Босна и Херцеговина	96,4	116,0	112,4
Бугарска	94,5	107,9	100,8
Велика Британија	97,4	97,8	97,1
Грчка	84,1	90,1	89,2
Данска	100,5	101,0	101,0
Ирска	96,3	99,8	97,1
Италија	90,5	99,9	101,2
Мађарска	94,4	109,3	110,4
Македонија	94,9	105,9	106,2
Немачка	92,6	103,0	97,1
Норвешка	100,3	103,2	102,4
Пољска	103,6	109,2	101,5
Португалија	94,9	101,8	100,2
Румунија	107,6	128,0	107,2
Руска Федерација	106,0	110,1	111,9
Словенија	100,7	103,7	103,0
Република Србија	101,1	112,0	114,2
Финска	101,4	104,7	109,2
Француска	94,8	101,6	97,2
Холандија	91,6	96,8	93,3
Хрватска	87,8	94,4	93,5
Чешка Република	88,2	105,8	97,9
Швајцарска	97,9	101,6	99,8
Шведска	99,7	100,9	100,0
Шпанија	112,2	106,0	94,9
Азија	109,5	113,5	115,6
Индија	105,1	106,1	106,2
Индонезија	116,4	122,0	122,7
Јапан	95,3	96,2	96,8
Кина	112,2	118,5	122,1
Република Кореја	91,2	97,8	95,7

ИНДЕКСИ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПРОИЗВОДЊЕ¹⁾ (наставак)

1999-2001=100

	2003	2004	2005
Малезија	113,5	120,0	126,7
Мијанмар	118,7	122,0	124,1
Пакистан	104,3	112,0	115,3
Тајланд	110,5	104,8	105,3
Турска	103,5	104,7	105,0
Филипини	111,6	116,9	114,1
Шри Ланка	103,5	99,5	106,4
Африка	107,5	109,2	110,2
Алжир	123,8	122,1	122,2
Египат	110,1	114,8	116,8
Етиопија	107,6	112,2	113,2
Јужна Африка	112,2	106,0	94,9
Мароко	126,2	131,9	118,2
Тунис	129,4	110,7	109,9
Северна и Средња Америка	101,6	107,4	106,8
Канада	95,8	104,9	106,9
Куба	108,2	112,0	106,4
Мексико	105,4	109,5	108,8
САД	101,4	107,4	106,4
Јужна Америка	112,6	117,4	119,7
Аргентина	103,6	103,7	113,3
Бразил	119,2	126,6	126,1
Колумбија	108,0	114,3	115,0
Перу	111,2	110,3	113,6
Уругвај	101,3	113,8	114,1
Чиле	108,5	112,5	120,0
Океанија	99,8	97,7	98,4
Аустралија	95,6	91,4	92,4
Нови Зеланд	111,6	114,5	113,9

¹⁾ За израчунавање индекса пољопривредне производње користе се сви пољопривредни и сточарски производи, осим сточног крмног биља. Индекси ФАО се могу разликовати од националних индекса због разлика у дефиницији производње, обухвату, пондерима, извештајним периодима и методама израчунавања.

ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У ИНОСТРАНСТВУ¹⁾

ХИЉ. ДИН.

	1996 ²⁾	2001 ²⁾	2006
Вредност уговорених радова	1112298	3319251	13316535
Вредност изведених радова	723365	2283782	8335718
Вредност изведених радова, по земљама			
Европа	653574	1563268	2822966
Босна и Херцеговина (са РС)	3703	5740	130658
Ирска	-	-	176720
Италија	-	-	26871
Македонија	-	13416	3649
Немачка	-	8400	164723
Румунија	-	-	7928
Руска Федерација	626583	1535712	1276692
Словенија	-	-	8146
Украјина	13907	-	-
Хрватска	-	-	2000
Црна Гора	-	-	1025579
Чешка Република	9381	-	-
Азија	2500	188985	2471100
Израел	2500	-	-
Ирак	-	19565	-
Казахстан	-	169420	2471100
Африка	6459	439429	1384536
Алжир	-	-	427495
Етиопија	-	122700	-
Зимбабве	-	65086	-
Либијска Арапска Џамахирија	6459	247323	104857
Мароко	-	-	1453378
Нигерија	-	-	246772
Тунис	-	4320	59032
Уганда	-	-	93002
Јужна Америка	60832	92100	65116
Перу	60832	92100	65116

¹⁾ Вредност радова прерачуната је по курсу 1 USD.

²⁾ Подаци су прикупљени тромесечно.

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ¹⁾

Стање крајем године, вредност USD у националној валути

	Валута	2001	2002	2003	2004	2005
Европа						
Албанија	лек	136,55	133,74	...	102,8	94,58
Аустрија ²⁾	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Белгија ²⁾	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Бугарска	лев	2,22	1,89	1,55	1,44	1,57
Велика						
Британија	фунта	0,69	0,62	0,56	0,52	0,50
Грчка	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Данска	круна	8,41	7,08	5,96	5,47	6,00
Ирска	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Италија	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Мађарска ²⁾	форинта	279,03	225,16	207,92	180,29	199,58
Македонија	денар	69,17	58,60	...	49,41	49,28
Немачка	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Норвешка ²⁾	круна	9,01	6,97	6,68	6,04	6,44
Пољска	злот	3,99	3,84	3,74	2,99	3,24
Португалија	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Румунија	леј	31597,00	33500,00	32595,00	29067,00	29136,53
Руска						
Федерација ²⁾	рубља	30,14	31,78	29,45	27,75	28,28
Словачка						
Република	круна	48,78	40,04	32,98	28,50	31,02
Словенија ²⁾	толар	250,95	221,07	189,37	176,24	192,71
Република						
Србија ³⁾	динар	67,67	58,98	54,64	57,94	72,22
Финска ²⁾	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Француска	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Холандија	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Хрватска ²⁾	куна	8,36	7,15	...	6,04	5,95
Чешка Реп. ²⁾	круна	36,26	30,14	25,65	22,37	23,96
Швајцарска	франак	1,68	1,39	1,24	1,13	1,25
Шведска ²⁾	круна	10,67	8,83	7,29	6,61	7,47
Шпанија	евро	1,13	0,95	0,79	0,73	0,80
Азија						
Вијетнам	донг	15084,00	15403,00	15646,00	15509,58	15776,00
шекел						
Израел	нови	4,42	4,74	4,38	4,31	4,49
Индија	рупија	48,18	48,03	45,61	43,59	44,10
Иран ²⁾	ријал	1750,95	7951,98	8 272,11	8793,00	8963,96
Јапан	јен	131,80	119,90	107,10	104,12	110,22
Кина	јуан	8,28	8,28	8,28	8,28	8,19
Р. Кореја	вон	1313,50	1186,20	1192,60	1035,10	1024,12
Либан	фунта	1507,50	1507,50	1507,50	1507,50	1507,50

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ ¹⁾ (наставак)

Стање крајем године, вредност USD у националној валути

	Валута	2001	2002	2003	2004	2005
Мијанмар	кијат	6,68	6,40	5,76
Монголија	тугрик	1102,00	1125,00	1211,77
Пакистан	рупија	60,86	58,53	57,22	59,12	59,51
Сирија	фунта	11,23	11,23	11,23	...	11,23
Тајланд ²⁾	бат	44,22	43,15	39,59	39,06	40,22
Турска	лира	1,45	1,64	1,40	1,34	1,34
Филипини	пезос	51,40	53,10	55,57	56,27	55,09
Шри Ланка	рупија	93,16	96,73	...	101,19	100,50
Африка						
Алжир ²⁾	динар	77,82	79,72	72,61	72,61	73,28
Гана	цед	7321,94	8438,82	...	9004,63	9072,54
Египат	фунта	4,49	4,50	6,15	6,13	5,78
Јужна Африка	ранд	12,13	8,64	6,64	5,63	6,36
Мароко ²⁾	дирхам	11,56	10,17	8,75	8,22	8,87
Тунис	динар	1,47	1,33	1,21	1,20	1,30
Северна и Средња Америка						
Гватемала	квечал	8,00	7,81	...	7,95	7,63
Канада	долар	1,59	1,58	1,29	1,20	1,21
Костарика	колон	341,67	378,72	477,79
Куба ⁴⁾	пезос	1,00	1,00	1,00
Мексико	н. пезос	9,14	10,31	11,24	11,26	10,90
Јужна Америка						
Аргентина ²⁾	пезос	1,00	3,32	2,91	2,96	2,90
Боливија	боли-вианос	6,82	7,49	7,83	8,05	8,07
Бразил	риал	2,32	3,53	2,89	2,65	2,43
Венецуела ²⁾	боливар	763,00	1401,25	1598,00	1918,00	2089,75
Еквадор	сукре	25000,00	25000,00	1,00
Колумбија	пезос	2301,33	2864,79	2780,82	2412,10	2320,75
Парагвај	гварани	4682,00	7103,59	6114,96	6250,00	6177,96
Перу	нови сол	3,44	3,51	3,46	3,28	3,30
Уругвај	пезос	14,77	27,20	24,48
Чиле	пезос	656,20	712,38	599,42	559,83	560,09
Океанија						
Аустралија	долар	1,96	1,77	1,33	1,28	1,31
Нови Зеланд	долар	2,41	1,90	1,53	1,39	1,42

¹⁾ Уколико није другачије означено, подаци се односе на средњи тржишни (просечни продајни и куповни) курс, стање крајем године.

²⁾ Званични курс.

³⁾ Извор: Народна банка Србије.

⁴⁾ Односи се на некомерцијалне стопе, које су изведене из операционог курса за потребе програма УН.

Република
Србија
Општи преглед

Грб Републике Србије

Застава Републике Србије

БОЖЕ ПРАВДЕ

(химна Републике Србије)

"Боже правде, ти што спасе
од пропасти досад нас,
чуј и одсад наше гласе
и одсад нам буди спас.

Моћном руком води, брани
будућности српске брод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род!
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род!

Сложи српску браћу драгу
на свак дичан славан рад,
слога биће пораз врагу
а најјачи српству град.

Нек на српства блиста грани
братске слоге златан плод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род!
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род!

Из мрачнога сину гроба
српске круне нови сјај,
настало је ново доба,
нову срећу, Боже, дај.

Србију нам, Боже, брани,
пет'вековне борбе плод,
Боже, спаси, Боже, храни
српске земље, српски род.
Србију нам, Боже, брани,
моли ти се српски род."

Кратка историја Срба¹⁾

У доба насељавања словенских племена Срби су се, по казивању Константина Порфириогенита из средине X в., населили у унутрашњости Балканског полуострва, заузимајући планинске пределе око Лима, горње Дрине (са сливовима Пиве и Таре), Ибра и Западне Мораве. Ове области добиле су касније назив Рашка. Населили су и подручје Соли и Босну, област око горњег тока реке Босне, а такође области Захумље, Травунију с Конавлима, приморје од Боке Которске до Дубровника, с непосредним залеђем, и Паганију са острвима Корчулом, Мљетом, Хваром и Брачом. По бројности и улози, Срби су морали бити најјача групација међу словенским племенима досељеним на југ. У доба насељавања, у првој половини VII в., главно занимање било им је сточарство, мање су се бавили земљорадњом. У планинским пределима дошли су у додир са староседеоцима за које се усталио назив *Власи*, које су делимично и асимиловали. Основна управна јединица била је *жула* са жупаном на челу. Током VIII-X в. водили су борбу с Византијом, Франачком државом, Бугарском. Средином IX в. српска племена на територији Рашке сједињују се у борби против Византије под жупаном Властимиром. У IX и X в. римски и византијски мисионари шире хришћанство међу Словенима у Рашкој, уз борбу за превласт римског, тј. византијског црквеног утицаја. Почетком VIII в. надвладала је византијска (православна) црква, која је пружиала помоћ световној власти да се учврсте феудални односи. У првој половини X в. јављају се значајнији покушаји Срба да се учврсте на овој територији, а везани су за рашког жупана Часлава, који је проширио власт на Дукљу, Захумље и још неке земље. Рашка је постала централна и водећа област. Око 956. Часлав је нестао, највероватније у борби с Мађарима, који су покушавали да заузму делове његове државе. Часлављева држава није могла да се дуже одржи јер није била довољно јака да поднесе ударце споља, нити је могла да сузбије тежње појединих племена за самосталним племенским животом. У другој половини X в. Рашка је укључена у састав Самуиловог царства. Кад је пало царство Македонских Словена (1018), Византија је постала владајућа сила на Балканском полуострву: по успостављању византијске власти, учвршћује се и феудални јарам. Србија је изложена пустошењима Нормана, Мађара и крсташа.

¹⁾ Извор: Мала енциклопедија, Просвета.

У борби против византијске власти значајну улогу играла је Зета: зетски жупан Војислав користи тешку ситуацију Византије да избори независност Зете, а његов син Михаило да уједини Зету и Рашку, учврсти централну власт и добије од римског папе краљевску титулу (1077). Византија је чинила све да ослаби нову државу, хватајући везе с појединим српским феудалцима. Почетком XII в., после смрти Михаиловог сина Бодина (1081-1101), Византија је искористила унутрашње борбе око престола и изазвала распад Зете. Јачање феудализма и борба за формирање српске феудалне државе кроз сукобе за превласт између Рашке и Зете завршили су се половином XII в. у корист Рашке под **Стефаном Немањом**, који је ујединио Зету, Хум, део Јадранске обале и др. Немања је радио на сређивању унутрашњих прилика у Србији, јачао феудализам, сарађујући с црквом као главним оплонцем феудалне државе. Иступио је врло енергично, заједно с православном црквом, против богумилске јереси, која је ухватила маха у Србији. Протерао је богумиле и обезбедио независност Рашке у савезништву с Мађарима. У циљу коначног сређивања односа између Србије и Византије, Немања се 1196. одрекао престола у корист средњег **сина Стефана** (1196-1228), који 1217. себе проглашава за краља, а Србију за краљевину. Краљевске знаке добио је од римског папе, а од никејског патријарха самосталну архиепископију (1219). Први архиепископ био је најмлађи син Стефана Немање – **Сава**, који је ударио основ самосталној српској православној цркви. Преко православља одржаване су културне везе Србије с Бугарском и Русијом. Феудално друштво у Србији достигло је пун развитак у XIII и XIV в.: владајућу класу чинила је световна и духовна **властела**. Световна се делила на вишу и нижу властелу. Постојала су два облика феудалног власништва: *баштина*, наследни облик својине с неограниченим правом располагања, и *пронија*, привремено, условно држање, повезано с државном или војном службом. Зависно сељачко становништво чинили су *себри*. С обзиром на занимање и правни однос према феудалцима, **себри** су се делили на: *меропхе*, *влахе* или *сточаре*, *сокалнике*, *занатлије* и *отроке*. Тежак положај сељаштва доводио је до антифеудалних покрета. Током XIII и XIV в. у земљорадњи је уведена трополна систем и побољшана су оруђа за обраду земље. Рударство се нарочито развија у областима Новог Брда, Копаоника, Рудника и др. У вези с рударством развили су се разни занати и трговина, тргови и градови. Економски развој утицао је на процват средњовековне српске културе (књижевност, уметност и грађевинарство). У градовима су преовладали страни трговци и занатлије из Дубровника, Венеције и

Ђенове. У борби с крупним феудалцима, српски краљеви нису могли имати савезнике у економски и политички слабир градовима; тиме се објашњава слабост краљевске власти у Србији све до пуног успона државе за време **Стефана Душана** (1331-1355).

Фреска из манастира Милешева

Заглавље Душановог законика

Душанова владавина испуњена је сталним ратовима с Византијом, Бугарском и Угарском; пошло му је за руком да потчини Македонију, Епир, Тесалију и Албанију. За његово време Србија је постала најјача држава на Балканском полуострву. На државном сабору у Скопљу 1346. српски архиепископ проглашен је за патријарха, а Душан крунисан за цара "Срба и Грка". За цара Душана везан је значајан правно-историјски споменик друштвених односа тога времена – *Законик цара Стефана Душана*. Тежња за самосталношћу великих феудалаца, који су то постали за Душанова живота, изразила се одмах после његове смрти. За владе Душановог сина **Уроша** (1355-1371) траје период феудалне расцепканости и осамостаљења великаша у појединим областима. Србија је толико ослабила да није могла успешно да води борбу против новог опасног непријатеља, Турака, који су средином XIV в. почели да освајају Балканско полуострво. У Маричкој бици 1371. разбијена је војска феудалних господара у Македонији, браће Вукашина и Угљеше Мрњавчевића. После тог пораза више српских феудалаца морало је признати вазалство Турској. Још значајнији пораз био је 15 (28) VI 1389. на Косову: српску војску, под командом кнеза Лазара, поразила је турска војска, под командом султана Мурата. Овај пораз значио је крај независној српској држави.

Првобитно, турска власт изражавала се у вазалској зависности Србије према Турској. После Косовског боја па до коначног пада Смедерева (1459) владали су српски *деспоти* (**Стефан Лазаревић** и **Ђурађ Бранковић**). Године 1459. српска деспотовина пала је под турску власт. Србија је као део *Османског царства* била подељена на санџаке. Покорено становништво трпело је друштвено, национално и верско

уњетавање турских феудалаца који су га сматрали рајом (стадом). Део српских феудалаца погинуо је у борби против турских освајача, други је избегао, а неки су се потурчили и уњетавали сопствени народ. У новоосвојеним областима Балканског полуострва Турци су завели војно-феудални систем. У већини наших градова населили су своје људство, створили своја утврђења и административне центре. Под турском влашћу развитак неких српских земаља (Црна Гора) ишао је одвојено од Србије. Српски народ пружао је жесток отпор асимилаторској политици турских поробљивача, чувао је свој језик и своју културу. С даљњем јачањем турске централне управе јавила се тежња да се регулишу њени односи са Србима, који су насељавили пограничне крајеве Османског царства у средњој Европи. Ово је било условљено и жељом да се осигура мир унутар турских земаља у Панонској низији и на Балканском полуострву. Последица је била Сулејманов берат из 1557. године о обнављању пећке патријаршије, која се угасила с пропашћу српске деспотовине 1459. године. Тим актом патријаршија се ослободила власти цариградске патријаршије. Незадовољство српског народа, који се одупирао турској управи, немири и устанци, у којима су учествовали и црквени представници, као и интриге фанариота, довели су до укидања пећке патријаршије 1766. године. Борба српског народа за слободу и независност постепено је добијала карактер масовног, неорганизованог сељачког покрета, ослободилачког и антифеудалног. *Хајдучија* против Турака се нарочито развила током XVI и XVII в. Крајем XVIII и у XVIII в. Аустрија је водила ратове против Турске углавном на територији Србије. У овим ратовима Срби помажу аустријску војску сматрајући да је то један од начина да се и сами ослободе турског ропства и створе самосталну и независну државу. Таква обећања давали су им аустријски цареви. Срби су учествовали у аустријско-турском рату (1683-1699), а кад је Аустрија морала да се повуче северно од Саве и Дунава, дошло је до Велике сеобе Срба у пределе Аустрије и Угарске (1690), под патријархом **Арсенијем III Чернојевићем**, и до појачавања српског елемента у Срему, Бачкој и Банату. Међутим, кад је Србија у рату 1716-1718. била једним делом ослобођена од Турака, Аустрија је, према одредбама Пожаревачког мира (1718), поново заузела северну Србију (1718-39). Њена управа често је била тежа од турске. Царска Русија у ово време показује све више интересовања за положај Срба и других хришћанских народа под турском влашћу и иступа као поборник ослобођења јужнословенских народа од турске власти. Карловачким миром (1699) изборила се да се православним султановим поданицима

да слобода вероисповести и олакшање пореских обавеза. Кад је Петар Велики започео 1711. рат с Турском, позвао је Србе и друге хришћанске поданике да се дигну против турског јарма, али ни овај рат није променио положај Срба, који је постајао све неиздржљивији. Ни положај српског народа у Аустријском царству половином XVIII в. није био бољи. Тежак економски, друштвени и верски положај Срба у Аустрији довео је до сеобе Срба у Русију 1751-1753. године. Крајем XVIII в. почиње процес формирања српске нације. Порази Турске у ратовима крајем XVIII в. створили су повољне услове за успешнију националноослободилачку борбу српског народа. Самовоља и учвршћење власти спахија још су више заострили националне и социјалне противречности. Покрет је био најпре уперен против јањичара, који су слабљење централне власти (султана) користили за беспоштедну пљачку српског живља. Султан Селим III био је приморан да 1791. забрани даљи боравак јањичара у Београдском пашалуку и да Србима да неку врсту аутономије. Године 1801. јањичари опет преузимају власт у Пашалуку, јер се султан, због Наполеоновог напада на Египат (1799), морао мирити с њима. Стање постаје неиздржљиво. Да би угушили незадовољство народа и да би га обезглавили, јањичари су извршили *Сечу кнезова*, због чега је *српска револуција* под вођством **Карађорђа** морала почети раније, у фебруару 1804. године. Основна устаничко-револуционарна снага било је сељаштво, којим је руководила тек настала сеоска и трговачка буржоазија. На развој устанка и јачање националноослободилачког покрета утицао је руско-турски рат који је вођен у периоду 1806-1812.

Смедеревски град

Војводска застава из 1811.

Карађорђево печат

Како је Наполеон припремао напад на Русију, 1812. дошло је до потписивања Букурештанског уговора између Русије и Турске. Русија је тада настојала да се специјалном VIII тачком обезбеди унутрашња аутономија за Београдски пашалук. То је касније послужило као међународна правна основа државног развоја Србије, али устаници је тада нису прихватили. Током ослободилачке борбе српски народ је уништио турску феудалну власт и створио државну власт. Бољу земљу

приграбиле су вође устанка, међу којима се развила жестока борба за власт. Користећи се тиме што је сва сила руског оружја 1812. стављена у борбу против Наполеона и што су унутрашњи сукоби ослабили снагу Срба, Турска је у лето 1813. извршила одлучујући напад и довела Србију до пораза. У пролеће 1815. избио је нов ослободилачки устанак, који је водио **Милош Обреновић**, активан учесник Првог српског устанка. Он се прогласио за кнеза и на ослобођеној територији завео аутократски режим. Међународна ситуација и дипломатска подршка Русије допринеле су да је Други српски устанак остварио постављене циљеве устаничке борбе у периоду 1804-1813. године. По Акерманској конвенцији 1826, Турска се обавезала да ће испунити обавезе према Србији из VIII тачке Букурештанског уговора, али је то учинила тек после победе Русије у рату 1828-1829. године. *Једренским миром и хатишерифима* из 1830. и 1833. Турска је признала Србији вазалну *самоуправу*, уз обавезу да плаћа годишњи данак султану. Територија Србије је проширена, али су у градовима остали турски гарнизони. Милошу Обреновићу је признато наследно кнежевско достојанство. Ослобођење од ропства није било завршено. Србија је и даље плаћала данак султану. Под османском влашћу још увек су биле области у којима су живели Срби, а у саставу Аустрије остали су Срем, Барања, Бачка и Банат. Њихово становништво тежило је да се уједини с Кнежевином Србијом. Прелазак земље од спахија сељацима имао је обележје буржоаске револуције, али тај процес није био потпун и он је, уз аутократски режим Милоша Обреновића (1815-1839. и 1858-1860), кочио развој земље и ометао превазилажење привредне и културне заосталости. Трговина стоком била је монопол кнеза. Поступци кнеза и његових сарадника довели су до низа буна у првој половини XIX в., од којих је најзначајнија Ђакова (1825), названа по вођи, Милоју Поповићу Ђаку. Тридесетих година XIX в. трајала је борба између кнеза Милоша и великаша, Уставобранитеља, не би ли се ограничила кнежева власт. Покушај увођења Устава (Сретењски устав) пропао је 1835. године. Против тог устава била је не само Турска, већ и Русија и Аустрија. Године 1838. султан је дао устав којим се ограничавала власт кнеза, због чега се Милош одрекао престола. Његовог наследника, сина **Михаила**, збацили су Уставобранитељи 1842. и довели на престо Карађорђевог сина **Александра Карађорђевића** (1842-1858). Олигархијски режим Уставобранитеља изазвао је незадовољство у народу. На *Светоандрејској скупштини* 1858. године Александар Карађорђевић је због своје лоше унутрашње и спољне политике збачен с престола, а

враћен је Милош **Обреновић**. Године 1866. организовано је напредно друштво Уједињена омладина српска. Влада је активно проводила антитурску и антиаустријску политику и помагала захтев за уједињење свих јужнословенских земаља са Србијом. Покушавајући да очувају своје позиције, Турци су 1862. извршили тродневно бомбардовање Београда са Калемегданске тврђаве, у којој су били турски гарнизони. Под притиском великих сила, ти гарнизони су 1867. коначно напустили преосталих 6 српских утврђења (Београд, Смедерево, Кладово, Ужице, Соко и Шабац).

1868. убијен је кнез Михаило, а власт је преузело Намесништво на челу с Јованом Ристићем. Они су 1869. наметнули земљи устав. 1875. избио је босанско-херцеговачки устанак против турског ропства. Желећи да присаједини Босну, Србија је објавила Турској рат 1876, али је поражена и рат је привремено прекинут. Кад је Русија заратила против Турске 1877, Србија поново улази у рат против Турака. Рат се завршио победом Русије. 1878. године долази до склапања *Санстефанског мира* чијим одлукама Србија није била задовољна. Како овим миром нису биле задовољне ни велике силе, дошло је до склапања *Берлинског уговора* 1878. године којим је Србији потврђена *државна независност* и добитак територија освојених у рату против Турске. Супротно националним интересима, десничарски кругови повели су политику учвршћивања зависности Србије од Аустро-Угарске, која је Србију претворила у аграрно-сировинску базу. У другој половини XIX в., у економском погледу, Србија је била слабо развијена. Индустијска предузећа нису била бројна. Дошло је до брзог продирања аустро-угарског капитала. Кнез Милан Обреновић је 1881. закључио са Аустро-Угарском тајну конвенцију, ставивши земљу у економску и политичку зависност од Аустро-Угарске. Почетком XX в. 80% српског извоза ишло је у Аустро-Угарску, државни дуг брзо је растао. У условима заострености друштвених и политичких противречности у земљи дошло је до формирања главних буржоаских странака: Радикалне (представљала је интересе ситне буржоазије града и села, борила се за буржоаско-демократске реформе и успостављање савезничких односа с Русијом); Либералне (заступала је интересе богаташа-предузимача); Напредњачке (заступала је интересе најреакционарнијих кругова велепоседника и трговачко-зеленашку буржоазију, тесно повезане са аустро-угарским

тржиштем, и залагала се за очување престижа краљевске власти). Кнез Милан (1868-89) прогласио је Србију за краљевину 1882. На територији тимочког округа избила је буна (1883) која је брзо захватила велики део источне Србије око Зајечара и Књажевца. Влада је окрутним мерама, доношењем већег броја смртних осуда и других казни, успела да угуши Тимочку буну, која је задала осетан ударац монархистичко-буржоаском режиму. Рачунајући да ће свој положај, знатно пољуљан догађајима у земљи, учврстити ратним успехом, Милан је земљу увукао у рат с Бугарском. Непопуларан код српског народа, српско-бугарски рат (1885) завршен је поразом Србије на Сливници, што је још више заоштрило унутрашњу ситуацију у земљи. Интервенцијом Аустро-Угарске и Русије, рат је прекинут и закључен је мир у *Букурешту* (1886), без измене дотадашњих граница. Да би сачувао власт, Милан је ступио у преговоре с Радикалном странком: резултат је био нови устав, објављен 1888. Заснивао се на принципима буржоаског парламентаризма, грађанских слобода, тајног и непосредног гласања, општинске и окружне самоуправе. Представљао је успех у борби против личног режима краља Милана и знатан напредак ка демократизацији режима у Србији. Убрзо након доношења устава, Милан се одрекао престола у корист свог 12-годишњег сина *Александра* (владао 1889-1903). Пошто је Александар био малолетан, формирано је намесништво у коме је главна личност поново био Јован Ристић. Иако је била на власти 1889-92, Радикална странка није успела да изведе прогресивне реформе. Александар је 1893. збацио намесништво, прогласио се пунолетним пре времена, преузео власт, а 1894. заменио устав из 1888. Огорчење народа због личног режима и самовоље краља Александра, као и династије Обреновић уопште, бивало је све веће. Једна од најважнијих промена била је у 1901: Александар је наметнуо нов реакционарни устав који је установљавао дводомни систем. Против Александровог режима одлучну борбу повео је народ: у Београду су 23. III 1903. избиле демонстрације, које су се завршиле оружаним сукобом са жандармеријом. Демонстрацијама је руководио вођа српског радничког покрета Димитрије Туцовић. Бојећи се револуционарних покрета, српска буржоазија је решила да потпуно жртвује аустрофилску династију Обреновића, дискредитовану у очима народа. Дошло је и до стварања

официрске завере, и 29. V 1903. завереници су убили краља Александра и краљицу Драгу Машин. *Мајски преврат* 1903. значио је победу буржоазије над Александровим апсолутизмом, победу борбе за увођење буржоаског парламентаризма. За краља је изабран **Петар Карађорђевић**, син кнеза Александра Карађорђевића. Враћен је, уз извесне измене, устав из 1888, на власт је дошла Радикална странка, која се постепено претворила у странку крупне буржоазије, чиновника и богатих сељака. Странка је под Николом Пашићем имала водећу улогу у политичком животу земље, инострани капитал продужио је експлоатацију богатих природних резерви Србије, у којој је 1914. било око 500 индустријских предузећа са око 20.000 радника. До 1910. није постојало никакво радничко законодавство, радни дан је трајао и по 16 часова. Раднички покрет се све више развијао. 1903. формиран су Српска социјал-демократска партија и опште синдикалне организације. Преврат из 1903. довео је и до промене у спољној политици, почело је оријентисање према Русији, Француској и Великој Британији, и јачала је пропаганда за уједињење Јужних Словена под вођством Србије, коју је Аустро-Угарска настојала да доведе у зависност. Зато је повела против Србије *Царински рат* (1906-11). Анексијом БиХ, коју је извршила Аустро-Угарска октобра 1908, створена је опасност по европски мир и настало је заштравање аустроугарско-српских односа. Босанска криза 1908-1909. један је од подстицаја за убрзање стварања Балканског савеза између Србије, Бугарске, Црне Горе и Грчке. У основи, Савез је био антитурски и започео је *Први балкански рат* (1912-13) против Турака. Рат се завршио коначним ослобођењем балканских народа и територија од турског ропства. Србија је територијално двапут увећана, а број становника попео се на 4,5 мил. Резултати Првог балканског рата изазвали су даље заштравање међународних односа и појачали ослободилачки покрет словенских народа под аустро-угарском влашћу. Желећи да униште Србију као главну препреку аустроугарско-немачког империјализма на Балкану, Аустро-Угарска и Немачка изазвале су низ провокација против Србије. Последица је био и *Сарајевски атентат* који је Аустро-Угарска, имајући пуну подршку Немачке, искористила да 28. VII 1914. објави рат Србији. Овај рат био је почетак Првог светског рата (1914-1918). И поред херојског отпора српског народа, који је водио праведан,

националнослободилачки рат против аустроугарско-немачког империјализма, Србија је била окупирана 1915. Део српске војске, уз заштиту црногорске, пробио се на јадранску обалу, и 1916. војска је смештена на острво Крф, одакле је касније пребачена на Солунски фронт. Српска влада, која је такође избегла на острво Крф, потписала је 1917. с Југословенским одбором, формираним 1915. у Лондону, Крфску декларацију о уједињењу јужнословенских области Аустро-Угарске са Србијом. После распада Аустро-Угарске у новембру 1918, у Србију су се вратили влада и краљ. Савезничка војска пружила је помоћ монархији и влади за угушивање револуционарног покрета, учвршћивање власти српске буржоазије и њено ширење и на јужнословенске земље бивше Аустро-Угарске. У Београду је 1. XII 1918. проглашена *Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца*, која се од 1929. звала *Краљевина Југославија*.

СРПСКЕ ДИНАСТИЈЕ У РАШКОЈ – СРБИЈА

Назив династије	Трајање владавине	Облик владавине	Име владара
ВЛАСТИМИРОВИЋИ	210	750	ВИШЕСЛАВ РАДОСЛАВ ПРОСИГОЈ ВЛАСТИМИР МУТИМИР ПРИБИСЛАВ ПЕТАР ПАВЛЕ ЗАХАРИЈЕ ЧАСЛАВ
		кнежеви	
		960	
МАКЕДОНИЈА У ДОБА САМУИЛА ДУКЉАНСКА ДРЖАВА ДИНАСТИЈА ВОЈИСАВЉЕВИЋА КРСТАШКИ РАТОВИ 1083			
ВУКАНОВИЋИ	82	жупани 1145	ВУКАН УРОШ I
		вел. жупани	УРОШ I; ДЕСА; БЕЛОШ

Назив династије	Трајање владавине	Облик владавине	Име владара	
НЕМАЊИЋИ	206	1165 велики жупани	ТИХОМИР СТЕФАН НЕМАЊА СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ	
		краљеве	СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ СТЕФАН РАДОСЛАВ СТЕФАН ВЛАДИСЛАВ СТЕФАН УРОШ I СТЕФАН ДРАГУТИН СТЕФАН УРОШ II МИЛУТИН СТЕФАН УРОШ III ДЕЧАНСКИ	
			1346	СТЕФАН УРОШ IV ДУШАН
		цареви	СТЕФАН УРОШ IV ДУШАН СТЕФАН УРОШ V	
ЛАЗАРЕВИЋИ	56	1371 кнежеви	ЛАЗАР ХРЕБЕЉАНОВИЋ СТЕФАН ВИСОКИ	
		1402 деспот	СТЕФАН ВИСОКИ	
БРАНКОВИЋИ	32	1427 деспоти 1459	ЂУРАЂ ЛАЗАР СТЕФАН	
	31	1471 деспоти 1502	ВУК ЂОРЂЕ ЈОВАН	српски деспоти у Угарској
БЕРИСАВЉЕВИЋИ	35	деспоти	ИВАНИШ СТЕФАН	
БОЖИЋИ			БЕРИСЛАВИЋ РАДИЧ БОЖИЋ	
БАКИЋИ		1537	ПАВЛЕ БАКИЋ	

Владари династије Властиминовића

1. Вишеслав, око 765, архонт
2. Радослав, око 790, кнез
3. Просигој, око 810, кнез
4. Властимир, око 820-860, кнез
5. Мутимир, око 860-891, кнез
6. Прибислав (Првослав), 891-892, кнез
7. Петар Гојниковић, 892-917, кнез
8. Павле Брановић, 917-921, кнез
9. Захарије Прибисављевић, 921-924, кнез
10. Часлав Клониумовић, 927-960, кнез

Владари династије Војисављевића

1. Петрислав – Петар, архонт
2. Јован Владимир, 977-1016, кнез
3. Драгомир, 1016-1018, кнез
4. Војислав, 1018-1043, кнез
5. Гоислав, 1043-1045, кнез
6. Радослав, 1045-1046, кнез
7. Михаило, 1046-1077, кнез, 1077-1081, краљ
8. Константин Бодин, 1081-1101, краљ
9. Добросав, 1101- ..., краљ
10. Кочапар, краљ
11. Владимир, -1114, краљ
12. Ђорђе, 1114-1118. и 1125-1135, краљ
13. Грубеша, 1118-1125, краљ
14. Градихна, 1135-1146, краљ
15. Радослав, 1146-1162, кнез
16. Михаило, 1162-1186, кнез

Владари династије Вукановића

1. Вукан, 1086-1114, жупан
2. Урош I, 1114-1145, жупан
3. Урош II, 1145-1155. и 1555-1162, велики жупан
4. Деса, 1155-1155. и 1162-1165, велики жупан
5. Белош, 1162 -1162, велики жупан

Владари династије Немањића

1. Тихомир, 1165-1168, велики жупан
2. Стефан Немања, 1168-1196, велики жупан
3. Стефан Првовенчани, 1196-1217, велики жупан, 1217-1228, краљ
4. Стефан Радослав, 1224-1234, краљ
5. Стефан Владислав, 1234-1243, краљ
6. Стеван Урош I, 1243-1276, краљ
7. Стефан Драгутин, 1276-1282, краљ, 1282-1316, сремски краљ
8. Стефан Урош II Милутин, 1282-1321, краљ
9. Стефан Урош III Дечански, 1321-1331, краљ
10. Стефан Урош IV Душан, 1331-1345, краљ, 1346-1355, цар
11. Стефан Урош V, 1355-1371, цар

Табеларни преглед владавине династије Немањића

Назив владавине	Трајање владавине	Године владавине	Име владара
1165	3	1168	ТИХОМИР
Велики жупани	28	1196	СТЕФАН НЕМАЊА
	32		СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ
1217			
Краљеви	6	1228	
	9	1234	СТЕФАН РАДОСЛАВ
		1243	СТЕФАН ВЛАДИСЛАВ
	33		СТЕФАН УРОШ I
	6	1276	
		1282	СТЕФАН ДРАГУТИН
1345	39		СТЕФАН УРОШ II МИЛУТИН
	10	1321	
		1331	СТЕФАН УРОШ III ДЕЧАНСКИ
Цареви	24		СТЕФАН УРОШ IV ДУШАН
	16	1355	
1371		1371	СТЕФАН УРОШ V

Владари династије Лазаревића

1. Лазар Хребелјановић, 1371-1389, кнез
2. Милица, 1389-1393, кнегиња
3. Стефан, 1393-1402, кнез, 1402-1427, деспот

Владари династије Бранковића

1. Ђурађ, 1427-1456, деспот
2. Лазар, 1456-1458, деспот
3. Стефан, 1458-1459, деспот
4. Стефан Томашевић (Котроманић), 1459-1459, деспот
5. Вук Гргуровић (Бранковић), 1471-1485, деспот у Угарској
6. Ђорђ, 1486-1496, деспот у Угарској
7. Јован, 1496-1502, деспот у Угарској

Династија Немањића

СТЕФАН НЕМАЊА – Монах Симеон (владао 1166-1196)

Стефан Немања је син кнеза Завида. Рођен је у Дукљи на Морачи (тада Рашка, данас Црна Гора). Немања је **оснивач** „светорodne династије Немањића” која је владала Србијом преко две стотине година. У том раздобљу Србија је прешла пут од мале расцепкане кнежевине до царевине и најмоћније земље на Балкану. Стефан Немања је подигао многе манастире, а најпознатији су Студеница и Хиландар. Наклоност и љубав према градњи манастира карактерише све владаре лозе Немањића. Манастири су постали не само њихове задужбине, већ и знак индивидуалитета и својеврсни расадници културе, просвете и православља. Власт је пренео на сина Стефана, замонашио се и као монах Симеон умро је у Хиландару.

РАСТКО НЕМАЊИЋ – Свети Сава (1175-1235)

Сава је најмлађи Немањин син, рођен 1175. године. Врло рано напушта световни живот и већ 1191. године *одлази у Свету Гору*. Уз помоћ оца подиже православни манастир Хиландар. Док су се његов отац Немања и брат Стефан трудили да створе и очувају српску државу на раскрсници између Европе и Азије, Угарске и Византије и Латинског царства, између православља и католичанства, свети Сава је радио на изградњи духовног јединства код Срба, на подизању њихове самосвести и моралне снаге. У Хиландару а затим у Студеници развио је центре књижевног и црквеног образовања. Сава је написао прва дела српске књижевности: Житије св. Симеуна (прва српска биографија, 1208) и Службу светом Симеону. У тренутку велике угрожености Византије од крсташа *изборио је аутокефалност (самосталност) Српске православне цркве 1219. године*. Тада је постао **први српски архиепископ**, са седиштем у Жичи. Написао је и Номоканон, зборник закона по којима се управљало у новоствореној осамосталеној цркви и српској држави. Његове мошти пренете су 1236. из Трнова (Бугарска) у манастир Милешева (Пријепоље), али су их Турци 27. априла 1595. године, након што су похарали манастир, спалили на Врачару у Београду. Данас се на том месту налази велелепни Храм светог Саве.

СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ – Свети Краљ (1196-1228)

Средњи син Стефана Немање, **велики жупан (1196-1217) и краљ Србије (1217-1228)**. Непосредно по његовом доласку на власт велики ратни немири уздрмали су Европу, избио је Четврти крсташки рат, срушено је Византијско и настало Латинско царство, Србија је нападнута од Угарске, Бугарске и војске Латинског царства. Уз снажан отпор целокупног народа против завојевача и у савезу са Млетачком Републиком, Стефан Првovenчани спасава раскомадану Србију. Да би га тако снажног и отпорног придобио на своју страну, папа му шаље своју краљевску круну, после чега је Стефан проглашен за краља Србије, Дукље, Травуније, Далмације и Хума. Изградио је манастир Жичу, у којој је чинодејствовао његов брат свети Сава, родоначелник српске духовности уопште. Пред крај живота повукао се у манастир а власт предао најстаријем сину Радославу.

КРАЉ РАДОСЛАВ (владао 1223-1233)

Радослав је дошао на престо **после свог оца Стефана Првовенчаног**. Био је под јаким византијским утицајем, нарочито свога таста, епирског деспота и доцнијег цара Теодора Анђела. Први је почео да кује српски новац, по грчким обрасцима и са грчким натписом. Ослањајући се на искуство свога стрица св. Саве, који га је свестрано помагао, имао је услове за дугу владавину. Међутим, изгубио је престо након што су његовог таста потукли Бугари (1230). Без његове подршке није се могао дуго одржати. На престо је дошао његов млађи брат Владислав.

КРАЉ ВЛАДИСЛАВ (владао 1234-1243)

Краљ Владислав се оженио бугарском принцезом *Белославом* и настојао да Србију и Бугарску зближи и тешње повеже, али 1241. године долази до најезде Монгола, који пустоше Србију а потом руше бугарску државу. Без могућности да се ослони на таста, Владислав губи престо, на који долази његов млађи брат Урош.

КРАЉ УРОШ I НЕМАЊИЋ (владао 1243-1276)

Краљ Урош I је имао веома добре односе са суседним државама и владао је дуже и успешније од своје браће. Значајан је нарочито по томе што је за време његове владавине отпочела експлоатација рудника у Србији, што је довело до брзог економског снажења Рашке. Упоредо с развојем рударства развијали су се занатство и трговина. Економски просперитет дао је јак подстицај развоју српске средњовековне културе (књижевност, грађевинарство, уметнички занати). Дошао је у сукоб са својим старијим сином Драгутином, који је, помогнут војском свога таста – угарског краља – напао оца, војнички га победио и преузео престо 1276. године.

КРАЉ ДРАГУТИН

Преподобни монах Теоктист (владао 1276-1282)

Краљ Драгутин је преузео престо од оца Уроша, али га је после неколико година уступио млађем брату Милутину.

Драгутин се као угарски зет повукао у северне области правећи себи ново краљевство на простору западне Србије, источне Босне и Срема, где је владао све до 1316. године. На простору свога краљевства подигао је многе цркве, а ојачао је и Београд као привредни и културни центар тога времена. Када је његов брат Милутин, краљ Србије, успоставио добре односе с Византијом, Драгутин је ударио војском на Србију, али је био потучен од војске краља Милутина 1313. године. После овог неуспеха властела његове државе га је сменила и на престо довела његовог сина Владислава II. Драгутин је био на српском престолу релативно кратко време (од 1276. до 1282. године).

КРАЉ МИЛУТИН (1282-1321)

Настојао је да Србији омогући миран развој одржавајући добре односе са суседима. Убрзо се оженио византијском принцезом па је тако обезбедио северну границу свог краљевства и спокојно присаједињавање западних

делова, којима је некада управљао његов брат Драгутин, правећи Србију много већом и јачом. Експлоатација рудника богатих сребром доносила му је обилата средства. Помагао је развој уметности и књижевности. Зидео је цркве и манастире, од којих су до данас сачувани: Грачаница, Богородица Љевишка, Краљева црква у Студеници, Бањска, обновљена Немањина црква у Хиландару, цркве у Јерусалиму, на Синају. Милутин је подигао и болницу у Цариграду. Изненада је умро.

СИМОНИДА (1289-1340) – Византијски цар Андроник II, приликом закључења мира са Србијом 1299. године, „даривао” је српског краља Милутина и својом ћерком Симонидом, као гаранцијом трајног мира и пријатељства две земље.

КРАЉ СТЕФАН ДЕЧАНСКИ (владао 1321-1331)

Још за живота свог оца краља Милутина добио је на управљање зетску област, али је ускоро сковао заверу да скине оца с престола па је у томе осујећен. Отац га је ослепео и протерао с породицом у Цариград. После смрти краља Милутина **проглашен је за краља (1321)**. Стефан Дечански проширио је државу на југ према Византији. Када су се Византијци удружили с Бугарима, потукао је Бугаре на Велбужду (1330), и то захваљујући вештини и храбрости свога сина Душана. Пошто је хтео да престо остави сину из другог брака а не Душану, Душан се побунио и збацио га с престола. Стефан је подигао манастир Дечане, где је после смрти и сахрањен (1331).

ЦАР СТЕФАН ДУШАН – Душан Силни (владао 1331-1355)

Као **краљ Срба** владао је од 1331. до 1345. године. Од 1346. године влада као **цар Срба и Грка**. У његово време српска средњовековна држава доживљава врхунац своје моћи и израста у водећу силу на Балкану. До 50-их година XIV века успео је да створи српску царевину која је обухватала, поред земаља раније српске краљевине, Мачву, Захумље, Албанију, Епир, Тесалију, Акарнанију, Етолију и сву Македонију (изузев Солуна) до Христовогрља. Организовао је сложну војску и успоставио правну државу. Освајање нових земаља, где је био развијен правни поредак, а и примери византијских царева, чијим наследником је хтео да се прикаже, подстакли су га да изради један законски кодекс за своју земљу – **ДУШАНОВ ЗАКОНИК**. Усвојио га је Државни сабор 1349. године (допуњен је 1354. године). Законик спада у најважније споменике нашег развијеног феудализма. Поред одредаба уставног карактера садржи и казнено-правне и процесно-правне одредбе, као и одредбе из породичног и наследног права. Иако феудалног карактера и осмишљен да учврсти положај и привилегије владара и властеле, одликује се хуманомошћу: њиме су била заштићена права и најнижег сталеча.

ЦАР УРОШ (владао 1355-1371)

Урош је веома млад и неискусан са осамнаест година наследио престо у великој држави без унутрашњег јединства и чвршће повезаности. Није успео ни да се одупре спољном непријатељу ни да држи у спреси феудалне господаре (Дејановиће, Мрњавчевиће, Балшиће), који нису признавали централну власт и који су желели да самостално управљају својим областима. Душанов полубрат Симеон, епирски намесник, отворено је устао против Уроша и сам се прогласио за цара. Затим се отцепио од Епира и Тесалије и направио себи другу државу. То су почели чинити и други велможи тако да је централна власт нагло ослабила. Смрћу цара Уроша (1371) нестало је и привидне централне власти над већ самосталним поседима ојачаних феудалаца. Угасила се владавина лозе Немањића и отпочела агонија српске државе и народа, вековима са разних страна гаженог али никад сатрвеног захваљујући баш духовној снази и наслеђу које му је оставила епоха Немањића.

Лоза Немањића, детаљ са бакрореза манастира Студеница из 1733. године.

Династија Обреновића

КНЕЗ МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ (1780-1860)

Рођен је у селу Средња Добрна у ужичкој нахији, а умро је у Београду, у свом конаку у Топчидеру. Као младић Милош је служио код богатих трговаца стоком. Учествовао је у Првом српском устанку и био вођа Другог српског устанка. Био је спретан у преговарању с Турцима и вешто је користио међународну ситуацију, првенствено неспоразуме и сукобе Русије и Турске, да би за српску аутономију издејствовао султаново и међународно признање. Године 1830. Србији бива призната унутрашња самоуправа а Милош добија наследност кнежевског достојанства. Убрзо након тога, Милош војском заузима шест неуступљених нахија, па је 1833. издат хатишериф (својеручна наредба турског султана која мора да се изврши без одлагања) о њиховом сједињењу са Србијом. Под Милошевом владавином Србија је стекла статус аутономне кнежевине у оквиру Османског царства (владао је Србијом **од 1815. до 1839.** и **од 1858. до 1860.**). За време своје владавине постао је најбогатији човек у Србији и један од најимућнијих на Балкану. Владао је као аутократа и никада се тог начина владања није одрекао. Ударио је солидне темеље независности Србије и њеном унутрашњем развоју.

КНЕГИЊА ЉУБИЦА ОБРЕНОВИЋ (1788-1843) - Била је жена кнеза Милоша. Утицајна у политичком животу и својеглаве нарави. Имала је озбиљних несугласица са мужем и једно време живела раздвојена од Милоша, у Пожаревцу. У налету љубоморе уморила је једну од

Милошевих љубавница. Сахрањена је у манастиру Крушедол на Фрушкој Гори.

КНЕЗ МИХАИЛО ОБРЕНОВИЋ (1823-1868)

Рођен је у Крагујевцу као млађи син кнеза Милоша и кнегиње Љубице. Први пут је постао **кнез 1839, после смрти свог старијег брата Милана**. Веома млад и неискусан, Михаило се није најбоље сналазио у сложеним приликама унутрашњег и спољашњег положаја Србије. Свргнут је 1842. у буни коју је предводио један од најистакнутијих уставобранитељских првака, Тома Вучић-Перишић. Поново је доведен за кнеза после Милошеве смрти 1860. Владао је следећих осам година као просвећени апсолутиста. Убијен је 1868. у Кошутњаку као жртва завере која никад није сасвим расветљена.

КРАЉ МИЛАН ОБРЕНОВИЋ (1854-1901)

После убиства кнеза Михаила постао је **кнез Србије 2. VII 1868**, али је до његовог пунолетства (1872) владало намесништво. У својој владавини ослањао се углавном на војску, па је радио на њеном јачању. У спољној политици прво се ослањао на Русију. Под притиском јавног мњења, без довољне дипломатске припреме, објавио је 1876. Турској рат, који се 1877. завршио неуспехом. Исте године је, под утицајем Русије, ступио поново у рат против Турске из којег је Србија изашла ојачана добивши пиротски, нишки, топлички и врањски округ, а потом јој је на Берлинском конгресу и формално 1878. призната независност. Због руске подршке Бугарској, која је дошла до изражаја у Санстефанском уговору, ослонио се на Аустро-Угарску. Закључио је, јуна 1881, тајну конвенцију са Аустро-Угарском којом је обавезао Србију да неће радити против њених интереса у Босни и Херцеговини и без претходног споразума са њом и да неће закључивати политичке споразуме са другим државама.

Аустро-Угарска је зато загарантовала његов останак на престолу и дипломатску помоћ за ширење Србије према југу, што је у народу схваћено као издаја националних интереса. Прогласио се краљем 1882. Угушио је у крви буну која је у јесен 1883. избила у Тимочној крајини. Када се Бугарска 1885. ујединила са Источном Румелијом, објавио јој је рат да би заузео и анектирао део бугарске територије као компензацију за тобоже померену равнотежу. Због неуспеха у овом непопуларном рату, који је уз то неодлучно и невешто водио, још више је порасло незадовољство народа. Прихватио је 1888. устав који је од Србије требало да створи уставну и парламентарну краљевину, али је, сукобивши се са уставним одредбама, следеће године абдицирао у корист малолетног сина Александра. Као генерал постављен је за команданта Активне војске, али је 1890. дао оставку.

НАТАЛИЈА ОБРЕНОВИЋ (1859-1941) – Кнегиња и краљица српска (1875-1889), кћи влашког спахије Н. Кешка. Венчала се с кнезом Миланом Обреновићем 5. X 1875. и родила му сина Александра. Била је проруски оријентисана, док је Милан водио аустрофилску политику. Њихов однос и развод брака постали су значајно политичко питање због кога је влада М. Гарашанина одступила с власти. Брак је разведен 12. X 1888. Наталија је протерана из Србије 7. V 1891. и само је повремено посећивала сина, с којим је прекинула везе када се венчао с Драгом Машин. После синовљевог убиства прешла је у римокатоличку веру и закалуђерила се. Своје велико имање у Србији поклонила је Универзитету у Београду.

КРАЉ АЛЕКСАНДАР ОБРЕНОВИЋ (1876-1903)

На првим изборима после доношења Устава од 1888. године и абдикације краља Милана радикали су поново добили већину. Да би се обезбедили од мешања краља

Милана у државне послове, радикали су га исплатили и од њега добили обећање да се неће враћати у Србију пре пунолетства краља Александра. Када се краљ Александар прогласио пунолетним 1. априла 1893. године, збацио је намеснике, отпустио либералску владу и довео на власт радикале.

Јуна 1900. године краљ Александар објавио је народу да ће се оженити београдском удовицом Драгом Машин. Краљева одлука је лоше примљена у јавности. Оно што није пошло за руком краљу Милану 1886. године – да измири радикале и напредњаке – пошло је за руком краљу Александру. Оријентишући се према Русији, краљ Александар је постигао извесне политичке успехе у Старој Србији и Македонији. Међутим, после низа скандала у Србији, руска влада је постала резервисана према краљу. Пред крај владавине краља Александра Србија је у свету била усамљена као ретко кад пре. Незадовољство је расло у свим слојевима становништва и пренело се на војску. Дошло је до државног удара. У ноћи између 28. и 29. маја 1903. године група официра продрла је у двор и убила краља Александра и краљицу Драгу.

ДРАГА МАШИН (1866-1903) – Кћи Панте Луњевице, односно удовица Светозара Машина; остала убрзо удовица и као дворска дама краљице Наталије постала је љубавница а касније (1900) и жена младога Александра I Обреновића. Убили су је, као и њеног мужа, завереници 29. V 1903. године.

Династија Карађорђевића¹⁾

Ђорђе Петровић – Карађорђе (рођен 3. XI 1762. у Вишевцу, убијен 25/26. VII 1817. у Радовању код Смедерева)	Врховни вожд српски (2. II 1804 - 21. IX 1813). Синови: Сима, Алекса и Александар ; ћерке: Сава, Сара, Пола и Стаменка
Александар Карађорђевић (рођен 19. IX 1806. у Тополи, умро 03. V 1885. у Темишвару)	Кнез (14. IX 1842 - 23. XII 1858). Синови: Алекса, Светозар, Петар I , Андија, Ђорђе, Арсен (његов син Павле , <i>кнез намесник</i>); ћерке: Сава, Сара, Пола и Стаменка
Петар I (рођ. 29. VII 1844)	Краљ Србије (2. VI 1903), краљ Срба, Хрвата и Словенаца (18. XI 1918 - 16. VIII 1921). Синови: Ђорђе, Александар I , Андија; ћерке: Јелена и Милена
Александар I (рођ. 4. XII 1888. на Цетињу, убијен 9. X 1934. у Марсељу)	<i>Наследник престола</i> (од 27. III 1909), <i>регент Србије</i> (од 1914), <i>регент Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца</i> (од 1. XII 1918), краљ Краљевине Југославије (16. VIII 1921 - 9. X 1934). Синови: Петар II , Томислав, Андреј
Петар II (6. IX 1923. у Београду, умро 1970)	Краљ Краљевине Југославије (1934-1945). Син Александар.
Павле (27. IV 1983. у Петрограду, умро 1976)	<i>Кнез намесник</i> (1934-1941)

Од 1945. до 1992. Србија је федерална јединица Титове Југославије. Југославија је неколико пута мењала име: 31. I 1946 - 7. I 1963. Федеративна Народна Република Југославија (ФНРЈ); 1963–1992. Социјалистичка Федеративна Република Југославија (СФРЈ); 27. IV 1992-2003. Савезна Република Југославија (СРЈ).

¹⁾ Извор: Иван Миладиновић: Последња исповест краљевића Томислава. *Никола Пашић*, Београд, 2000. године.

Председници Југославије

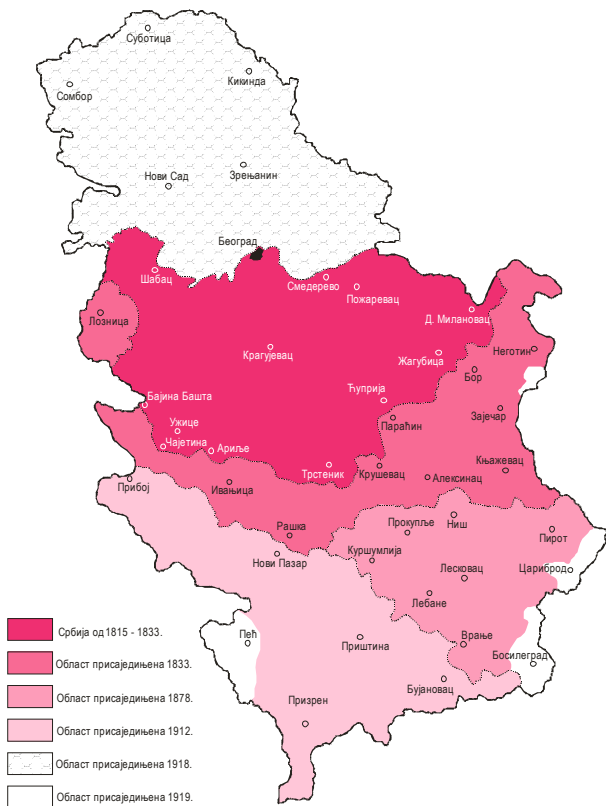
Иван Рибар	<i>Председник Републике</i> (29. XII 1945 - 14. I 1953)
Јосип Броз Тито (1892. Кумровец, 4. V 1980)	<i>Председник Републике, 1953-1980.</i>
Чланови председништва	У периоду 1980-1991. на месту председника Председништва мењали су се чланови Председништва
Добрица Ћосић	<i>Председник СРЈ, 1992-1993.</i>
Зоран Лилић	<i>Председник СРЈ, 1993-1997.</i>
Слободан Милошевић	<i>Председник СРЈ, 1997-2000.</i>
Војислав Коштуница	<i>Председник СРЈ, 2000-2003.</i>

2003. године формирана је **Државна заједница Србија и Црна Гора**; 21. V 2006. Црна Гора је на референдуму изгласала независност, коју је Парламент и прогласио 3. VI 2006.

Од **5. VI 2006. Република Србија је самостална, независна и суверена држава.**

Борис Тадић	<i>Председник Србије од 2004.</i>
--------------------	-----------------------------------

Историјске области Србије

САСТАВ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (избори 2007) ¹⁾

Председник Владе: др Војислав Коштуница

Потпредседник Владе задужен за европске интеграције:

Божидар Ђелић

Генерални секретар: Дејан Михајлов

Министри:

Вук Јеремић

Драган Јочић

Драган Шутановац

Мирко Цветковић

Душан Петровић

Милан Марковић

Слободан Милосављевић

Млађан Динкић

Александар Поповић

Велимир Илић

Александра Смиљанић

Предраг Бубало

Расим Љајић

Ана Пешикан

Саша Драгин

Зоран Лончар

Снежана Самарџић-Марковић

Војислав Брајовић

Томица Милосављевић

Радомир Наумов

Милица Чубрило

Слободан Самарџић

Драган Ђилас

министар спољних послова

министар унутрашњих послова

министар одбране

министар финансија

министар правде

министар за државну управу и

локалну самоуправу

министар пољопривреде,

шумарства и водопривреде

министар економије и регионалног

развоја

министар рударства и енергетике

министар за инфраструктуру

министар за телекомуникације и

информатичко друштво

министар трговине и услуга

министар рада и социјалне политике

министар науке

министар заштите животне средине

министар просвете

министар за омладину и спорт

министар културе

министар здравља

министар вера

министар за дијаспору

министар за Косово и Метохију

министар без портфеља за

Национални инвестициони план

¹⁾ www.srbija.sr.gov.yu

НАЦИОНАЛНИ ИДЕНТИТЕТ

Писмо је средство просторне и временске комуникације. У ширем смислу, то је сваки систем видљивих облика (цртежа, слика, симбола, знакова и њихових комбинација) намерно произведених у сврху меморисања и обавештавања; у ужем смислу – систем знакова који представљају одређене елементе говорног језика: поједине речи, слоге или гласове.

Крајем IX века појављује се прво словенско писмо – **глагољица** – са 38 слова (назив стоји у вези са старословенским глаголом *глаголати* [говорити]). Њу су саставили браћа Ћирило и Методије, оснивачи словенске писмености. Пошто је ово тешко и замршено писмо, у X веку појавило се међу Словенима у Бугарској једноставније и читљивије писмо – **ћирилица**. Оно је настало на основу грчког уставног, литургијског писма, из кога су узета 24 слова. За оне старословенске гласове којих није било у грчком језику начињена су посебна слова, углавном према глагољским.

Глагољица са Башћанске плоче

Први датирани ћирилски споменик је **Самуилов натпис** из 993. године. Најстарија сачувана српска рукописна књига писана ћирилицом јесте **Мирослављево јеванђеље** (крај XII в.), а прва књига штампана на ћирилици на Балкану је **Октоих Осмогласник**. Штампане ове књиге довршено је 4. јануара 1494. године у штампарији Ђурђа Црнојевића у Ободу крај Цетиња, којом је руководио јеромонах Макарије. **Мирослављево јеванђеље** је највећи и најзначајнији споменик српске писмености из XII века. Настао је по наруџбини захумског кнеза **Мирослава**, брата рашког великог жупана Стефана Немање, највероватније у Котору, око 1185. године, а за потребе цркве Св. Петра у Бијелом Пољу. Највећи део јеванђелистара дело је непознатог

преписивача (у науци названог Варсамелеон), док је дијак Глигорије (Григорије), други писар, написао крај рукописа, неколико кратких записа и украсио текст орнаментима.

Рукопис се до 1896. налазио у Хиландару, када је поклоњен краљу Александру Обреновићу приликом његове посете Атосу. Данас се чува у Народном музеју у Београду.

Старословенска ћирилица замењена је почетком XVIII века у Русији за време Петра Великог грађанском ћирилицом. Циљ ове реформе Петра Великог био је да се стари облици ћирилице саобразе савременим европским облицима латиничног писма. Коначну реформу српске ћирилице извршио је Вук Караџић 1818. године (он је из руске азбуке изоставио непотребна слова, а у своју је унео 6 нових слова: ђ, њ, њ, њ, ј и џ). Вукова ћирилица је званично призната тек 1868. године. Она представља најдоследније спроведено фонетско писмо на свету.

Оба писма, и глагољица и ћирилица, створена су за **старословенски језик**, који је био први књижевни језик код Словена (X-XII век), а који данас није матерњи језик ниједног словенског народа. У тај језик постепено су продирале црте народног језика, па је тако настала *српска редакција* старословенског језика коју називамо **српскословенски језик** (овај процес одиграо се и код Руса и Бугара).

Српскословенски језик се у црквеним писањима користио од XII до прве половине XVIII века, када је усвојен **рускословенски језик** као богослужбени и књижевни језик.

Језиком и правописном реформом Вука Караџића 1818. промењен је књижевни језик, док је Српска православна црква задржала рускословенски као богослужбени језик.

По речима св. апостола Павла, хришћанска породица је мала црква. И као што је сваки хришћански храм посвећен једном светитељу, кога слави као свога заштитника, тако се и српске породице стављају под окриље једног светитеља, коме се, као своме молитвенику пред Господом, обраћају и кога, као заштитника породице, поштују и редовно, с колена на колена, са оца на сина, сваке године славе¹.

Крсна слава је диван израз православне вере и специфично, нарочито обележје националног идентитета српског народа јер се прославља само међу Србима.

¹ Извор: *Источник*, лист Српске православне цркве Канаде.

НАЦИОНАЛНИ БРЕНДОВИ

EXIT NOISE SUMMER FEST је највећи музички фестивал на подручју Југоисточне Европе. Организује се на прелепој и магичној Петроварадинској тврђави у Новом Саду од 2001. године. Сваке године, све је већи број посетилаца овог фестивала. Млади стижу из свих делова наше земље, али и из земаља широм Европе.

Осим због доброг музичког програма, EXIT је посећен и због квалитетне забаве, добре атмосфере и позитивне енергије града.

ГУЧА

Први Драгачевски сабор трубача одржан је 16. X 1091. године. Током последњих десетак година Гуча је постала међународно призната престоница трубе. Свирачи трубе и ансамбли народне песме и игре из света сматрају за велику част да буду позвани на Сабор, а посетиоци стижу из Мексика, Шпаније, Грчке, Данске, Кине... Виртуозни музичари које је у Гучи могуће чути већином су потпуно самоуки. Свирају по слуху и сасвим спонтано, ослањајући се на своје музичко памћење. Њихова музика долази право из душе и срца и осваја слушаоце управо због тог квалитета.

Број посетилаца сваке године је све већи (рекорд је постигнут 2002. године, када је Гуча угостила више од 300 000 посетилаца).

Наредни, 45. сабор трубача у Гучи биће одржан од 6. VIII до 10. VIII 2008.

ФЕСТ

36. ФЕСТ одржаће се од 22. фебруара до 02. марта 2008. године.

ФЕСТ је међународни филмски фестивал који се одржава већ 36 година.

БИТЕФ

41. Битеф је одржан од 15. до 30. септембра 2007. године. **Београдски интернационални театарски фестивал (Битеф)** основан је 1967.

године и од тада је непрекидно пратио и подржавао најновије позоришне тенденције. Растући и развијајући се, постао је један од пет најважнијих и највећих европских фестивала па је, као такав, заузео незаобилазно место на позоришној карти света. Постао је једна од најзначајнијих културних институција наше земље, али и много више од тога. Важност Битефа превазилази све политичке и културолошке границе. Због тога историју Битефа можемо назвати историјом савременог teatra.

Револуционарних шездесетих и седамдесетих година прошлог века, оснивачи овог фестивала (*Мира Траиловић, Јован Ђурилов* и њихови сарадници) храбро су пратили бурна збивања светске позоришне сцене, чије су репертоаре испуњавала авангардна истраживања. Осамдесетих, Битеф је Београду представио највише домете сценске уметности постајући један од малобројних фестивала на ком су подједнако заступљене експерименталне форме и значајна класична достигнућа. Упркос политичко-економској кризи и ембаргу, у последњој деценији ХХ. века Битеф је, захваљујући несребичној помоћи страних културних центара, владиних и невладиних организација, успео да одржи корак са светом, промовишући нове позоришне тенденције и ултимативне театарске вредности. Тако се Битеф одржао у породици великих светских фестивала, доказујући да у друштву у ком је настао представља антитрадиционалну појаву и епохалну вредност српске културе.

БЕЛЕФ – Београдски летњи фестивал

2007. године одржан је 17. Белеф по реду.

Душу Београда током лета одређује **Београдски летњи фестивал (Белеф)**. Овај фестивал обједињује три велике уметничке области: *сценску делатност (позориште и уметничку игру), визуелне уметности (видео-арт, инсталације, перформансе и принтове) и музику*. Кроз бројна гостовања, сопствене продукције и копродукције са институцијама културе, сродним летњим фестивалима, Белеф подстиче да се иде даље у ангажовању, неговању и развоју креативних потенцијала, радозналости и истраживачке снаге како појединца, тако и читавог аудиторијума.

У интеракцији са околином, **анимирајући** нове урбане просторе, као и места културних дешавања, Београдски летњи фестивал настоји да исприча причу о Београду као великом граду и његовој толерантној, комуникативној и урбаној суштини.

С Белефом Београд постаје отворени град. Његови лепо и бројни градски простори: **Калемегданска тврђава**, улице, тргови, паркови Београда, Ада Циганлија, новобеоградски блокови, обале Саве и Дунава, као и позоришта, јесу места на којима се представља и инспирише оно најбоље, што прво постаје слатко-горки доживљај, провокација, подстицај да се иде даље, а затим и корисна успомена.

Оснивач и покровитељ Белефа је Скупштина града Београда, ресорно Секретаријат за културу. У њиховој надлежности су наименовање чланова Савета Белефа, председника Савета и селектора за три уметничке области, с мандатом од две године, затим избор извршног продуцента, као и остале активности у вези са програмом.

Општи део

ОПШТИ ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ О ПЛАНЕТИ ЗЕМЉИ

Обим Земље на полутару	40 077 km
Обим Земље на подневку	40 003 km
Полупречник Земље на полутару	6 377 km
Површина Земље	510 мил. km ²
Површина копна	149 мил. km ²
Површина мора	361 мил. km ²
Запремина Земље	1 083 млрд. km ³
Средња удаљеност Месеца од Земље	384 хил. km
Средња удаљеност Земље од Сунца	150 мил. km

ОКЕАНИ И ВЕЋА МОРА

	Површина, хил. km ²	Највећа дубина, m
Тихи океан	179 679	11 521
Берингово	2 275	3 950
Јужно кинеско	2 140	5 420
Охотско	1 715	3 370
Источно кинеско	1 242	2 700
Јапанско	980	4 018
Атлантски океан	93 800	9 219
Карипско	2 600	5 505
Средоземно	2 559	4 404
Северно	570	809
Балтичко	412	427
Црно	411	2 243
Ирско	210	272
Егејско	179	2 524
Јадранско	135	1 223
Индијски океан	74917	7 450
Андаманско	790	3 970
Црвено	449	2 390
Северни ледени океан	13 100	5 440
Баренцово	1400	494
Карско	853	600
Источно сибирско	849	75
Лаптово	641	200

НАЈВИШИ ПЛАНИНСКИ ВРХОВИ, m

Европа	
Мон Блан	4 810
Азија	
Монт Еверест	8 883
Африка	
Килиманџаро	5 890
Северна Америка	
Мак Кинли	6 193
Јужна Америка	
Аконкагва	6 960
Океанија	
Хаја	5 030

НАЈВЕЋА ЈЕЗЕРА, хилџ. m²

Каспијско	394
Горње	82
Викторија	69
Аралско	64
Хјурон	60
Мичиген	58
Тангањика	33
Бајкалско	31
Велико медвеђе	31
Велико ронско	28

НАЈДУЖЕ РЕКЕ, km

Европа	
Волга	3 688
Дунав	2 857
Урал	2 534
Азија	
Јангцејанг	5 530
Амур	4 765
Хоанхо	4 630
Меконг	4 500
Лена	4 270
Јенисеј	4 010
Об	3 760
Инд	3 180
Еуфрат	3 143
Иртиш	2 969
Брамапутра	2 900
Ганг	2 880

Африка	
Нил	5 920
Заир	4 800
Нигер	4 200
Замбези	2 660
Северна Америка	
Мисисипи са Мисуријем	6 970
Сент Лоренц	4 250
Јукон	3 180
Рио Гранде	2 800
Јужна Америка	
Амазон	6 180
Ла Плата-Парана	4 700
Океанија	
Мари-Дарлинг	3 490

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006.

сортирано по површини

Држава	Површина, km ²	Главни град
Европа		
Руска Федерација	17075200	Москва
Украјина	603700	Кијев
Француска	547030	Париз
Шпанија	504782	Мадрид
Шведска	449964	Стокхолм
Немачка	357021	Берлин
Финска	337030	Хелсинки
Норвешка	324220	Осло
Пољска	312685	Варшава
Италија	301230	Рим
Велика Британија	244820	Лондон
Румунија	237500	Букурешт
Белорусија	207600	Минск
Грчка	131940	Атина
Бугарска	110910	Софија
Исланд	103000	Рејкјевик
Мађарска	93030	Будимпешта
Португалија	92391	Лисабон
Република Србија	88361	Београд
Аустроја	83858	Беч
Чешка Република	78866	Праг
Ирска	70280	Даблин
Грузија	69700	Тбилиси
Литванија	65200	Вилниус
Летонија	64589	Рига
Хрватска	56542	Загреб
Босна и Херцеговина	51129	Сарајево
Република Словачка	48845	Братислава
Естонија	45226	Талин
Данска	43094	Копенхаген
Холандија	41526	Амстердам
Швајцарска	41290	Берн

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006. (наставак)

сортирано по површини

Држава	Површина, km ²	Главни град
Молдавија	33843	Кишињев
Белгија	30510	Брисел
Албанија	28748	Тирана
Македонија	25333	Скопље
Словенија	20273	Љубљана
Луксембург	2586	Луксембург
Андора	468	Андора
Малта	316	Валета
Монако	2	Монако
Азија		
Кина	9596960	Пекинг
Индија	3287590	Њу Делхи
Казахстан	2717300	Алма-Ата
Саудијска Арабија	1960582	Ријад
Индонезија	1919440	Џакарта
Иран	1648000	Техеран
Монголија	1565000	Улан Батор
Пакистан	803940	Исламабад
Турска	780580	Анкара
Мијанмар	678500	Рангун
Авганистан	647500	Кабул
Јемен	527970	Сана
Тајланд	514000	Банкок
Туркменистан	488100	Ашхабад
Узбекистан	447400	Ташкент
Ирак	437072	Багдад
Јапан	377835	Токио
Малезија	329750	Куала Лумпур
Вијетнам	329560	Ханој
Филипини	300000	Манила
Лаос	236800	Вијентијан
Оман	212460	Маскат
Киргизија	198500	Бишкек
Сирија	185180	Дамаск
Камбоџа	181040	Пном Пен
Бангладеш	144000	Дака
Таџикистан	143100	Душанбе

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006. (наставак)

сортирано по површини

Држава	Површина, km ²	Главни град
Непал	140800	Катманду
Кореја, НДР	120540	Пјонг Јанг
Република Кореја	98480	Сеул
Јордан	92300	Аман
Азербејџан	86600	Баку
Уједињени Арапски Емирати	82880	Абу Даби
Сри Ланка	65610	Коломбо
Бутан	47000	Тимбу
Јерменија	29800	Јереван
Израел	20770	Јерусалим
Кувајт	17820	Кувајт
Катар	11437	Доха
Либан	10400	Бејрут
Кипар	9250	Никозија
Сингапур	693	Сингапур
Бахреин	665	Манама
Африка		
Судан	2505810	Картум
Алжир	2381740	Алжир
Конго, Демократска Република	2345410	Киншаса
Либија	1759540	Триполи
Чад	1284000	Нџамена
Нигер	1267000	Ниамеј
Ангола	1246700	Луанда
Мали	1240000	Бамако
Јужна Африка	1219912	Преторија
Етиопија	1127127	Адис Абеба
Мауританија	1030700	Наукшот
Египат	1001450	Каиро
Танзанија	945087	Дар ес Салам
Нигерија	923768	Абуја
Намибија	825418	Виндхак
Мозамбик	801590	Мапуто
Замбија	752614	Лусака
Сомалија	637657	Могадиш
Централноафричка Република	622984	Бангун
Боцвана	600370	Габорон
Мадагаскар	587040	Антананарива

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ ДРЖАВА, 2006. (наставак)

сортирано по површини

Држава	Површина, km ²	Главни град
Кенија	582650	Најроби
Камерун	475440	Јаунде
Мароко	446550	Рабат
Зимбабве	390580	Хараре
Конго	342000	Бразавил
Обала Слоноваче	322460	Јамусукро
Буркина Фасо	274200	Уагадугу
Габон	267667	Либервил
Гвинеја	245857	Конакри
Гана	239460	Акра
Уганда	236040	Кампала
Сенегал	196190	Дакар
Тунис	163610	Тунис
Малави	118480	Лилонгве
Бенин	112620	Порто Ново
Либерија	111370	Монровија
Сијера Леоне	71740	Фритаун
Того	56785	Ломе
Гвинеја Бисао	36120	Бисао
Лесото	30355	Масеру
Екваторијална Гвинеја	28051	Малабо
Бурунди	27830	Буџумбура
Руанда	26338	Кигали
Свазиленд	17363	Мбабане
Гамбија	11300	Банџул
Коморска Острва	2170	Морони
Маурицијус	2040	Порт Луис
Канада	9984670	Отава
САД	9629091	Вашингтон
Гренланд	2175600	Готхаб
Мексико	1972550	Мексико
Никарагва	129494	Манагва
Хондурас	112090	Тегусигалпа
Куба	110860	Хавана
Гватемала	108890	Гватемала
Панама	78200	Панама
Костарика	51100	Сан Хозе

ПОВРШИНА И ГЛАВНИ ГРАДОВИ, 2006. (наставак)

сортирано по површини

Држава	Површина, km ²	Главни град
Доминиканска Република	48730	Санто Доминго
Хаити	27750	Порт-е-Принс
Белизе	22966	Белмопан
Салвадор	21040	Сан Салвадор
Бахами	13940	Насау
Јамајка	10991	Кингстон
Порторико	8875	Санхуан
Тринидад и Тобаго	5128	Порт оф Спेин
Гваделупа	1779	Басе-Тере
Мартиник	1128	Фор де Франс
Холандски Антили	800	Вилемштад
Санта Лучија	616	Кастрис
Антигва и Барбуда	443	Сент Џонс
Барбадос	431	Бриџтаун
Гранада	344	Св. Ђорђе
Бермуди	53	Хамилтон
Јужна Америка		
Бразил	8511965	Бразилија
Аргентина	2766890	Буенос Ајрес
Перу	1285220	Лима
Колумбија	1138910	Богота
Боливија	1098580	Ла Паз
Венецуела	912050	Каракас
Чиле	756950	Сантјаго
Парагвај	406750	Асунсион
Еквадор	283560	Кито
Гвајана	214970	Џорџтаун
Уругвај	176220	Монтевидео
Океанија		
Аустралија	7686850	Камбера
Папуа Нова Гвинеја	462840	Порт Моресби
Нови Зеланд	268680	Велингтон
Вануату	12200	Порт-Вила
Самоа	2944	Апиа
Соломонска острва	28 450	Хониара
Фиџи	18 270	Сува

ПОЗИВНИ БРОЈЕВИ У МЕЂУНАРОДНОМ ТЕЛЕФОНСКОМ САОБРАЋАЈУ¹⁾

Бројеве бирати на следећи начин: Прво бирати број 99 - број тражене земље - број града - број власника

ДРЖАВА Град	Позивни број
Европа	
Албанија	355
Аустрија	43
- Беч	1
Белорусија	375
- Минск	172
Белгија	32
- Брисел	2
Босна и Херцеговина	387
<i>Република Српска</i>	
- Мркоњић Град	(0)50
- Бања Лука	(0)51
- Приједор	(0)52
- Добој	(0)53
- Брчко	(0)54
- Бијелина	(0)55
- Зворник	(0)56
- Источно Сарајево	(0)57
- Србиње - Фоча	(0)58
- Требиње	(0)59
- Дистрикт Брчко	(0)49
<i>Федерација БиХ</i>	
- Средњобосански кантон	(0)30
- Посавски кантон	(0)31
- Зеничко-добојски кантон	(0)32
- Кантон Сарајево	(0)33
- Херцеговачко-босански к.	(0)34
- Тузлански кантон	(0)35
- Херцеговачко-нерет- вански кантон	(0)36

ДРЖАВА Град	Позивни број
- Унасско-сански кантон	(0)37
- Босанско-подрињски кантон	(0)38
- Западно-херцего- вачки кантон	(0)39
Бугарска	359
- Софија	2
Хрватска	385
- Бакар	51
- Дубровник	20
- Пула	52
- Ријека	51
- Сплит	21
- Вараждин	42
- Задар	23
- Загреб	1
Кипар	357
- Никозија	2
Чешка Република	420
- Праг	2
Данска	45
Естонија	372
- Талин	2
Финска	358
- Хелсинки	9
Француска	33
- Париз	1
Македонија	389
- Скопље	91
Немачка	49
- Берлин	30

¹⁾ www.bhtelecom.ba; www.telekomsrpske.com; www.telekom.yu

ДРЖАВА - Град	Позивни број
Грчка	30
- Атина	1
Мађарска	36
- Будимпешта	1
Исланд	354
Ирска	353
- Даблин	1
Италија	39
- Рим	6
- Ватикан - град	6
Летонија	371
- Рига	2
Лихтенштајн	41
Литванија	370
- Вилњус	2, 122
Луксембург	352
Малта	356
- Валета	626
Молдавија	373
- Кишињев	2
Монако	377
Холандија	31
- Амстердам	20
Норвешка	47
- Осло	22
Пољска	48
- Варшава	22
Португалија	351
- Лисабон	1
Румунија	40
- Букурешт	1
Русија	7
- Москва	095
Сан Марино	378
Србија¹⁾	381
- Ада	024
- Ђићевац	037
- Алексинац	018
- Алибунар	013

¹⁾ www.obrenovac.org

ДРЖАВА - Град	Позивни број
- Апатин	025
- Аранђеловац	034
- Ариље	031
- Бабушница	010
- Бач	021
- Бачка Паланка	021
- Бачка Топола	024
- Бачки Петровац	021
- Бајина Башта	031
- Бања Ковилъача	015
- Баточина	034
- Бечеј	021
- Бела Црква	015
- Бела Паланка	018
- Беочин	021
- Београд	011
- Богатић	015
- Бојник	016
- Бољевац	030
- Бор	030
- Босилеград	017
- Бујановац	017
- Црна Трава	016
- Ћуприја	035
- Чачак	032
- Чента	023
- Чока	0230
- Деспотовац	035
- Димитровград	010
- Дољевац	018
- Ђаковица	0390
- Гаџин Хан	018
- Ђњилане	0280
- Горњи Милановац	032
- Гуча	032
- Инђија	022
- Ивањица	032
- Јагодина	035
- Качаник	0290
- Кањижа	024
- Кикинда	0230

ДРЖАВА - Град	Позивни број
- Кладово	019
- Кнић	034
- Књажевац	019
- Коцелјева	015
- Копаоник	036
- Косјерић	031
- Косово Поље	038
- Косовска Каменица	0280
- Косовска Митровица	028
- Крагујевац	034
- Краљево	036
- Крушевац	037
- Кучево	012
- Кула	025
- Лајковац	014
- Лапово	034
- Лебане	016
- Лепосавић	028
- Лесковац	016
- Липљан	038
- Лозница	015
- Лучани	032
- Љиг	014
- Љубовија	015
- Мајданпек	030
- Мали Иђош	024
- Мали Зворник	015
- Медвеђа	035
- Мерошина	018
- Неготин	019
- Ниш	018
- Нишка Бања	018
- Нова Црња	023
- Нови Кнежевац	0230
- Нови Пазар	020
- Нови Сад	021
- Обилић	038
- Оџаци	025
- Ораховац	029
- Панчево	013
- Параћин	035

ДРЖАВА - Град	Позивни број
- Пећ	039
- Пећинци	022
- Пирот	010
- Пландиште	013
- Пожаревац	012
- Пожега	031
- Подујево	038
- Прешево	017
- Прибој	033
- Пријеполје	033
- Приштина	038
- Призрен	029
- Прокупље	027
- Ражањ	037
- Рашка	036
- Рековац	035
- Рума	022
- Сечањ	023
- Сента	024
- Сјеница	020
- Смедерево	026
- Смедеревска Паланка	026
- Сокобања	018
- Сомбор	025
- Сремска Митровица	022
- Сремски Карловци	021
- Суботица	024
- Сува Река	029
- Свилајнац	035
- Шабац	015
- Шид	022
- Штимље	0290
- Штрпце	0290
- Темерин	021
- Тител	021
- Топола	034
- Трговиште	017
- Трстеник	037
- Тутин	020
- Ужице	031
- Уб	014

ДРЖАВА - Град	Позивни број
- Урошевац	0290
- Ваљево	014
- Варварин	037
- Велика Плана	026
- Велико Градиште	012
- Витина (Косовска)	0280
- Владичин Хан	017
- Владимирци	015
- Врање	017
- Врбас	021
- Врњачка Бања	036
- Вршац	013
- Вучитрн	028
- Зајечар	019
- Зрењанин	023
- Зубин Поток	028
- Звечан	028
- Жабалъ	021
- Жабари	012
- Житиште	023
Црна Гора¹⁾	
- Бар	085
- Беране	087
- Бијело Поље	084
- Будва	086
- Херцег Нови	088
- Котор	082
- Никшић	083
- Пљевља	089
- Подгорица	081
Словачка	421
- Братислава	7
Словенија	386
- Љубљана	01
Шпанија	+34
Шведска	+46
- Стокхолм	8
Швајцарска	+41
- Берн	31

¹⁾ www.t-com-cg.com

ДРЖАВА - Град	Позивни број
Украјна	+ 380
- Кијев	44
Велика Британија	+ 44
- Лондон	171 или 181
Азија	
Јерменија	374
- Јереван	2
Египат	20
- Каиро	2
Етиопија	251
- Адис Абеба	1
Индија	91
- Делхи	11
Индонезија	62
- Џакарта	21
Иран	98
- Техеран	21
Ирак	964
Израел	972
- Тел Авив	3
Јапан	81
- Токио	3
Јужна Кореја	82
- Сеул	2
Кувајт	965
- Сафат	252, 5
Либан	961
- Бејрут	01
Монголија	976
Пакистан	92
- Карачи	21
Палестинске територије	
- Хеброн	2
Саудијска Арабија	966
- Ријад	1
Тајланд	+66
- Бангкок	2
Турска	+90
- Анкара	312

ДРЖАВА - Град	Позивни број
Туркменија	+ 993
- Ашбад	12
Уједињени Арапски Емирати	971
- Абу Даби	2
- Дубаи	4
Узбекистан	+7
- Самарканд	3662
Социјалистичка Република Вијетнам	+ 84
- Ханој	4
Африка	
Кенија	254
- Момбаса	11
- Најроби	2
Либија	218
- Триполи	21
Мароко	212
- Казабланка	2
- Маракеш	44
- Рабат	7
Јужна Африка	+27
- Кејптаун	21
Танзанија	+255
- Занзибар	54
Тунис	+216
- Тунис	1
Заир	+ 243
- Киншаса	12

ДРЖАВА - Град	Позивни број
Замбија	+ 260
- Лусака	1
Зимбабве	+ 263
- Хараре	4
Кина	86
- Пекинг	10
Северна и Јужна Америка	
Аргентина	54
- Буенос Ајрес	1
Бразил	55
- Бразилија	61
Канада	1
- Отава	613
- Монреал	514
Чиле	56
- Сантјаго	2
Куба	53
Мексико	52
- Мексико Сити	5
Перу	51
- Лима	1
Сједињене Америчке Државе	+1
Океанија	
Аустралија	61
- Камбера	62
Нови Зеланд	64
- Велингтон	4

ВРЕМЕ У ПОЈЕДИНИМ ЗЕМЉАМА – СРБИЈА 12 ЧАСОВА

Аустралија	21	Јапан	20	Португал	11
Аустрија	12	Јужноафр. Република	13	Румунија	13
Бразил	8	Канада/Торонто	6	Русија/Москва	14
В. Британија	11	Кина/Пекинг	19	САД/Њујорк	6
Грчка	13	Мексико	5	Француска	12
Индија	16,30	Немачка	12	Швајцарска	12
Италија	12	Нови Зеланд	23	Шведска	12

ВРЕМЕНСКЕ ЗОНЕ

МЕЂУНАРОДНИ ПРАЗНИЦИ

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Аустрија	1/6			15/16	1/24	3/4 14		15		26	1	8/25 26
Белгија	1			15/16	1/24	3/4	21	15			1/11	25
В. Британија	1			13/15 16	7/28			27				25/26
Грчка	1/6		25	13/15 16/17	1	4		15		28		25/26
Данска	1			12/13 15/16	24	3/4						25/26
Италија	1/6			15/16 25	1			15			1	8/25 26
Канада	1			13/15 16	21		1		3			25/26
Луксембург	1	26		15/16	1/24	3/4 23		15			1/2	25/26
Немачка	1			13/15 16	1/24	3/4				3		25/26
Норвешка	1			12/13 15/16	1/17 24	3/4						25/26
Пољска	1	27		13/15 16	1	10/14		15		5	1	1/8 25
Португалија	1			15/16	1/3	14		15			1/11	25/16
Русија	1/2/8	23	8		1/2 9	12					7	12
САД	1/15	19			28		4		3	8	11/12	25
Србија	1/2 7	15	*		1/2							
Француска	1			15/16	1/8 24	3/4	14	15			1/11	25
Холандија	1			13/15 16	24	3/4						25/26
Швајцарска	1			13/15 16	24	3/4		1				25
Шведска	1/6			13/15 16	1/24	3/4 23					3	25/26
Шпанија	1/6			13/15	1			15		12	1	6/8 25

* Велики петак, 1. и 2. дан Ускрса се слави у различито време јер су "покретни" празници.

НАЗИВИ, КОДОВИ И ОЗНАКЕ НЕКИХ ВАЛУТА СВЕТА¹⁾

Назив земље	Алфа 2 код	Назив валуте	Валутни код А
Авганистан	AF	афгани	AFA
Албанија	AL	лек	ALL
Алжир	DZ	алжирски динар	DZD
Америчка Самоа	AS	амерички долар	USD
Андора	AD	евро	EUR
<i>Андора</i>	<i>AD</i>	<i>шпанска пезета</i>	<i>ESP</i>
<i>Андора</i>	<i>AD</i>	<i>француски франак</i>	<i>FRF</i>
<i>Андора</i>	<i>AD</i>	<i>андорска пезета</i>	<i>ADP</i>
Ангола	AO	кванза	AOA
Аргентина	AR	аргентински пезо	ARS
Арменија	AM	арменијски драм	AMD
Аустралија	AU	аустралијски долар	AUD
Аустрија	AT	евро	EUR
<i>Аустрија</i>	<i>AT</i>	<i>шиллинг</i>	<i>ATS</i>
Бахами	BS	бахамски долар	BSD
Бахреин	BH	бахреински динар	BHD
Бангладеш	BD	така	BDT
Барбадос	BB	барбадоски долар	BBD
Белорусија	BY	белоруска рубља	BYR
Белгија	BE	евро	EUR
<i>Белгија</i>	<i>BE</i>	<i>белгијски франак</i>	<i>BEF</i>
Боливија	BO	боливијано	BOB
<i>Боливија</i>	<i>BO</i>	<i>мџол</i>	<i>BOV</i>
Босна и Херцеговина	BA	конвертибилна марка	BAM
Боцвана	BW	пула	BWP
Бразил	BR	бразилски реал	BRL
Бугарска	BG	лев	BGL
<i>Бугарска</i>	<i>BG</i>	<i>бугарски лев</i>	<i>BGN</i>
Камбоџа	KH	риал	KHR
Канада	CA	канадски долар	CAD
Чад	TD	CFA Franc BEAC	XAF

¹⁾ www.carinskatarifa.com

Назив земље	Алфа 2 код	Назив валуте	Валутни код А
Чиле	CL	чилеански пезос	CLP
Кина	CN	јуан ренминби	CNY
Колумбија	CO	колумбијски пезос	COP
Хрватска	HR	хрватска куна	HRK
Куба	CU	кубански пезос	CUP
Кипар	CY	кипарска фунта	CYP
Чешка Република	CZ	чешка круна	CZK
Данска	DK	данска круна	DKK
Еквадор	EC	амерички долар	USD
Египат	EG	египатска фунта	EGP
Естонија	EE	крун	EEK
Финска	FI	евро	EUR
<i>Финска</i>	<i>FI</i>	<i>марка</i>	<i>FIM</i>
Француска	FR	евро	EUR
<i>Француска</i>	<i>FR</i>	<i>француски франак</i>	<i>FRF</i>
Немачка	DE	евро	EUR
<i>Немачка</i>	<i>DE</i>	<i>немачка марка</i>	<i>DEM</i>
Гана	GH	цеди	GHC
Грчка	GR	евро	EUR
<i>Грчка</i>	<i>GR</i>	<i>драхма</i>	<i>GRD</i>
Гватемала	GT	кветзал	GTQ
Гвинеја	GN	гвинејски франак	GNF
Гвајана	GY	гвајански долар	GYD
Хаити	HT	гоурде	HTG
<i>Хаити</i>	<i>HT</i>	<i>амерички долар</i>	<i>USD</i>
Хондурас	HN	лемпира	HNL
Хонг Конг	HK	хонконшки долар	HKD
Мађарска	HU	форинта	HUF
Исланд	IS	исландска круна	ISK
Индија	IN	индијска рупија	INR
Индонезија	ID	рупија	IDR
Исламска Република Иран	IR	ирански риал	IRR
Ирак	IQ	ирачки динар	IQD
Ирска	IE	евро	EUR
<i>Ирска</i>	<i>IE</i>	<i>ирска фунта</i>	<i>IEP</i>

Назив земље	Алфа 2 код	Назив валуте	Валутни код А
Израел	IL	нови израелски шекел	ILS
Италија	IT	евро	EUR
<i>Италија</i>	<i>IT</i>	<i>италијанска лира</i>	<i>ITL</i>
Јапан	JP	јен	JPY
Јордан	JO	јордански динар	JOD
Казахстан	KZ	тенге	KZT
Кенија	KE	кенијски шилинг	KES
Демократска Народна Реп. Кореја	KP	севернокорејски вон	KPW
Република Кореја	KR	вон	KRW
Кувајт	KW	кувајтски динар	KWD
Киргистан	KG	сом	KGS
Летонија	LV	летонски латс	LVL
Либан	LB	либанска фунта	LBP
Лесото	LS	ранд	ZAR
<i>Лесото</i>	<i>LS</i>	<i>лоти</i>	<i>LSL</i>
Либериа	LR	либериајски долар	LRD
Либијска Арапска Џамахирија	LY	либијски динар	LYD
Лихтенштајн	LI	швајцарски франак	CHF
Литванија	LT	литвански литус	LTL
Луксембург	LU	евро	EUR
<i>Луксембург</i>	<i>LU</i>	<i>луксембуршки франак</i>	<i>LUF</i>
Макао	MO	патака	MOP
Македонија, бив. југословенска Реп.	MK	денар	MKD
Мадагаскар	MG	мадагаскарски франак	MGF
Малта	MT	малтешка лира	MTL
Маршалска острва	MH	амерички долар	USD
Мартиник	MQ	евро	EUR
<i>Мартиник</i>	<i>MQ</i>	<i>француски франак</i>	<i>FRF</i>
Мексико	MX	мексички пезос	MXN
Савезне државе Микронезије	FM	амерички долар	USD
Република молдавија	MD	молдавски лев	MDL
Монако	MC	евро	EUR
<i>Монако</i>	<i>MC</i>	<i>француски франак</i>	<i>FRF</i>
Монголија	MN	тугрик	MNT
Мозамбик	MZ	метикал	MZM

Назив земље	Алфа 2 код	Назив валуте	Валутни код А
Намибија	NA	ранд	ZAR
<i>Намибија</i>	<i>NA</i>	<i>намибијски долар</i>	<i>NAD</i>
Непал	NP	непалска рупија	NPR
Холандија	NL	евро	EUR
<i>Холандија</i>	<i>NL</i>	<i>холандски гулден</i>	<i>NLG</i>
Нови Зеланд	NZ	новозеландски долар	NZD
Никарагва	NI	кордоба оро	NIO
Нигерија	NG	наира	NGN
Норвешка	NO	норвешка круна	NOK
Оман	OM	омански риал	OMR
Пакистан	PK	пакистанска рупија	PKR
Панама	PA	балбоа	PAB
<i>Панама</i>	<i>PA</i>	<i>амерички долар</i>	<i>USD</i>
Папуа Нова Гвинеја	PG	кина	PGK
Парагвај	PY	гуарани	PYG
Перу	PE	нови Сол	PEN
Филипини	PH	филипински резос	PHP
Пољска	PL	злот	PLN
Португалија	PT	евро	EUR
<i>Португалија</i>	<i>PT</i>	<i>португалски ескудо</i>	<i>PTE</i>
Порторико	PR	амерички долар	USD
Катар	QA	катарски риал	QAR
Румунија	RO	лев	ROL
Руска Федерација	RU	руска рубља	RUR
<i>Руска федерација</i>	<i>RU</i>	<i>руска рубља</i>	<i>RUB</i>
Руанда	RW	руандски франак	RWF
Самоа	WS	тала	WST
Сан Марино	SM	евро	EUR
<i>Сан Марино</i>	<i>SM</i>	<i>италијанска лира</i>	<i>ITL</i>
Сао Томе и Принципе	ST	добра	STD
Саудијска Арабија	SA	саудијски ријал	SAR
Сејшели	SC	сејшелска рупија	SCR
Сијера Леоне	SL	леоне	SLL
Сингапур	SG	сингапурски долар	SGD
Словачка	SK	словачка круна	SKK

Назив земље	Алфа 2 код	Назив валуте	Валутни код А
Словенија	SI	толар	SIT
Соломонска острва	SB	соломонски долар	SBD
Сомалија	SO	сомалијски шилинг	SOS
Јужна Африка	ZA	ранд	ZAR
Шпанија	ES	евро	EUR
<i>Шпанија</i>	<i>ES</i>	<i>шпанска пезета</i>	<i>ESP</i>
Србија	SRB	динар	RSD
Сри Ланка	LK	рупи Сри Ланке	LKR
Судан	SD	судански динар	SDD
Свазиленд	SZ	лилангени	SZL
Шведска	SE	шведска круна	SEK
Швајцарска	CH	швајцарски франак	CHF
Таџикистан	TJ	сомони	TJS
Уједињена Република Танзанија	TZ	танзанијски шилинг	TZS
Тајланд	TH	бахт	THB
Тунис	TN	тунижански динар	TND
Турска	TR	турска лира	TRL
Туркменистан	TM	манат	TMM
Уганда	UG	угандски шилинг	UGX
Украјна	UA	хривнија	UAH
Уједињени Арапски Емирати	AE	УАЕ дирхам	AED
Велика Британија	GB	фунта стерлинга	GBP
Сједињене Америчке Државе	US	амерички долар	USD
Уругвај	UY	уругвајски пезос	UYU
Узбекистан	UZ	узбекистански сум	UZS
Венецуела	VE	боливар	VEB
Вијетнам	VN	донг	VND
Јемен	YE	јеменски риал	YER
Замбија	ZM	квача	ZMK
Зимбабве	ZW	зимбабвеански долар	ZWD

ВАЗДУШНА УДАЉЕНОСТ НЕКИХ СВЕТСКИХ МЕТРОПОЛА, km

	Београд	Берлин	Буенос Ајрес	Калкута	Кејптаун	Екватор	Хонг Конг	Хонолулу	Лондон
Београд	-	983	10701	6279	7644	4980	7862	15200	1646
Берлин	983	-	11867	7040	9518	5821	8784	11814	920
Буенос Ајрес	10701	11867	-	16339	6931	3834	18240	12244	11070
Калкута	6279	7040	16339	-	9600	2503	2600	11320	7944
Кејптаун	7644	9518	6931	9600	-	3744	11694	18648	9560
Екватор	4980	5821	3834	2503	3744	-	2458	2365	5608
Хонг Конг	7862	8784	18240	2600	11694	2458	-	8984	9616
Хонолулу	15200	11814	12244	11320	18648	2365	8984	-	11712
Лондон	1646	920	11070	7944	9560	5608	9616	11712	-
Манила	9172	9833	17680	3520	11960	1605	1144	8496	10688
Москва	1656	1592	13280	5472	10060	6180	7080	11360	2464
Њујорк	7280	6441	8472	12672	12552	4520	12976	8081	5600
Париз	1419	864	11025	7840	9219	5367	9632	12040	336
Рио де Женеиро	8736	9993	2000	14920	6160	2539	17512	13440	9195
Сан Франциско	10046	9190	10379	12608	16544	4188	11248	3851	8704
Стокхолм	1619	804	12320	6683	10064	6574	8185	11128	1416
Сиднеј	16853	16000	11744	9030	11022	3736	7264	7993	16824
Токио	9318	8996	18561	5136	14774	3971	2960	6208	9680

АЗБУКА

АБЕЦЕДА

ГРЧКИ АЛФАБЕТ

А, а (a)	Н, н (n)	А, а	Л, л
Б, б (b)	Њ, њ (nj)	В, в	Љ, љ
В, в (v)	О, о (o)	С, с	М, м
Г, г (g)	П, п (p)	Ї, њ	Н, н
Д, д (d)	Р, р (r)	Ї, њ	Њ, њ
Ђ, ђ (đ)	С, с (s)	Д, д	О, о
Е, е (e)	Т, т (t)	Дџ, дџ	Р, р
Ж, ж (ž)	Ћ, ћ (ć)	Ђ, ђ	Р, р
З, з (z)	У, у (u)	Е, е	С, с
И, и (i)	Ф, ф (f)	Ф, ф	Ѓ, ѓ
Ј, ј (j)	Х, х (h)	Г, г	Т, т
К, к (k)	Ц, ц (c)	Н, н	У, у
Л, л (l)	Ч, ч (č)	Љ, љ	В, в
Љ, љ (lj)	Џ, џ (dž)	Ј, ј	З, з
М, м (m)	Ш, ш (š)	К, к	Џ, џ

Α, α alfa	Π, π pi
Β, β beta	Ρ, ρ ro
Γ, γ gama	Σ, σ sigma
Δ, δ delta	Τ, τ tau
Ε, ε epsilon	Υ, υ ipsilon
Ζ, ζ zeta	Φ, φ fi
Η, η eta	Χ, χ hi
Θ, θ teta	Ψ, ψ psi
Ι, ι jota	Ω, ω omega
Κ, κ kapa	
Λ, λ lambda	
Μ, μ mi	
Ν, ν ni	
Ξ, ξ ksi	
Ο, ο omikron	

НАЗИВИ ЗА МЕСЕЦЕ

	Српски	Хрватски	Словеначки	Македонски	Енглески	Руски	Старословенски
I	јануар	siječanj	januar	јануари	January	Январь	Коложег
II	фебруар	veljača	februar	февруари	February	Февраль	Сечко
III	март	ožujak	marec	март	March	Март	Дерикожа
IV	април	travanj	april	април	April	Апрель	Лежитрава
V	мај	svibanj	maj	мај	May	Май	Цветањ
VI	јун	lipanj	junij	јуни	June	Июнь	Трешњак
VII	јул	srpanj	julij	јули	July	Июль	Жетвар
VIII	август	kolovoz	avgust	август	August	Август	Гумник
IX	септембар	rujan	september	септември	September	Сентябрь	Поздерник
X	октобар	listopad	oktober	октомври	October	Октябрь	Шумопад
XI	новембар	studeni	november	ноември	November	Ноябрь	Студени
XII	децембар	prosinac	december	декември	December	Декабрь	Коледар

РИМСКИ БРОЈЕВИ

I = 1	XX = 20	CC = 200
II = 2	XXX = 30	CCC = 300
III = 3	XL = 40	CD = 400
IV = 4	L = 50	D = 500
V = 5	LX = 60	DC = 600
VI = 6	LXX = 70	DCC = 700
VII = 7	LXXX = 80	DCCC = 800
VIII = 8	XC = 90	CM = 900
IX = 9	C = 100	M = 1000
X = 10		

Метрички систем мера

Метарски систем мера усвојен је у нашој и већини осталих земаља за дужинске, површинске, запреминске, тежинске мере и мере за тачност. У метарском систему мера као основне јединице служе:

- **за дужину:** метар — четрдесетомилионити део дужине Земљиног меридијана;
- **за течности:** литар — запремина 1 kg воде на температури од 4°C под нормалним атмосферским притиском;
- **за тежину:** грам — тежина 1 cm³ воде на температури од 4° C под нормалним атмосферским притиском.

Мање и веће јединице од основних стоје међусобно у сразмери 1:10 и означавају се:

- **мање са:** деци – десети, санти – стоти, мили – хиљадити, и микро – милионити део;
- **веће са:** дека – десет, хекто – сто, и кило – хиљаду пута. На пример, код мера за дужину биће:

Мање од основне:	Веће од основне:
1 m = 10 dm (дециметар)	1 km (километар) = 1.000 m
1 dm = 10 cm (сантиметар)	1 hm (хектометар) = 100 m
1 cm = 10 mm (милиметар)	1 dkm (декаметар) = 10 m

Слично је код мера за тежину, код којих су веће од основне:

1 вагон = 10 t, 1 t (тона) = 1.000 kg, 1 q (квинтал) = 100 kg, 1 kg (килограм) = 1.000 g, 1 dkg (декаграм) = 10 g.

Мање јединице (дециграм, сантиграм и милиграм) употребљавају се само у специјалне сврхе, на пример, при дозирању лекова.

Основна јединица мере за површину је квадратни метар (m²). Остале јединице су:

Мања од основне:	Већа од основне:
1 m ² = 100 dm ²	1 km ² = 100 ha (хектара)
1 dm ² = 100 cm ²	1 ha = 100 a (ари)
1 cm ² = 100 mm ²	1 a = 100 m ²

Основна јединица мере за запремину је кубни метар (m^3). Мање од основне су: $1 m^3 = 1.000 dm^3$, $1 dm^3 = 1.000 cm^3$ и $1 cm^3 = 1.000 mm^3$. Веће јединице за запремину од m^3 у пракси се ретко употребљавају.

За дужину

1 km (километар)	= 100 dkm = 1.000 m
1 hm (хектометар)	= 10 dkm = 100 m
1 m (метар)	= 10 dm = 100 cm = 1.000 mm
1 dm (дециметар)	= 10 cm = 100 mm
1 cm (центиметар)	= 10 mm
1 angstrom (A)	= 0,1 milimikrona

За површину

1 km ²	= 100 ha = 10.000 a
1 ha (хектар)	= 100 a = 10.000 m ²
1 a (ар)	= 100 m ²
1 m ²	= 10.000 cm ² = 1.000.000 mm ²

За запремину

1 km ³	= 1.000.000.000 m ³
1 m ³	= 1.000 dm ³ = 1.000.000 cm ³
1 dm ³	= 1.000 cm ³ = 1.000 mm ³

За течност

1 hl (хектолитар)	= 1.000 dl = 10.000 cl
1 l (литар)	= 10 dl = 100 cl = 1.000 ml
1 dl (децилитар)	= 10 cl = 100 ml
1 cl (центилитар)	= 10 ml

За тежину

1 вагон	= 10 тона = 10.000 kg
1 тона	= 10 q = 1.000 kg
1 q (цента)	= 100 kg
1 kg	= 10 hg = 1.000 g
1 hg (хектограм)	= 10 dkg = 100 g
1 dkg (декаграм)	= 10 g
1 g (грам)	= 1/ 1.000 kg
1 cg (центиграм)	= 1/ 100 g
1 mg (милиграм)	= 1/ 1.000 g
1 карат (драго камење)	= 200 mg

Старе мере

1 m	= 0,527 хвати	1 m ²	= 0,278 кв. хвати
1 m ³	= 0,147 куб. хвати	1 ha	= 1,74 јутра = 2 780 кв. хвати

1 дунум = 1 000 m² = 0,1 ha

1 хват = 1,896 m

1 кв. хват = 3,597 m²

1 куб. хват = 6,821 m³

1 јутро = 1600 кв. хвати = 5 755 m² = 0,576 ha

1 ланац = 2 000 кв. хвати = 7 192 m² = 0,719 ha

Англосаксонске мере

АНГЛОСАКСОНСКЕ МЕРЕ (претварање у метричке и обрнуто)

Дужинске мере

1 морска миља	= 1,853 km	1 km	= 0,54 морске миље
1 миља	= 1,609 km	1 km	= 0,621 миља
1 чен	= 20,116 m	1 m	= 0,05 чена
1 јард	= 0,914 m	1 m	= 1,094 јарда
1 стопа	= 0,305 m	1 m	= 3,281 стопа
1 палац, инч	= 2,54 cm	1 cm	= 0,394 палца

Површинске мере

1 кв. миља	= 2,59 km ²	1 km ²	= 0,386 кв. миље
1 акр	= 0,405 ha	1 ha	= 2,471 акра
1 кв. јард	= 0,836 m ²	1 m ²	= 1,196 кв. јарда
1 кв. стопа	= 0,093 m ²	1 m ²	= 10,764 кв. стопа
1 кв. палац	= 6,452 cm ²	1 cm ²	= 0,155 кв. палца

Запреминске мере

1 брит. бушел	= 36,348 lit.	1 lit.	= 0,0275 брит. бушела
1 амер. бушел	= 35,239 lit.	1 lit.	= 0,0284 амер. бушела
1 брит. галон	= 4,546 lit.	1 lit.	= 0,22 брит. галона
1 амер. галон	= 3,785 lit.	1 lit.	= 0,264 амер. галона
1 брит. квант	= 1,137 lit.	1 lit.	= 0,88 брит. кванта
1 амер. квант	= 0,946 lit.	1 lit.	= 1,057 амер. кванта
1 куб. јард	= 0,765 m ³	1 m ³	= 1,308 куб. јарда
1 куб. стопа	= 0,028 m ³	1 m ³	= 35,315 куб. стопа
1 куб. палац	= 16,387 cm ³	1 cm ³	= 0,061 куб. палца

Тежинске мере

1 дугачка t	= 1,016 t	1 t	= 0,984 дугачке t
1 кратка t	= 0,907 t	1 t	= 1,102 кратке t
1 фунта	= 0,454 kg	1 kg	= 2,205 фунте
1 унца	= 28,35 g	1 g	= 0,035 унце

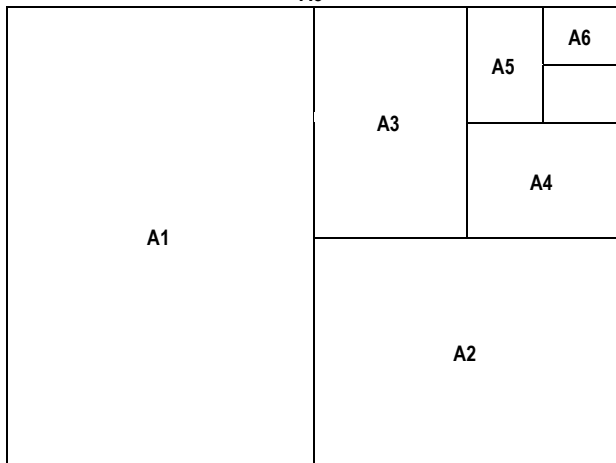
МЕРЕ ПАПИРА

ФОРМАТИ ХАРТИЈЕ

ознака мера у мм

А формат	Б формат	Ц формат
A0 841 × 1189	B0 1000 × 1414	C0 917 × 1297
A1 594 × 841	B1 707 × 1000	C1 648 × 971
A2 420 × 594	B2 500 × 707	C2 458 × 648
A3 297 × 420	B3 353 × 500	C3 324 × 458
A4 210 × 297	B4 250 × 353	C4 229 × 324
A5 148 × 210	B5 176 × 250	C5 162 × 229
A6 105 × 148	B6 125 × 176	C6 114 × 162
A7 74 × 105	B7 88 × 125	C7 81 × 114
A8 52 × 74	B8 62 × 88	C8 57 × 81
A9 37 × 52	B9 44 × 62	C9 40 × 87

A₀

Комплексни бројеви

$$i = \sqrt{-1} ; i^2 = -1 ; x + iy = e^{x \sin y}$$

Дефиниција логаритма

Ако је $b^x = a$ онда је $x = \log_b a$.

Из тога произлази: $b^{\log_b a} = a$.

$$\log_b 0 = \pm\infty, \text{ према томе да ли је } b < 1 \text{ . } \log_b 1 = 0 \text{ .}$$

Декадни (log) и природни логаритам (ln):

База декадних логаритама: 10; база природних логаритама: $e = 2,7182818284590\dots$

$$\log x = \ln x \cdot \log e$$

Квадратна једначина

$$ax^2 + bx + c = 0 ; x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

Каматни рачун

k = камате, p = постотак, g = главница, v и d = време (v – у годинама, d – у данима)

За године:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot v}{100}, \quad g = \frac{100 \cdot k}{p \cdot v}, \quad p = \frac{100 \cdot k}{g \cdot v}, \quad v = \frac{100 \cdot k}{g \cdot p}$$

За дане:

$$k = \frac{g \cdot p \cdot d}{36000}, \quad g = \frac{36000 \cdot k}{p \cdot d}, \quad p = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot d}, \quad d = \frac{36000 \cdot k}{g \cdot p}$$

Златни пресек

$$a : x = x : (a - x), \quad a > x$$

Комбинаторика

Пермутације:

Број пермутација од n елемената, од којих се ниједан не понавља:

$$P(n) = 1 \cdot 2 \cdot 3 \dots n = n!$$

Пермутације с понављањем елемената (r неједнаких и s једнаких елемената)

$$P_{r,s}(n) = \frac{n!}{r!s!}$$

Комбинације:

Број комбинација r -тог реда од n елемената:

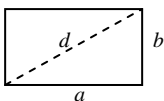
а) без понављања
$$K_r(n) = \frac{n(n-1)\dots(n-r+1)}{r!} = \binom{n}{r}; \binom{n}{0} = 1$$

б) с понављањем
$$K'_r(n) = \frac{n(n+1)\dots(n+r-1)}{r!} = \binom{n+r-1}{r}$$

ГЕОМЕТРИЈА

Обим и површина геометријских слика

Правоугаоник

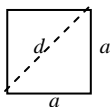

$$O = 2(a+b)$$

$$P = ab$$

$$d = \sqrt{a^2 + b^2}$$

Квадрат

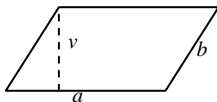

$$O = 4a$$

$$P = a^2$$

$$d = a\sqrt{2}$$

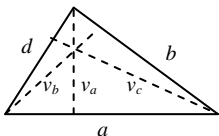
Паралелограм

$$O = a(a+b)$$

$$P = av$$

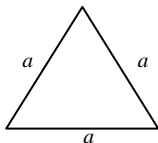
Неједнакостранични троугао

$$O = a + b + c$$

$$P = \frac{a \cdot v_a}{2} = \frac{b \cdot v_b}{2} = \frac{c \cdot v_c}{2}$$

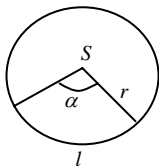
Једнакостранични троугао

$$O = 3a$$

$$P = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4}$$

Кружница и лук

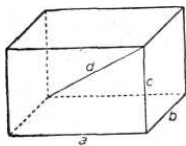

$$O = 2r\pi$$

$$l = \frac{r\pi\alpha}{180^\circ}$$

Обим и запремина геометријских фигура

Квадар

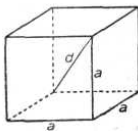

$$O = 2(ab + ac + bc)$$

$$V = abc$$

$$d = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

Коцка

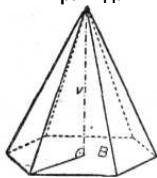

$$O = 6a^2$$

$$V = a^3$$

$$d = a\sqrt{3}$$

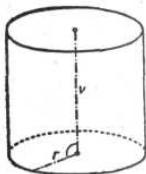
Пирамида

$$O = B + P$$

$$V = \frac{B \cdot v}{3}$$

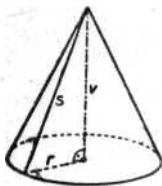
Ваљак

$$O = 2r\pi(r+v)$$

$$V = r^2\pi v$$

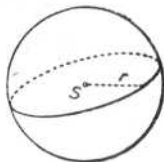
Купа

$$O = r\pi(r+s)$$

$$V = \frac{r^2\pi v}{3} \quad V = a^3$$

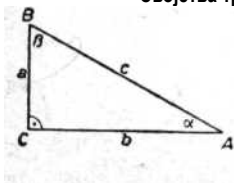
Лопта

$$O = 4r^2\pi$$

$$V = \frac{4r^3\pi}{3}$$

Својства тригонометријских функција

$$\sin \alpha = \frac{a}{c} = \cos \beta$$

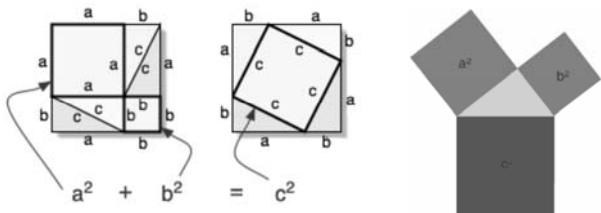
$$\cos \alpha = \frac{b}{c} = \sin \beta$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{a}{b} = \operatorname{cot} \beta$$

$$\operatorname{cot} \alpha = \frac{b}{a} = \operatorname{tg} \beta$$

Питагогина теорема

Питагогина теорема (Еуклид, Елементи, Књига I, Пропозиција 47, према Томасу Л. Хету, у преводу са енглеског) гласи: У правоуглом троуглу квадрат на страници насупрот правога угла једнак је квадратима на страницама које образују прави угао. Питагогина теорема је један од најславнијих резултата теорије паралела, засноване на Еуклидовом Петом постулату. Теорема са истим именом и интуитивно истом садржином у теорији векторских простора једноставна је последица основних особина скаларног производа.

СТАТИСТИЧКИ ПОЈМОВИ

Статистика је наука која се бави квантитативним прорачунавањем масовних појава у циљу изналажења њихових квантитативних особина.

Рачун вероватноће

$$v = \frac{P}{m}, \text{ (} p \text{ повољни, } m \text{ могући случајеви)}$$

Аритметичка средња вредност (\bar{x} - за узорак или μ - основни скуп) представља количник збира свих вредности обележја и њиховог броја, тј.

а) проста аритметичка средина (за негруписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n}$$

б) пондерисана аритметичка средина (за груписане податке):

$$\bar{x} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \cdot x_i}{\sum_{i=1}^k f_i}$$

где је: k – укупан број група (класа), x_i – вредност обележја, а f_i – одговарајуће фреквенције. Фреквенције с којима се множе поједине вредности обележја називају се пондери или тежине, па се помоћу њих

израчуната аритметичка средина зове пондерисана, сложена или мерна аритметичка средина.

Геометријска средина се дефинише као n -ти корен из производа свих вредности дистрибуције, те се

а) проста геометријска средина (за негруписане податке) израчунава:

$$G = \sqrt[n]{x_1 \cdot x_2 \cdot \dots \cdot x_n} = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n x_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, n$$

б) пондерисана геометријска средина (за раздебуу фреквенција, тј. за груписане податке) израчунава по обрасцу:

$$G = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[k]{x_i^{f_1} \cdot x_i^{f_2} \cdot \dots \cdot x_i^{f_k}}}{\sum_{i=1}^k f_i} = \frac{\sum_{i=1}^k f_i \sqrt[k]{\prod_{i=1}^k x_i^{f_i}}}{\sum_{i=1}^k f_i}, \quad x_i > 0 \quad \wedge \quad i = 1, 2, \dots, k$$

Модус се дефинише као позициона средња вредност обележја које се најчешће јавља у серији, тј. вредност групе с највећом фреквенцијом. Другим речима, модус једне дистрибуције фреквенција је вредност око које обележја показују највећу тенденцију груписања.

За серије груписаних података у виду интервала модус није јасно уочљив. Треба га тражити у интервалу с највећом фреквенцијом, који се назива модалним и одређује се помоћу обрасца:

$$M_0 = g_1 + \frac{f_m - f_d}{(f_m - f_d) + (f_m - f_g)} \cdot d$$

где је:

g_1 – доња граница модалног интервала,

f_m – фреквенција модалног интервала,

f_d – фреквенција интервала који претходи модалном

f_g – фреквенција интервала који је иза модалног

d – дужина групног (класног) интервала.

Медијана је позициона средња вредност обележја која дели суму свих фреквенција сређене статистичке серије на два једнака дела, односно то је вредност обележја коју има средњи члан сређене серије. Отуда је медијана врло погодна за оне серије код којих се јављају екстремне вредности.

а) Када су дати негруписани подаци, тада се медијана одређује тако што се прво формира сређени растући низ, а потом

- ако је непаран број података, медијана је једнака средишњем податку у серији $M_e = X_{\frac{n+1}{2}}$

- а ако је паран број података, медијана је једнака полузбиру два средишња податка у серији $M_e = \frac{X_{\frac{n}{2}} + X_{\frac{n}{2}+1}}{2}$

б) Ако су дати груписани (пондерисани) подаци, сређени у растући низ и приказани дистрибуцијом фреквенција, онда прво треба одредити кумулативни низ фреквенција. Како медијална вредност дели дистрибуцију на два једнака дела, то треба наћи у ком се броју кумулативног низа налази средишњи члан серије наспрам кога лежи вредност обележја које представља медијану.

Место централног члана за серију:

- непарну $\frac{\sum f_i + 1}{2}$
- парну $\frac{\sum f_i}{2} \quad i \quad \frac{\sum f_i}{2} + 1$

За израчунавање медијане груписаних података у виду интервалне дистрибуције фреквенција може послужити следећи образац:

$$M_e = g_1 + \frac{\frac{\sum_{i=1}^k f_i}{2} - K_{i-1}}{f_m} \cdot d$$

где је:

g_1 – доња граница медијалног интервала

$\sum f_i$ – број података у серији

K_{i-1} – кумулативна фреквенција групе која претходи медијалној

f_m – фреквенција медијалне групе

d – дужина групних интервала

Варијанса или **средње квадратно одступање** (s^2 - за узорак или σ^2 - основни скуп) јесте мера дисперзије која показује просечно квадратно одступање појединих чланова, односно вредности обележја у серији података од њихове аритметичке средине.

а) За негруписане податке

$$\begin{aligned} \text{- основни скуп} \quad \sigma^2 &= \frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N} & \text{или} \quad \sigma^2 &= \frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2 \\ \text{- узорак} \quad s^2 &= \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1} & \text{или} \quad s^2 &= \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1} . \end{aligned}$$

Стандардна девијација (s - за узорак или σ - основни скуп) по дефиницији је квадратни корен из средине квадрата одступања од аритметичке средине (варијансе) и као показатељ апсолутне дисперзије највише се употребљава. То је основна мера за дефинисање величине варијације и има велику примену за мерење апсолутних варијација обележја. Она ће по правилу бити већа за серије чије су вредности обележја веће, а мања за серије с мањим вредностима обележја.

а) Стандардна девијација за негруписана обележја израчунава се према следећем обрасцу:

$$\begin{aligned} \text{- За основни скуп} \quad \sigma &= \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \mu)^2}{N}} & \text{или} \quad \sigma &= \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N X_i^2}{N} - \mu^2} \\ \text{- За узорак} \quad S &= \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}} & \text{или} \quad S &= \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 - n\bar{x}^2}{n-1}} \end{aligned}$$

МЕТОД УЗОРКА

Најпотпуније информације о анализираном обележју основног скупа добијамо статистичким пописом свих јединица тог скупа. Међутим, у статистичким испитивањима ретко се јавља могућност обухватања свих јединица основног скупа јер би то захтевало врло сложен, дуготрајан и скуп процес. Отуда се статистичка истраживања, захваљујући примени теорије вероватноће, све више заснивају на делимичном посматрању, односно на примени метода узорка.

Део основног скупа чије су јединице изабране на случајан начин назива се **узорак**. Узорак представља репрезентативни део статистичког скупа (по својим карактеристикама одговара скупу из кога је узет), те се анализа заснована на примени узорка назива **репрезентативни метод**. Постоји више метода за избор узорка из основног скупа. У начелу, све се своде на две основне групе:

- a) **потпуно случајан избор и**
- b) **контролисан избор.**

Узорци се могу бирати из коначног или бесконачног основног скупа. Из основног скупа величине N могуће је изабрати већи број различитих узорака величине n :

- без враћања
$$K = \binom{N}{n} = \frac{N!}{n!(N-n)!}$$

- с враћањем
$$K = N^n$$

Случајан избор јединица у узорак може се остварити на различите начине. У пракси се најчешће користи *таблица случајних бројева*, а у новије време генерисање случајних бројева на рачунару.

СТАТИСТИЧКА АНАЛИЗА ВРЕМЕНСКИХ СЕРИЈА

Временска серија је приказ развоја једне појаве који илуструје промене на које је појава наилазила. Промене које временски низ података садржи резултат су различитих утицаја који су на појаву деловали различитим интензитетом и у различито време. Правилност развоја тих појава је различита и зависна је од дужине временског периода на који

се односи. Дужи временски период посматрања ствара већу могућност уочавања тенденција развоја и динамику промене уочене појаве. Анализом временске серије установљавају се правилности и законитости које се испољавају у варијацији појаве током времена. До варијације неке појаве у времену долази услед утицаја разних фактора, који су разноврсни како по свом трајању, тако и по начину деловања. Дејства тих фактора су различита, али сви изазивају промене које су уочљиве и које представљају флукуације у облику различитих колебања помоћу којих се описује развојни ток појаве.

Ове чињенице указују да се временска серија може посебном статистичком методологијом и статистичком техником рашчланити на неколико компонената које карактеришу различите промене, и то: *тренд* (*T* представља дугорочну тенденцију развоја серије), *цикличне варијације* (*C* јесу осцилације с променљивим периодом, који је дужи од 12 месеци, и зато се често та компонента не раздваја од тренда), *сезонске варијације* (*S* имају периодичку од 12 месеци и показују утицај појединих месеци у години), и *случајне* или *нерегуларне варијације* (*N*), од којих последње представљају остатак комплекса алеаторних варијација. Пета компонента – структурна или органска трансформација, није у домену статистичких истраживања.

Тренд је тенденција развоја посматране појаве у извесном периоду, који је настао као резултат постојаних фактора чије се дејство испољава на дужи рок у одређеном правцу. Овакве тенденције могу се изразити помоћу линеарне и криволинијске функције. Та дефинисана линија, без обзира на то ког је облика, која изражава тенденцију појаве на дужи рок, назива се тренд. Тренд се дефинише као функција која има свој математички израз.

Сезонске варијације обухватају оне промене појава које се понављају сваке године у исто време и у истом смеру (истом смислу). Узроци тих промена су резултат дејства најчешће климатских фактора. Како су ти услови различити од рејона до рејона, па и у оквиру истог рејона, то говори о одређеном померању климатских услова, као и о потреби посматрања сезонских варијација дуже од једне године. Сезонске варијације које се током више година не мењају систематски сматрају се стабилним. Насупрот њима, нестабилне сезонске варијације показују

систематске промене (повећање или смањење). Сезонске варијације су присутне у свим привредним областима, а посебно у пољопривреди, грађевинарству и туризму. Познавање сезонских варијација је веома значајно ради благовременог планирања свих неопходних ресурса за производњу, али и пласман финалних производа.

РЕЛАТИВНИ БРОЈЕВИ

Временска серија у необрађеном стању изражава апсолутну варијацију посматране статистичке масе. Међутим, иако апсолутни бројеви имају велики значај, у одређеној фази статистичког истраживања они не могу задовољити све наше потребе у погледу статистичке анализе. Упоредјујући апсолутне бројеве неког статистичког низа дефинишемо само апсолутне висине фреквенција. Зато, када се пореде промене неког обележја, да би се добио одговор на питање колико се једна вредност променила у односу на другу, уместо апсолутних бројева степен промене се мери релативним бројевима.

Методом релативних бројева или односа могу се упоређивати како истоимени, тако и различити подаци, односно појаве и величине. Ако се упоређују истоимени подаци, тј. појаве и величине, онда је тај однос хомоген, а вредност тог релативног броја зове се индекс. У случају упоређења различитих вредности и величина њихов однос је хетероген, а релативни број назива се коефицијент.

Иако има неколико врста релативних бројева, начин њиховог израчунавања је идентичан и веома једноставан:

$$\text{Релативна вредност} = \frac{\text{Рачунска (текућа) вредност}}{\text{Основна (базна) вредност}} \cdot 100\%$$

Ако је текућа вредност врло мала у односу на базу, онда добијени резултат мерења množимо са 1000 и уместо процента употребљавамо промил (‰) као јединицу мере.

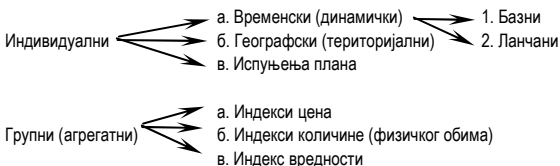
Релативне вредности изражавају међусобне односе масовних појава и према циљу упоређивања разликујемо неколико типова релативних бројева:

1. Релативни бројеви структуре (индекси структуре)
2. Индекси (индексни бројеви)
3. Показатељи интензитета (статистички коефицијенти).

Релативни бројеви структуре или индекси структуре јесу статистичке мере које дају потпуне информације о саставу појаве, тј. односима између фреквенција појединих група или категорија, и укупног броја статистичких јединица посматраног обележја. Добијени количник množимо са 100, 1.000 или 10.000, у зависности од тога да ли их желимо изразити у процентима (%), промилима (‰) или продецимилима (‰‰).

Под **индексима** у статистици подразумевамо релативне бројеве којима се упоређује ниво (обим) истоимених целокупности, на основу којих се брзо стиче прецизна представа о правцу и јачини промена одговарајуће појаве. Индекси су неименовани бројеви који изражавају колико је пута већи или мањи ниво или обим једне појаве од нивоа друге, у различитим моментима простора или времена. При томе, појаве које се упоређују треба претходно да буду сведене на исту јединицу мере.

У складу с тим да ли прате промене једне или више појава, индекси се деле на **индивидуалне** и **групне**, а они даље према сврси и значају упоређења на:

Временски индекси или **индекси динамике** изражавају релативне промене једне временске серије, тј. прате промену једне појаве у узастопним временским периодима. Упоређивање елемената динамичке серије може се извести на два начина:

Први се карактерише избором једне сталне базе и сви елементи временске серије упоређују се с том сталном базом. Тако добијени односи множе се обично са 100, те показују процентуалне промене

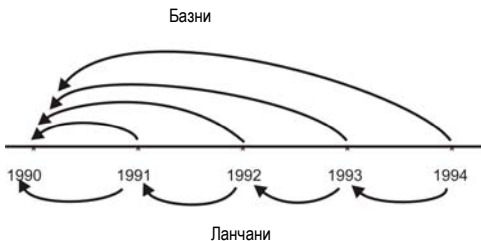
посматране појаве у односу на базни период. Овакви индекси називају се **базни индекси** или **индекси са сталном базом**. База може бити било који податак из серије или просек појаве за посматрани период.

$$\frac{y_1}{y_b}, \frac{y_2}{y_b}, \frac{y_3}{y_b}, \dots, \frac{y_n}{y_b}, \quad \text{односно} \quad I_i = \frac{y_i}{y_b} \cdot 100\%, \quad i=1,2,\dots,n$$

Други начин израчунавања индекса је такав да се сваки члан серије упоређује с претходним чланом и показује, зависно од тога да ли је изнад или испод 100%, релативан раст, односно опадање обима или нивоа посматране појаве у односу на претходни члан серије. У том случају база се стално помера од члана до члана серије и такве индексе **називамо индекси са променљивом базом** или **ланчани индекси**:

$$\frac{y_2}{y_1}, \frac{y_3}{y_2}, \dots, \frac{y_n}{y_{n-1}}, \quad \text{односно} \quad L_i = \frac{y_i}{y_{i-1}} \cdot 100\%, \quad i=2, 3, \dots, n.$$

Поступак израчунавања базних и ланчаних индекса може се и шематски приказати:

Групни (агрегатни) индекси изражавају варијације више временских серија међусобно повезаних. Основна тешкоћа при израчунавању групних индекса састоји се у правилном дефинисању пондера. Пондери треба да одговарају не само природи појаве, него и да изражавају њену структуру. Захваљујући правилном избору коефицијената пондерације, агрегатни индекс, у виду јединственог показатеља, осликава општу динамику свих делова сложене појаве. Сваки од производа (агрегата)

састоји се од два чиниоца: један представља појаву, тј. обележје (количина, цена, ...), чију промену израчунавамо и назива се *индицирана вредност*, а други је коефицијент упоредивости, тј. *коефицијент пондерације*.

Када се израчунава индекс физичког обима производње за пондер се обично бирају цене компонената групе производа, а када се израчунава индекс цена за пондер се бирају количине за посматране артикле. Постоји више начина за избор пондера, а најчешћи су:

- ▶ Први начин је да се за пондере узму вредности из базне године, тзв. Ласпеуерсов метод,
- ▶ Други начин је да се за пондере узму вредности из текуће године, тзв. Пасхеов метод,
- ▶ Трећи начин представља комбинацију пондера из базног и текућег периода, а израчунати индекс се назива идеални или Фишеров индекс.

Агрегатни индекси добијају свој назив увек од назива индициране вредности.

ФИЗИКА

Јединице за дужину

1 μ (микрон) = 0,001 mm = 10^{-4} cm

1 m μ (милимикрон) = 0,001 μ = 10^{-7} cm

Мере за топлоту

1 Целзијусов степен ($^{\circ}\text{C}$) је стоти део температурне разлике између тачке смрзавања и тачке кључања чисте воде под нормалним атмосферским притиском. Фаренхајтов степен ($^{\circ}\text{F}$) је 180, а Реомиров ($^{\circ}\text{R}$) 80. део ове разлике.

	Тачка смрзавања	Тачка кључања	Температурна разлика
По Целзијусу	0	100	100
По Реомиру	0	80	80
По Фаренхајту	32	212	180

$1^{\circ}\text{C} = 0,8^{\circ}\text{R} = 1,8^{\circ}\text{F}$
 $1^{\circ}\text{R} = 2,25^{\circ}\text{F} = 1,15^{\circ}\text{C}$
 $1^{\circ}\text{F} = 0,5556^{\circ}\text{C} = 0,4444^{\circ}\text{R}$

Килокалорија (kcal) јесте количина топлоте која је потребна да се температура 1 kg чисте воде повиси за 1°C , и то са $14,5^{\circ}\text{C}$ на $15,5^{\circ}\text{C}$ једнака је 427 kgm (килограм-метара).

Степени температуре

$$\text{Целзијусови} \quad T_C = \frac{5}{4}T_R = (T_F - 32) \cdot \frac{5}{9}$$

$$\text{Реомирови} \quad T_R = \frac{4}{5}T_C = (T_F - 32) \cdot \frac{4}{9}$$

$$\text{Фаренхајтови} \quad T_F = \frac{9}{5}T_C + 32 = \frac{9}{4}T_R + 32$$

Електричне мерне јединице

Јачина струје = 1 ампер (A)

Капацитет = 1 фарад (F)

Електрични отпор = 1 ом (Ω)

Фреквенција = 1 херц (Hz)

Напон струје = 1 волт (V)

Густина магнетног тока = 1 тесла (T)

Количина електрицитета = 1 кулон (CL)

Снага струје = 1 ват (W)

Енергија = 1 џул (J)

За брзину

1 m/sec = брзина којом тело за 1 секунду пређе пут од 1 метра

1 чвор = 1 миља на сат = 0,5 m/sec

1 max (M) = 1224 km/h

Физичке константе

Константа гравитације

$G = 6,7 \cdot 10^{-8} \text{ din cm}^2 \text{ g}^{-1}$

Маса електрона

$m = 9,107 \cdot 10^{-28} \text{ g}$

Брзина светлости

$c = 299790 \text{ km/s}$

Брзина звука у уздуху код 10°C

337,6 m/s

ХЕМИЈА

ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ

Атомски број	НАЗИВ	Ознака	Релативна атомска маса	Врста елемента
1	Водоник	H	1,01	гасовити
2	Хелијум	He	4,00	племенити гас
3	Литијум	Li	6,94	чврсти
4	Берилијум	Be	9,01	чврсти
5	Бор	B	10,82	чврсти
6	Угљеник	C	12,01	чврсти
7	Азот	N	14,01	гасовити
8	Кисеоник	O	16,00	гасовити
9	Флуор	F	19,00	гасовити
10	Неон	Ne	20,18	племенити гас
11	Натријум	Na	23,00	чврсти
12	Магнезијум	Mg	24,32	чврсти
13	Алуминијум	Al	26,98	чврсти
14	Силицијум	Si	28,09	чврсти
15	Фосфор	P	30,89	чврсти
16	Сумпор	S	32,07	чврсти
17	Хлор	Cl	35,46	гасовити
18	Аргон	Ar	39,94	племенити гас

Атомски број	НАЗИВ	Ознака	Релативна атомска маса	Врста елемента
19	Калијум	K	39,10	чврсти
20	Калцијум	Ca	40,08	чврсти
21	Скандијум	Sc	44,96	чврсти
22	Титан	Ti	47,88	чврсти
23	Ванадијум	V	50,94	чврсти
24	Хром	Cr	52,00	чврсти
25	Манган	Mn	54,94	чврсти
26	Гвожђе	Fe	55,85	чврсти
27	Кобалт	Co	58,93	чврсти
28	Никл	Ni	58,69	чврсти
29	Бакар	Cu	63,55	чврсти
30	Цинк	Zn	65,38	чврсти
31	Галијум	Ga	69,72	чврсти
32	Германијум	Ge	72,59	чврсти
33	Арсен	As	74,92	чврсти
34	Селен	Se	78,96	чврсти
35	Бром	Br	79,90	течни
36	Криптон	Kr	83,80	племенити гас
37	Рубидијум	Rb	85,47	чврсти
38	Стронцијум	Sr	87,62	чврсти
39	Итријум	Y	88,91	чврсти
40	Цирконијум	Zr	91,22	чврсти
41	Ниобијум	Nb	92,91	чврсти
42	Молибден	Mo	95,94	чврсти
43	Техницијум	Tc	98,00	радиоактивни
44	Рутенијум	Ru	101,07	чврсти
45	Радијум	Rh	102,91	чврсти
46	Паладијум	Pd	106,42	чврсти
47	Сребро	Ag	107,87	чврсти
48	Кадмијум	Cd	112,41	чврсти
49	Индијум	In	114,82	чврсти
50	Калај	Sn	118,69	чврсти
51	Антимон	Sb	121,75	чврсти
52	Телур	Te	127,60	чврсти

Атомски број	НАЗИВ	Ознака	Релативна атомска маса	Врста елемента
53	Јод	I	126,90	чврсти
54	Ксенон	Xe	131,29	племенити гас
55	Цезијум	Cs	132,91	чврсти
56	Баријум	Ba	137,33	чврсти
57	Лантан ¹⁾	La	138,91	чврсти
58	Церијум	Ce	140,12	чврсти
59	Празеодијум	Pr	140,91	чврсти
60	Неодијум	Nd	144,24	чврсти
61	Прометијум	Pm	(145)	радиоактивни
62	Самаријум	Sm	150,36	чврсти
63	Еуропијум	Eu	151,96	чврсти
64	Гадолинијум	Gd	157,25	чврсти
65	Тербијум	Tb	158,93	чврсти
66	Диспозијум	Dy	162,50	чврсти
67	Холмијум	Ho	164,93	чврсти
68	Ербијум	Er	167,26	чврсти
69	Тулијум	Tm	168,93	чврсти
70	Итербијум	Yb	173,04	чврсти
71	Лутецијум	Lu	174,97	чврсти
72	Хафнијум	Hf	178,49	чврсти
73	Тантал	Ta	180,95	чврсти
74	Волфрам	W	183,85	чврсти
75	Ренијум	Re	186,21	чврсти
76	Осмијум	Os	190,20	чврсти
77	Иридијум	Ir	192,22	чврсти
78	Платина	Pt	195,08	чврсти
79	Злато	Au	196,97	чврсти
80	Жива	Hg	200,59	течни
81	Талијум	Tl	204,38	чврсти
82	Олово	Pb	207,20	чврсти
83	Бизмут	Bi	208,98	чврсти
84	Полонијум	Po	(209)	радиоактивни

¹⁾ Од атомске масе 57 до 71 су лантан и лантанити.

Атомски број	НАЗИВ	Ознака	Релативна атомска маса	Врста елемента
85	Астат	At	(210)	радиоактивни
86	Радон	Rn	(222)	племенити гас
87	Францијум	Fr	(223)	радиоактивни
88	Радијум	Ra	226,03	радиоактивни
89	Актинијум ¹⁾	Ac	227,03	радиоактивни
90	Торијум	Th	232,04	радиоактивни
91	Протактинијум	Pa	231,04	радиоактивни
92	Уран	U	238,03	радиоактивни
93	Нептунијум	Np	237,05	радиоактивни
94	Плутонијум	Pu	(244)	радиоактивни
95	Америцијум	Am	(243)	вештачки
96	Киријум	Cm	(247)	вештачки
97	Берклијум	Bk	(247)	вештачки
98	Калифорнијум	Cf	(251)	вештачки
99	Ајнштанијум	Es	(254)	вештачки
100	Фермијум	Fm	(257)	вештачки
101	Менделјевијум	Md	(256)	вештачки
102	Нобелијум	No	(254)	вештачки
103	Лоренцијум	Lr	(257)	вештачки
104	Радефордијум	Rf	257,00	вештачки
105	Дубнијум	Db	261,00	вештачки
106	Сиборгијум	Sg	259,00	вештачки
107	Боријум	Bh	261,00	вештачки
108	Хасијум	Hs	265,00	вештачки
109	Мајтнеријум	Mt	266,00	вештачки
110	Дармштатијум	Ds	269,00	вештачки
111	Рендгенијум	Rg	272,00	вештачки
112	Унунбијум	Uub	277,00	вештачки
113	Унунтријум	Uut	284,00	вештачки
114	Унунквадијум	Uuq	288,00	вештачки
115	Унунпентијум	Uup	288,00	вештачки

¹⁾ Од атомске масе 89 до 103 су актинијум и актиноиди.

Периодни систем елемената

1	IA	1	H	2	He	2																																																																						
2	2	3	Li	Be	4	B	5	C	6	N	7	O	8	F	9	Ne	10																																																											
3	3	11	Na	Mg	12	Al	13	Si	14	P	15	S	16	Cl	17	Ar	18																																																											
4	4	19	K	Ca	20	Sc	21	Ti	22	V	23	Cr	24	Mn	25	Fe	26	Co	27	Ni	28	Cu	29	Zn	30	Ga	31	Ge	32	As	33	Se	34	Br	35	Kr	36																																							
5	5	37	Rb	Sr	38	Y	39	Zr	40	Nb	41	Mo	42	Tc	43	Ru	44	Rh	45	Pd	46	Ag	47	Cd	48	In	49	Sn	50	Sb	51	Te	52	I	53	Xe	54																																							
6	6	55	Cs	Ba	56	La	57	Hf	72	Ta	73	W	74	Re	75	Os	76	Ir	77	Pt	78	Au	79	Hg	80	Tl	81	Pb	82	Bi	83	Po	84	At	85	Rn	86																																							
7	7	87	Fr	Ra	88	+Ac	89	Rf	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171
		Lantanidi		58	Ce	59	Pr	60	Nd	61	Pm	62	Sm	63	Eu	64	Gd	65	Tb	66	Dy	67	Ho	68	Er	69	Tm	70	Yb	71	Lu																																													
		Aktinidi		90	Th	91	Pa	92	U	93	Np	94	Pu	95	Am	96	Cm	97	Bk	98	Cf	99	Es	100	Fm	101	Md	102	No	103	Lr																																													

АСТРОНОМИЈА

Општи подаци о планетама Сунчевог система¹⁾

ТЕРЕСТРИЧКЕ ПЛАНЕТЕ

Меркур

Средња удаљеност од Сунца	57,9 мил. km
Период ротације (дан)	58,6 земаљских дана
Време револуције (година)	87,9 земаљских дана
Пречник	4879 км
Тежина	100 земаљских Н = 38 Н на Меркуру

Венера

Средња удаљеност од Сунца	108 мил. km
Период ротације (дан)	243 земаљска дана
Време револуције (година)	224,7 земаљских дана
Пречник	12 104 км
Тежина	100 земаљских Н = 91 Н на Венери

Земља

Средња удаљеност од Сунца	150 мил. km
Период ротације (дан)	23,9 сати
Време револуције (година)	365,2 дана
Пречник	12756 км
Број месеца	1

Марс

Средња удаљеност од Сунца	228 мил. km
Период ротације (дан)	24,6 сати
Време револуције (година)	686,9 земаљских дана
Пречник	6794 км
Тежина	100 земаљских Н = 91 Н на Венери
Број месеца	2

ПАТУЉАСТА ПЛАНЕТА

Церера - највећи астероид

Средња удаљеност од Сунца	414 мил. km
Период ротације (дан)	9,1 сати
Време револуције (година)	4,6 земаљских година
Пречник	969 км
Тежина	100 земаљских Н = 3 Н на Церери

¹⁾ Извор: Национална географија, децембар 2006.

ГИГАНТСКЕ ПЛАНЕТЕ**Јупитер**

Средња удаљеност од Сунца	778,4 мил. km
Период ротације (дан)	9,9 сати
Време револуције (година)	11,9 земаљских година
Пречник	142984 km
Тежина	100 земаљских Н = 250 Н на Јупитеру
Број месеца	63 (48 именованих)

Сатурн

Средња удаљеност од Сунца	1,4 милијарде km
Период ротације (дан)	10,7 сати
Време револуције (година)	29,5 земаљских година
Пречник	120536 km
Тежина	100 земаљских Н = 106 Н на Сатурну
Број месеца	56 (35 именованих)

Уран

Средња удаљеност од Сунца	2,9 милијарди km
Период ротације (дан)	17,2 сати
Време револуције (година)	84 земаљске године
Пречник	51119 km
Тежина	100 земаљских Н = 86 Н на Сатурну
Број месеца	27

Нептун

Средња удаљеност од Сунца	4,5 милијарди km
Период ротације (дан)	16,1 сат
Време револуције (година)	164,8 земаљских година
Пречник	49528 km
Тежина	100 земаљских Н = 110 Н на Нептуну
Број месеца	13 (9 именованих)

ПАТУЉАСТЕ ПЛАНЕТЕ**Плутон**

Средња удаљеност од Сунца	5,9 милијарди km
Период ротације (дан)	6,4 земаљских дана
Време револуције (година)	247,9 земаљских година
Пречник	2302 km
Тежина	100 земаљских Н = 8 Н на Плутону
Број месеца	3

Ерида

Средња удаљеност од Сунца	10,3 милијарди km
Период ротације (дан)	непознат
Време револуције (година)	560 земаљских година
Пречник	2400 km (± 100 km)
Тежина	100 земаљских $H = 9$ N на Ериди
Број месеца	1

Астрономске константе

Земља

Полупречник на екватору	$a = 6377,397$ km
Полупречник на полу	$b = 6356,097$ km
Полупречник на географској ширини φ	$(6367,65 + 10,74 \cdot \cos 2\varphi)$ km
Сплљоштеност	$\frac{a-b}{a} = 0,00334277$
Гравитација на екватору	$G_E = (978,90 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на полу	$G_P = (983,21 \text{ cm/sec}^2)$
Гравитација на географској ширини φ	$G_\varphi = (980,62 - 2,59 \cdot \cos 2\varphi) \text{ cm/sec}^2$
Обим екватора	40070,368 km
1 степен на екватору	111,3066 km
Површина	509950714 km ²
Запремина	1082841322036 km ³
Маса	$5,98 \cdot 10^{27}$ g
Брзина кретања у афелу	29,267 km
Брзина кретања у перихелу	30,264 km
Средња брзина кретања	29,8 km
Сидеричка година	365,25636
Тропска година	365,2422

Месец

Месечева паралакса	57' 2,7"
Привидни полупречник	15' 32,38"
Полупречник	1738 km
Средња удаљеност од Земље	384400 km
Сидерички месец	27,32166 дана
Синодни месец	29,53059

Сидерички дан	23 ^h 56 ^m 4,09 ^s
Сунце	
Сунчева паралакса	8,80"
Привидни полупречник	15' 59,63"
Полупречник	695300 km
Средња удаљеност од Земље (астрономска јединица)	149,5·10 ⁸ km
Површина	11818 површина Земље
Запремина	1284800 запремина Земље
Нагнутост еклиптике	23 ^o 27' 8,26"
Сунчева константа	0,032 $\frac{\text{cal}}{\text{cm}^2 \text{ sec}}$
Константа аберације	20,47"
Константа нутације	9,21"
Годишња пресецаја	50,2564"

Светлосна година = 63290 астрономских јединица = $9,46 \cdot 10^{17}$ cm

ИНФОРМАТИКА

Рачунар (енгл. *computer*, од *(to) compute* = рачунати), електронска машина за рачунање. Испоставило се да захваљујући великој брзини рачунања може обавити још много корисних ствари. Ради у бинарном бројном систему, те су основне меморијске јединице: *bit* (који може имати само два стања, обично обележених са 0 и 1), *byte* (бајт) = 8 *bita* (или 256 различитих "комбинација"), *KB* (килобајт) = 2^{10} = 1024 бајта, *MB* (мегабајт) = 2^{10} = 1024 *KB*, *GB* (гигабајт) = 2^{10} = 1024 *MB*, *TB* (терабајт) = 2^{10} = 1024 *GB*. Брзине преноса информација су: *baud* (бод) = 1 бит/секунди, *Kb* (килобод) = 1024 бода = 128 бајта у секунди. Сматра се да је "демократизацији" рачунара највише допринео *IBM* својим пи-сијем (*PC* је скр. за *personal computer*), чија је производња почела 1981. г.

Првим рачунарима у нашој земљи сматрају се рачунари из *CER* серије института "Михајло Пупин" у Београду, из педесетих година прошлог века. Први рачунар (у данашњем смислу те речи) у СФРЈ (па, дакле, и у Србији) био је *IBM 360*, инсталиран у Савезном заводу за статистику у Београду (1960. године). На основу Анкете о употреби информационо-

комуникационих технологија у Србији 2007. године, 34% домаћинстава има персонални рачунар, а 26,3% домаћинстава интернет прикључак. Прво чвориште за EARN (*European Academic Research Network*) рачунарску мрежу био је, од 1987. године, Републички завод за статистику Србије (чвориште се "звало" YUBGSS21). EARN мрежа је већ тада била спојена на светску рачунарску мрежу, данас познату као интернет. Данас се сматра да су једини рачунари који нису спојени на интернет они које власници не желе да споје, односно да је (на неки начин), посредством интернета, сваки рачунар повезан с било којим другим рачунаром.

МЕДИЦИНА

Најосновније нормалне вредности односно хомеостатске варијабле одраслог човека¹⁾

Налази у крвној плазми или серуму

Електролити (серум)

Натријум (Na ⁺)	140 mmol/L	(136-146 mmol/L)
Калијум (K ⁺)	4,2 mmol/L	(3,5-5 mmol/L)
Калцијум (Ca ²⁺)	2,4 mmol/L	(2,1-2,8 mmol/L)
Магнезијум (Mg ²⁺)	0,9 mmol/L	(0,65-1,05 mmol/L)
Хлориди (Cl ⁻)	103 mmol/L	(95-105 mmol/L)
Бикарбонати (HCO ₃ ⁻)	27 mmol/L	(23-28 mmol/L)
Глукоза (шећер)	5 mmol/L	(3,5-6,5 mmol/L)
Холестерол	5 mmol/L	(3,6-6,5 mmol/L)
Протеини плазме	73 g/L	(60-80 g/L)
▫ Албумина	45 g/L	(35-55 g/L)
▫ Глобулина	25 g/L	(23-35 g/L)
▫ Фибриноген	3 g/L	(2-5 g/L)

¹⁾ Преузето из научнопопуларне књиге проф. др Вујадина М. Мујовића "Квалитет живота и фактори ризика" (По одобрењу аутора).

Хематолошки налази (крв)

◻	Време крварења	до 3 минута
◻	Протромбинско време	11 - 15 секунди
◻	Брзина седиментације еритроцита (SE) по Вестергрену	
	<i>мушкарци</i>	0-15 mm за 1 сат
	<i>жене</i>	0-20 mm за 1 сат
◻	Хематокрит (Hct)	
	<i>мушкарци</i>	0,45 (0,41-0,53)
	<i>жене</i>	0,40 (0,36-0,46)
◻	Хемоглобин (Hb) у крви	
	<i>мушкарци</i>	160 g/L (140-180 g/L)
	<i>жене</i>	140 g/L (120-160 g/L)
◻	Број еритроцита	
	<i>мушкарци</i>	5 miliona 1mm^3 (4,3-5,9) ili $4,3-5,9 \times 10^{12}/\text{L}$ krvi
	<i>жене</i>	4,5 miliona u 1mm^3 (3,5-5,5) $3,5-5,5 \times 10^{12}/\text{L}$ krvi
◻	Број леукоцита	4500-11000/ mm^3 (4,5-11 $\times 10^9/\text{L}$)
◻	Број тромбоцита	150000-400000/ mm^3 (150-400 $\times 10^9/\text{L}$)

Кардиоваскуларни систем (КВС) - варијабле у миру

◻	Број откуцаја срца (фреквенца)	75/min (60-100)
◻	Минутни волумен (МВС)	5-6 L/min
◻	Ејекциона фракција (Ef)	60% (50-70%) ili 0,50-0,7
◻	Артеријски крвни притисак	систолни (горњи) 120 mmHg дијастолни (доњи) 80 mmHg

Репираторни систем (дисање)

◻	Барометарски притисак (P_B)	760 mmHg на нивоу мора
◻	Тотални капацитет плућа	око 6 литара
◻	Функционално резидуални капацитет	око 2,4 литра
◻	Витални капацитет	око 5 литара

Тестови функције бубрега

◻	Клиренс инсулина	око 120ml/min
◻	Проток крви кроз бубреге	око 1200 ml/min
◻	Проток плазме кроз бубреге (Клиренс РАН)	650 ml/min
◻	Креатинин Клиренс	око 130 ml/min
◻	Осмоалалност мокраће	50-1400 mOsm/kg
◻	Протеина у мокраћи	мање од 0,15 g/24 h

ИСХРАНА

Витаминаска табела¹⁾

Витамини	Садрже их:
А - растворљив у мастима, осетљив на ваздух и светлост	џигерица, туњевина, жуманце, млеко, путер, купус, спанаћ, паприка, шаргарепа, тиква, першун, кајсија
Б - растворљив у води, осетљив на топлоту и ваздух	млеко, млечни производи, кромпир, хлеб, ораси, шунка, бубрези, шпаргле, телеће месо, купус
Ц - растворљив у води, осетљив на светлост, топлоту и ваздух	џигерица, плућа, кромпир, парадајз, купус, келераба, кељ, ротквице, першун, јагоде, малине, поморанџе, грејпфрут, лимун
Д - растворљив у води, постојан на топлоти и ваздуху	харинге, телеће месо, јаја
Е - растворљив у мастима, осетљив на светлост и топлоту	скоро све врсте поврћа, биљно уље, беланце, џигерица
ПП - растворљив у води	телеће месо, јунеће месо, живина, џигерица, срце, бубрези, харинге, сардине, туњевина, пиринач, кромпир, печурке, ораси, бадеми

Минералне соли и важне материје за наше тело

Минералне материје	Садрже их	Важно за
Калцијум	млеко и млечни производи, поврће	грађење костију, зуба, згрушавање крви (коагулација)
Гвожђе	џигерица, поврће, црни мешани хлеб	везивање крви
Фосфор, натријум	џигерица, месо, риба, мешани хлеб, млечни производи	грађење костију, нервни систем

¹⁾ Подаци су преузети из "Центер-кувара", Zepher international, Лис-Аустрија, 1991, тј. из табела рађених за потребе међународне здравствене организације при УН.

Минералне материје	Садрже их	Важно за
Јод	морске рибе	функцију штитасте жлезде
Со	скоро сва храна	еластичитет ткива, стварање стомачне киселине

Потрошња калорија (на сат) за време разних активности

Калорија	Активност
65	спавање
77	лежање у будном стању
100	одмарање у седећем ставу
105	читање тихим гласом
110	чишћење
118	читање наглас
120	писање
122	певање
140	куцање на писаћој машини
144	пеглање, прање судова
160	малање
169	копање
170	лакше гимнастичке вежбе
300	брзо ходање (6 km на час)
400	каменорезачки рад
410	вожња бициклом
450	тешке гимнастичке вежбе
500	пливање, планинарење
550	прескок
570	трчање (8,5 km на час)
600	такмичење у скијању
980	рвање
1100	пењање степеницама

Таблица хранљивих састојака важнијих прехранбених производа

	У % од јестивог дела			Нето калорија на 100 g
	беланчевине	масти	угљени хидрати	
Бели пшенични хлеб	6,8	0,5	57,8	269
Бело пшенично брашно	10,9	1,1	75,5	370
Полубело пшенично брашно	11,7	1,5	74,3	350
Тестенине	11,0	1,1	76,3	367
Пиринач	6,7	0,7	78,9	360
Свињско месо	11,9	45,0	0,0	376
Говеђе месо	17,5	22,0	0,0	225
Овчије месо	15,7	27,7	0,0	241
Живинско месо	20,0	14,0	1,0	129
Суво месо	60,0	28,0	0,0	509
Слатководна риба	18,1	5,7	0,0	62
Морска риба	20,0	10,0	0,0	88
Свињска маст	3,0	89,0	0,0	816
Јестиво уље	0,0	100,0	0,0	884
Маслац (бутер)	0,6	81,0	0,4	716
Меки посни крављи сир	35,0	3,0	3,0	187
Тврди полумасни сир	34,0	21,0	3,0	341
Млеко	3,4	3,2	5,0	62
Јаја (комад од 50 г)	5,6	5,3	0,4	74
Кромпир	2,0	0,1	18,9	70
Црни лук	1,4	0,2	9,0	37
Купус (свеж)	1,6	0,1	5,7	17
Пасуљ	22,2	2,1	61,6	345
Парадајз	1,1	0,3	4,2	19
Јабукe	0,3	0,4	15,0	49
Кајсије	0,9	0,2	12,9	47
Шљиве	0,8	0,2	16,5	60
Трешње	1,1	0,4	14,6	54
Грожђе	0,8	0,4	16,8	62
Ораси без љуске	16,0	58,0	17,0	610
Рафинирани шећер	0,0	0,0	100,0	387
Мармелада од шљива	0,8	1,1	66,6	276

ДОДАТАК

АДРЕСЕ, ТЕЛЕФОНИ И ВЕБ САЈТОВИ ОРГАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

ПРЕДСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Борис Тадић

11000 Београд, Андрићев венац 1

За медије:

ПРЕС СЛУЖБА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Андрићев венац 1, 11000 Београд, Србија

тел.: (011) 323-4570, 3229-290; факс: 3030-868

e-mail: press@predsednik.yu

За грађане:

НАРОДНА КАНЦЕЛАРИЈА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ

Масарикова 5/VI, 11000 Београд, Србија

тел.: (011) 361-8888; факс: 362-0676

e-mail: kancelarijan@narodnakancelarija.srbija.yu

www.narodnakancelarija.srbija.yu

За службене контакте:

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Андрићев венац 1, 11000 Београд, Србија

тел.: (011) 3632-007, 3632-136

e-mail: kontakt.predsednik@predsednik.yu

www.predsednik.yu

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Краља Милана 14, Београд

тел.: (011) 3222-001; факс: 3617-839

e-mail: parlament@parlament.sr.gov.yu

www.parlament.sr.gov.yu

¹⁾ Коришћени су веб сајтови републичких органа.

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Оливер др Дулић

тел.: (011) 324-86-04; факс: 361-79-58

e-mail: kabinet.p@parlament.sr.gov.yu

Прес служба:

тел.: 323-60-12; факс: 322-60-68

Именик Владе Републике Србије

Сектор за интернет

Београд, Булевар Михаила Пупина 2

тел.: 3139-977, 3139-988, 3139-986, 3014-213; факс: 3139-985

www.srbija.sr.gov.yu

omr@srbija.sr.gov.yu

Сектор за сарадњу с медијима

Прес служба

Београд, Немањина 11

тел.: 3617-709, 3617-710, 3617-730; факс: 3617-697, 3617-706

press@uzzpro.sr.gov.yu

Одсек за сарадњу са страним медијима

Београд, Немањина 11

тел.: 3617-642; факс: 3617-471

foreignpress@srbija.sr.gov.yu

КАБИНЕТ ПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ СРБИЈЕ др Војислава Коштунице

Београд, Немањина 11

тел.: 3617-719; факс: 3617-609

predsednikvladesrbije@srbija.sr.gov.yu

КАБИНЕТ ПОТПРЕДСЕДНИКА ВЛАДЕ СРБИЈЕ Божидара Ђелића

Београд, Немањина 11

тел.: 3617-593, 3617-580; факс: 3617-597

kabinet.potpredsedinika@sr.gov.yu

МИНИСТАРСТВА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Министарство спољних послова

Београд, Кнеза Милоша 22-26

тел.: 3615-055; 3616-333; факс: 3618-366, 3618-379

www.mfa.gov.yu

Министарство унутрашњих послова

Београд, Кнеза Милоша 101

тел.: 3612-410; факс: 3617-814, 3610-872

muprs@mup.sr.gov.yu

www.mup.sr.gov.yu

Министарство одбране

Београд, Бирчанинова 5

тел.: 3006 -323; факс: 3117-809

www.mod.gov.yu

Министарство за Косово и Метохију

Београд, Немањина 11

тел.: 3617-717; факс: 3617-693

www.kim.sr.gov.yu

Министарство финансија

Београд, Кнеза Милоша 20

тел.: 3614-007, 3614-214; факс: 3618-961

informacije@mfin.sr.gov.yu

www.mfin.sr.gov.yu

Министарство правде

Београд, Немањина 22-26

тел./факс: 3616-548, 3616-549

kabinet@mpravde.sr.gov.yu

www.mpravde.sr.gov.yu

Министарство за државну управу и локалну самоуправу

Београд, Бирчанинова 6

тел.: 3613-654, 3616-432; факс: 2685-396

info.mpalsg@mpalsg.sr.gov.yu

lokalnasamouprava@mpalsg.sr.gov.yu

www.mpalsg.sr.gov.yu

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

Београд, Немањина 22

тел.: 3065-038, 3065-039; факс: 3616-272

office@minpolj.sr.gov.yu

www.minpolj.sr.gov.yu

Министарство економије и регионалног развоја

Београд, Булевар краља Александра 15

тел.: 3347-231; факс: 3346-770

www.merr.sr.gov.yu

Министарство рударства и енергетике

Београд, Краља Милана 36

тел.: 3631-595; факс: 3616-603

kabinet@mem.sr.gov.yu

www.mem.sr.gov.yu

Министарство за инфраструктуру

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3616-431; факс: 3617-486

Министарство за телекомуникације и информатичко друштво

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3065-698; факс: 3631-645

www.mtid.sr.gov.yu

Министарство трговине и услуга

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3618-852, 3613-404; факс: 3610-285

kabinet@mtu.sr.gov.yu

www.mtu.sr.gov.yu

Министарство рада и социјалне политике

Београд, Булевар Михаила Пупина 2

тел.: 3112-916, 3113-432; факс: 3114-650

kabinet@minrzs.sr.gov.yu

www.minrzs.sr.gov.yu

Министарство науке

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3616-516, 3616-584, 2688-047; факс: 3616-516, 3616-584

www.mntr.sr.gov.yu

info@mntr.sr.gov.yu

Министарство заштите животне средине

Београд, Омладинских бригада 1, СИВ 3

тел.: 3131-357, 3131-359; факс: 3131-394

www.ekoserb.sr.gov.yu

Министарство просвете

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3616-489; факс: 3616-491

webmaster@mps.sr.gov.yu

www.mps.sr.gov.yu

Министарство омладине и спорта

Београд, Булевар Михаила Пупина 2

тел.: 3130-912, 3117-628; факс: 3130-915

office@mos.sr.gov.yu

www.mos.sr.gov.yu

Министарство културе

Београд, Влајковићева 3

тел.: 3398-172, 3398-404; факс: 3398-936

www.kultura.sr.gov.yu

Министарство здравља

Београд, Немањина 22-26

тел.: 3616-251, 3616-596; факс: 2656-548

press_zdravlje@zdravlje.sr.gov.yu

kabinet.zdravlje@zdravlje.sr.gov.yu

www.zdravlje.sr.gov.yu

Министарство вера

Београд, Булевар Михаила Пупина 2
тел.: 311-2811; факс: 311-3527
адреса за пошту: Београд, Немањина 11
kabinet.mv@mv.sr.gov.yu
www.mv.sr.gov.yu

Министарство за дијаспору

Београд, Васе Чарапића 20
тел.: 2638-033, 2637-013, 2636-116; тел./факс: 2636-815, 2637-624
www.mzd.sr.gov.yu
info@mzd.sr.gov.yu

Министар без портфеља Драган Ђилас

Београд, Немањина 11
тел.: 3617-737, 3617-584; факс: 3617-641
www.nip.sr.gov.yu

Органи Аутономне Покрајине Војводине¹⁾

СКУПШТИНА АП ВОЈВОДИНЕ

Бановски пролаз, 66, 21000 Нови Сад
тел. централе: 021 4874-000

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ Бојан Костреш

тел.: 021 422-277; факс: 021 456-141
predsednik@skupstinavojvodine.sr.gov.yu
kostresb@skupstinavojvodine.sr.gov.yu

ИЗВРШНО ВЕЋЕ ВОЈВОДИНЕ

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
тел.: 021 487-4000

¹⁾ Преузето с веб сајта Скупштине АП Војводине (www.vojvodina.sr.gov.yu)

ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ВЕЋА АП ВОЈВОДИНЕ мр Бојан Пајтић

тел.: 021 422-368; факс: 021 422-496
pivkab@eunet.yu

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ИНФОРМАЦИЈЕ

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
тел.: 021 456-082
psinf@vojvodina.sr.gov.yu

Списак секретаријата и служби АП Војводине

(више информација можете пронаћи на www.vojvodina.sr.gov.yu)

- Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој
- Покрајински секретаријат за демографију, породицу и друштвену бригу о деци
- Покрајински секретаријат за регионалну и међународну сарадњу
- Покрајински секретаријат за пољопривреду, шумарство и водопривреду
- Покрајински секретаријат за информисање
- Покрајински секретаријат за рад, запошљавање о равноправност полова
- Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој
- Покрајински секретаријат за спорт и омладину
- Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине
- Покрајински секретаријат за приватизацију, предузетништво, мала и средња предузећа
- Покрајински секретаријат за здравство и социјалну политику
- Покрајински секретаријат за образовање и културу
- Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство
- Покрајински секретаријат за привреду
- Покрајински секретаријат за финансије
- Покрајински секретаријат за прописе, управу и националне мањине
- Покрајински секретаријат за локалну самоуправу и међуопштинску сарадњу
- Служба за опште и заједничке послове покрајинских органа управе

ОСТАЛИ ОРГАНИ, ЗАВОДИ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ВОЈСКА СРБИЈЕ

www.vojska.mod.gov.yu

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Краља Петра 12, 11000 Београд

www.nbs.yu

ГУВЕРНЕР НБС Радован Јелашић

тел.: 3027-194, 3027-195; факс: 3027-394

kabinet@nbs.yu

Прес служба

тел.: 3027-206, 3027-207; факс: 3282-285

press@nbs.yu

ПОРТАЛ Е-УПРАВЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

www.euprava.gov.yu

НАЦИОНАЛНИ ИНВЕСТИЦИОНИ ПЛАН

www.nip.sr.gov.yu

ЗАВОДИ:

Републички геодетски завод

Булевар Војводе Мишића 39, Београд

тел.: 2650-886; факс: 2653-418

office@rgz.sr.gov.yu

www.rgz.sr.gov.yu

Републички завод за информатику и интернет

www.rzii.sr.gov.yu

Републички завод за заштиту споменика културе

www.heritage.org.yu

Републички завод за здравствено осигурање

Др Александра Костића 9, Београд

тел.: 011 2061-000; факс: 011 2644-072

rzzsr@rzzo.sr.gov.yu

www.rzzo.sr.gov.yu

Републички завод за развој
Македонска 4, Београд
тел.: 011 3345-233; факс: 011 3345-531
rzt@razvoj.sr.gov.yu
www.razvoj.sr.gov.yu

Републички завод за статистику
Милана Ракића 5, Београд
тел.: 011 2401-284, 2412-922; факс: 011 2411-260
www.stat.srb.sr.gov.yu
Одељење за односе с јавношћу
тел.: 011 2412-922, локал 226; тел./факс: 011 2401-284
pub@statserb.sr.gov.yu

Републички завод за тржиште рада
www.rztr.co.yu

Сеизмолошки завод Србије
Ташмајдански парк бб, Београд
дежурни тел./факс: 011 3227-013
seismo@seismo.sr.gov.yu
www.seismo.sr.gov.yu

Хидрометеоролошки завод Србије
Кнеза Вишеслава бб, Београд
тел.: 011 2545-240; факс: 011 3537-847
www.meteo.yu

АГЕНЦИЈЕ

Агенција за приватизацију
www.pa-serbia.co.yu

Агенција за привредне регистре
www.apr.sr.gov.yu

Агенција за развој малих и средњих предузећа
www.sme.sr.gov.yu

Агенција за страна улагања и промоцију извоза
www.siepa.sr.gov.yu

Агенција за унапређење државне управе
www.apad.sr.gov.yu

Агенција за енергетску ефикасност
www.seea.sr.gov.yu

Републичка радиодифузна агенција
www.rta.org.yu

Републичка агенција за телекомуникације
www.ratel.org.yu

УПРАВЕ

Пореска управа
Саве Мишковића 3-5, 11 000 Београд
www.poreskauprava.sr.gov.yu

Управа царина
Бул. АВНОЈ-а 155, 11070 Нови Београд
www.fcs.yu

Служба за односе с јавношћу
тел.: 011 2695-880
pr@fcs.yu

Управа за јавне набавке
Немањина 22-26, 11 000 Београд
тел.: 011 3620-922, 3620-516; факс: 011 361-6534
info.ujn@ujn.sr.gov.yu
www.ujn.sr.gov.yu

ПРАВОСУЂЕ

Уставни суд Србије
Немањина 26, Београд
тел.: 011 3613-734; факс: 011 2681-675
www.ustavni.sud.sr.gov.yu

Врховни суд Србије
Немањина 26, Београд
www.vrhovni.sud.srbija.yu

Трговински судови
www.trgovinski.sud.srbija.yu

Трговински суд у Београду
www.trgsud.org.yu

Окружно јавно тужилаштво у Београду
www.okjt.sr.gov.yu

Окружни суд Београд
www.okrznisudbg.org.yu

Окружни суд Нови Сад
www.okrznisud.ns.srbija.yu

Први општински суд у Београду
www.prvisud.com

Друго општинско јавно тужилаштво у Београду
www.2ojt.sr.gov.yu

Тужилаштво за ратне злочине Републике Србије
www.tuzilastvorz.org.yu

ОСТАЛО

Службени гласник Републике Србије
www.glasnik.com

Архив Србије
www.archives.org.yu

Комесаријат за избеглице
www.kirs.sr.gov.yu

Повереник за информације од јавног значаја
www.poverenik.org.yu

Републичка изборна комисија
www.rik.parlament.sr.gov.yu

Републички одбор за решавање о сукобу интереса
www.sukobinteresa.sr.gov.yu

Фонд за развој Републике Србије
Кнез Михаилова 14, Београд
тел.: 011 2621-887, 2631-239
office@fondzarazvoj.sr.gov.yu
www.fondzarazvoj.sr.gov.yu

Задружни савез Србије
www.zssrbije.co.yu

Регистар националног интернет домена Србије
www.rnids.rs

ОКРУЗИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ И ЊИХОВА СЕДИШТА

Севернобачки округ
Трг Лазара Нешића 1, 24 000 Суботица,
тел./факс: 024 25-361, 53-272

Средњебанатски округ
Трг слободе 10, 23 000 Зрењанин,
тел./факс: 023 36-593, 66-007

Севернобанатски округ
Трг српских добровољаца 12, 23 300 Кикинда,
тел./факс: 0230 21-008, 22-921

Јужнобанатски округ

Трг краља Петра I 2-4, 26 000 Панчево,
тел./факс: 013 45-580, 46-940

Западнобачки округ

Трг цара Уроша 1, 25 000 Сомбор
тел./факс: 025 22-950, 26-361

Јужнобачки округ

Бул. Михајла Пупина 16, 21 000 Нови Сад
тел./факс: 021 56-001, 51-477

Сремски округ

Трг Св. Димитрија 13, 22 000 Сремска Митровица
тел./факс: 022 221-538, 221-201

Мачвански округ

Главна 6, 15 000 Шабац
тел./факс: 015 325-500, 324-203

Колубарски округ

Карађорђева 31, 14 000 Ваљево
тел.: 014 222-019, 221-655, 227-466

Подунавски округ

Трг Републике 5, 26 000 Смедерево
тел.: 026 224-211, 223-636; факс: 026 223-646

Браничевски округ

Дринска 2, 12 000 Пожаревац
тел./факс: 012 223-999, 222-316

Шумадијски округ

Саве Ковачевића 7, 34 000 Крагујевац
тел./факс: 034 69-206, 67-730

Поморавски округ

Кнегиње Милице 80а, 35 000 Јагодина
тел./факс: 035 221-516, 224-515

Расински округ

Пана Ђукића 1, 37 000 Крушевац
тел./факс: 037 29-795, 39-962

Борски округ

Моше Пијаде 19, 19 219 Бор
тел./факс: 030 22-946, 21-687

Зајечарски округ

Генерала Ганбета 44, 19 000 Зајечар
тел./факс: 019 21-587, 421-626

Нишавски округ

Страхињића Бана 66, 18 000 Ниш
тел./факс: 018 40-866, 22-317, 23-742

Топлички округ

Таткова 2, 18 400 Прокупље
тел.: 027 24-316, 24-948

Златиборски округ

Димитрија Туцовића 52, 31 000 Ужице
тел.: 031 514-262, 513-575; факс: 031 513-493

Пиротски округ

Српских владара 125, 18 300 Пирот
тел./факс: 010 37-333, 22-545, 24-891

Моравички округ

Жупана Страцимира 2, 32 000 Чачак
тел./факс: 032 25-347, 23-310

Јабланички округ

Пане Ђукића 9-11, 16 000 Лесковац
тел./факс: 016 50-131, 44-051

Рашки округ

Трг Јована Савића, 36 000 Краљево
тел./факс: 036 332-133, 22-235

Пчињски округ

Пети конгрес 1, 17 500 Врање
тел./факс: 017 31-330, 23-133

Косовски округ

Пећки округ

Призренски округ

Косовско-митровачки округ

Косовско-поморавски округ

СПИСАК СТРАНИХ АМБАСАДА У СРБИЈИ¹⁾

Албанија

Булевар кнеза Александра Карађорђевића 25а, 11 040
Београд
тел.: 011 3066-642, 3066-643

Алжир

Маглајска 26/б, 11 000 Београд
тел.: 011 3671-211, 3671-213

Ангола

Васе Пелагића 32, 11 040 Београд
тел.: 011 3690-241, 3693-270, 3693-271

Аргентина

Кнез Михаилова 24/л, 11 000 Београд
тел.: 011 2621-550, 2623-751, 2623-569, 2622-541

Аустралија

Чика Љубина 13, 11 000 Београд
тел.: 011 3303-400
<http://www.serbia.embassy.gov.au/>

Аустрија

Кнеза Симе Марковића 2, 11 000 Београд
тел.: 011 3031-956, 3031-964

Белгија

Крунска 18, 11 000 Београд
тел.: 011 3230-018, 3247-587, 3245-235

¹⁾ www.krstarica.co.yu

Белорусија

Делиградска 13, 11 000 Београд
тел.: 011 3616-938

Босна и Херцеговина

Крунска 9, 11 000 Београд
тел.: 011 3241-170, 3241-095

Бразил

Крунска 14, 11 000 Београд
тел.: 011 3239-781, 3239-782, 3239-783
<http://www.ambasadabrazila.org.yu/>

Бугарска

Бирчанинова 26, 11 000 Београд
тел.: 011 3613-980, 3613-990

Црна Гора

Ужичка 1, 11 000 Београд
тел.: 011 2668-975

Чешка Република

Булевар краља Александра 22, 11 000 Београд
тел.: 011 3230-133, 3230-134, 3235-318
<http://www.mzv.cz/belgrade/>

Данска

Незнаног јунака 9а, 11 000 Београд
тел.: 011 3670-443

Египат

Андре Николића 12, 11 000 Београд
тел.: 011 2650-585, 2651-225

Еквадор

Грачаничка 8/III, 11 000 Београд
тел.: 011 3440-135

Финска

Бирчанинова 29, 11 000 Београд
тел.: 011 3065-400

Француска

Париска 11, 11 000 Београд
тел.: 011 3023-500
<http://www.ambafrance-yu.org/>

Габон

Таковска 20, 11 000 Београд
тел.: 011 3233-882, 3346-899; 064 1488-602

Гана

Огњена Прице 50, 11 000 Београд
тел.: 011 3440-856, 3440-845

Грчка

Француска 33, 11 000 Београд
тел.: 011 3226-523, 3341-507
<http://www.greekemb.co.yu/>

Гвинеја

Охридска 4, 11 000 Београд
011/3444-840, 2451-391

Холандија

Симина 29, 11 000 Београд
тел.: 011 2023-900
<http://www.nlembassy.org.yu/>

Хрватска

Кнеза Милоша 62, 11 000 Београд
тел.: 011 3679-150, 3610-535, 3610-153

Индија

Љутице Богдана 8, 11040 Београд
тел.: 011 2664-127, 2661-029, 2661-034

Индонезија

Булевар кнеза Александра Карађорђевића 18
11000 Београд
тел.: 011 3674-062, 3635-666
<http://www.indonesia-bgd.org/>

Ирак

Незнаног јунака 27а, 11040 Београд
тел.: 011 2662-681, 2662-682

Иран

Љутице Богдана 40, 11000 Београд
тел.: 011 3674-360

Италија

Бирчанинова 11, 11000 Београд
тел.: 011 3066-100
<http://www.ambbelgrado.esteri.it/>

Израел

Булевар кнеза Александра Карађорђевића 47
11000 Београд
тел.: 011 3672-400, 3672-401, 3672-402, 3672-403

Јапан

Владимира Поповића 6, Генекс апартмани
11070 Нови Београд
тел.: 011 3012-800

Канада

Кнеза Милоша 75, 11000 Београд
тел.: 011 3063-000, 3063-039
<http://www.canada.org.yu/>

Кина

Августа Цесарца 2В, 11000 Београд
тел.: 011 3695-057, 3693-163

Кипар

Дипломатска колонија 9, 11000 Београд
тел.: 011 3672-725, 3672-909

Конго

Моравска 5, 11000 Београд
тел.: 011 3446-431

Куба

Вуковарска 3, 11000 Београд
тел.: 011 3692-441
<http://www.kubabeograd.org.yu/>

Либан

Дипломатска колонија 5, 11000 Београд
тел.: 011 3675-153, 3675-154

Либија

Симе Лозанића 6, 11000 Београд
тел.: 011 2663-445, 2668-253, 3670-761

Мађарска

Крунска 72, 11000 Београд
тел.: 011 2440-472, 2447-479, 2447-039
<http://www.mfa.gov.yu/emb/belgrade>

Македонија

Господар Јевремова 34, 11000 Београд
тел.: 011 3284-924, 3284-967

Малезија

Крајишка 2, 11040 Београд
тел.: 011 2662-736, 2662-746

Малтешки Витезови - Малтешки Ред

Дипломатска колонија 10, 11000 Београд
тел.: 011 3679-379
<http://www.orderofmalta.org.yu>

Мароко

Сање Живановић 4, 11000 Београд
тел.: 011 3690-288, 3691-866

Мексико

Љутице Богдана 5, 11000 Београд
тел.: 011 3674-170, 3674-171
<http://www.mexican-embassy.org.yu>

Мијанмар

Кнеза Милоша 72, 11000 Београд
тел.: 011 3617-165, 3619-114

Намибиа

Бошка Бухе 220, 11306 Гроцка
тел.: 063 1111-450

Немачка

Кнеза Милоша 74-76, 11000 Београд
тел.: 011 3064-300

Нигерија

Гершићева 14/а, 11000 Београд
тел.: 011 413-411, 413-329, 401-315, 419-814

Норвешка

Ужичка 43, 11040 Београд
тел.: 011 3670-404, 3672-159
<http://www.norveska.org.yu>

Пакистан

Булевар кнеза Александра Карађорђевића 62, 11000 Београд
тел.: 011 2661-676

Палестина

Маглајска 14, 11000 Београд
тел.: 011 3671-407

Перу

Теразије 1, II/5, 11000 Београд
тел.: 011 3221-197, 3221-368

Пољска

Кнеза Милоша 38, 11000 Београд
тел.: 011 2065-301, 2065-318, 2065-332

Португалија

Владимира Гађиновића 4, 11040 Београд
тел.: 011 2662-895, 2662-894

Република Кореја

Ужичка 32, 11040 Београд
тел.: 011 3674-225

Румунија

Ужичка 10, 11000 Београд
тел.: 011 3675-772

Руска Федерација (Русија)

Делиградска 32, 11000 Београд
тел.: 011 3611-323, 3611-090, 3610-544

Сан Марино

Теразије 10/I, 11000 Београд
тел.: 011 3613-757

Сирија

Александра Стамболиског 13, 11000 Београд
тел.: 011 2666-124, 2666-125

Сједињене Америчке Државе (Америка)

Кнеза Милоша 50, 11000 Београд
тел.: 011 3619-344
<http://www.belgrade.usembassy.gov/>

Словачка

Булевар уметности 18, 11070 Нови Београд
тел.: 011 2223-800

Словенија

Париска 15, 11000 Београд
тел.: 011 3038-477, 3038-470

Света Столица – Ватикан

Светог Саве 24, 11000 Београд
тел.: 011 3085-356

Шпанија

Проте Матеје 45, 11000 Београд
тел.: 011 3440-231, 3440-232, 3440-234

Швајцарска

Бирчанинова 27, 11000 Београд
тел.: 011 3065-815, 3065-820, 3065-825
<http://www.eda.admin.ch/belgrade>

Шведска

Леди Пеџет 2, 11040 Београд
тел.: 011 2069-200, 2069-270
<http://www.swedenabroad.se/belgrade>

Тунис

Васе Пелагића 19, 11000 Београд
тел.: 011 3691-961, 3690-194

Турска

Крунска 1, 11000 Београд
тел.: 011 3332-400

Украјина

Булевар ослобођења 87, 11000 Београд
тел.: 011 3978-987, 3978-997
<http://www.ukrembassy.org.yu/>

Велика Британија (Енглеска)

Ресавска 46, 11000 Београд
тел.: 011 2645-055, 3060-900, 3615-660

Зимбабве

Толстојева 51, 11040 Београд
тел.: 011 367-2996, 367-4072

Поштовани корисници,

Полазећи од традиције наше статистике и њених популарних публикација које су рађене у огромном тиражу, Републички завод за статистику је израдио Статистички календар Србије вођен жељом да оживи едицију која је излазила у периоду 1952-2005. године на нивоу тадашње државе.

Ово је прво издање "Статистичког календара Србије". Поред података из редовних статистичких истраживања које спроводи Републички завод за статистику, као и података других органа и организација надлежних за спровођење статистичких истраживања, у овој публикацији објављени су и неки општи подаци других установа и организација. Овим путем се захваљујемо свим организацијама чије смо податке користили (уз сваки податак наведен је извор).

Свесни смо чињенице да је ово пионирски посао и са захвалношћу ћемо размотрити све ваше примедбе и сугестије како бисмо наредних година побољшали и обогатили овај наш и Ваш "Статистички календар".

РЕДАКЦИЈА

Проф. др Миладин Ковачевић, руководилац

Зоран Глигорић, секретар,

Чланови: мр Андра Милојић, Божо Грбић,

Владимир Станковић, Ема Јовановић,

Емилија Видановић, Љиљана Станић,

Милена Ковачевић, мр Предраг Чановић

ПРИПРЕМА ТЕКСТА НА РАЧУНАРУ
РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА
СТАТИСТИКУ СРБИЈЕ

Пројектовање и извођење пројекта

Љиљана Станић

Технички уредници

Розалија Хајдук

Ирена Димић

Графички прикази и израда мапа

Милан Шормаз

Лектура

Емилија Видановић

Издаје и штампа - Републички завод за статистику Србије, Београд, Милана Ракића 5

• Одговара – др Драган Вукмировић, директор • Тираж: 1000

• Тел. +381-11/2412-922 (централа)

• PR одељење – тел./факс +381-11/2401-284

• E-mail – stat@statserb.sr.gov.yu • Internet: www.statserb.sr.gov.yu